

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta

KOKOUSAIKA 24.01.2024 klo 17:00

KOKOUSPAIKKA Kaupungintalo, 5. krs, valtuustosali

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Läsnäolijasivu	1
1 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus	2
2 § Pöytäkirjan tarkastajat	3
3 § Käsittelyjärjestys	4
4 § Lautakunnan otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset	5
5 § Varhaiskasvatuksen asiakaskysely 2023-2024	6
- Varhaiskasvatuksen asiakaskysely 2023-2024, loppuraportti	9
6 § Kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvaukset vuonna 2024	39
7 § Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivitys ja voimassaolon jatko vuodelle 2025	42
- Maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman strategiaosa	44
- Maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpideoisa	59
8 § Kielihäiriöisten lasten pidennetty oppivelvollisuus - kyselytulokset	129
- Liite 1. Kysely lausunnon kirjoittajille	134
- Liite 2. Kysely opetushenkilöstölle	137
- Liite 3. Kysely huoltajille	144
- Liite 4. Kysely vammaisneuvostolle	147
9 § Muut asiat	153
Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	154

KOKOUSAIKA	24.1.2024 klo 17:00–18.00	
KOKOUSPAIKKA	Kaupungintalo, 5.krs valtuustosali	
OSALLISTUJAT Päätöksentekijät	Hauhia Mikko Kuusela Marko Blomberg Susanna Harkko Mia Kuisma Minni Pietiläinen Petri Sandelin Benedict Snygg Ilona Tiusanen Kari	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen ” ” ” ” Riikka Kinnusen varajäsen jäsen
Muut osallistujat	Heikkilä Anne Oksala Reijo Liukkonen Raili Puro Mervi Kurki Anni Pirinen Emilia Eskola Pia Renlund Tarja	kaupunginhallituksen edustaja vs. opetustoimenjohtaja varhaiskasvatusjohtaja johdon assistentti, sihteeri nuorisovaltuuston edustaja ” varhaiskasvatuksen kehittämissuunnittelija, paikalla pykälien 1–5 aikana, poistui klo 17.31 pääluottamusmies, paikalla pykälän 8 aikana klo 17.31–17.48
Poissa	Ahokas Minna Hyytiäinen Alisa Kinnunen Riikka Peltonen Ville	jäsen ” ” ”
ALLEKIRJOITUKSET	Puheenjohtaja	Sihteeri
	Mikko Hauhia	Mervi Puro
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Todetaan	Pykälät 1–9
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Kotkassa 29.1.2024	
Pöytäkirjan tarkastajat	Susanna Blomberg	Mia Harkko
PÖYTÄKIRJA YLEI- SESTI NÄHTÄVÄNÄ	Yleisessä tietoverkossa: www.kotka.fi/esityslista 30.1.2024	
	Sihteeri	Mervi Puro

1 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin.

Kokouksen läsnäolijoiden toteamisen yhteydessä pidettiin esittelykierros.
Paikalla oli uudet nuorisovaltuuston edustajat Anni Kurki ja Emilia Pirinen.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä		
-------------------------------	--	--

2 § Pöytäkirjan tarkastajat

Tarkastusvuorossa ovat Susanna Blomberg ja Mia Harkko.
Seuraavana vuorossa ovat Alisa Hyytiäinen ja Riikka Kinnunen.

Päätös: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Susanna Blomberg ja Mia Harkko.
Seuraavana vuorossa ovat Alisa Hyytiäinen ja Riikka Kinnunen.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä		
-------------------------------	--	--

3 § Käsittelyjärjestys

Hyväksytään listan mukaisena.

Päätös: Päätettiin, että pykälä 8 käsitellään pykälän 5 jälkeen. Muutoin hyväksyttiin listan mukaisena.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

4 § Lautakunnan otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset

Kasko

Hallintosäännön 5. luvun 10 §:n mukaan otto-oikeutta viranhaltijapäätöksistä käyttää kaupunginhallituksen ohella se lautakunta, jonka alaisuuteen ao. viranhaltija kuuluu. Kuntalain 92 § määrittää, mistä päätöksistä lautakunta ei voi käyttää otto-oikeutta.

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan alaiset viranhaltijat:

- opetustoimenjohtaja
- varhaiskasvatusjohtaja

Edellä mainittujen viranhaltijoiden 21.12.2023 – 23.1.2024 välisenä aikana tekemät viranhaltijapäätökset ovat päätöksentekijöiden katsottavissa Luottamushenkilöportaalissa osoitteessa <http://luottamushenkilöportaali.kotka.fi>

Esittelijä: vs. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta toteaa, että edellä mainitut viranhaltijapäätökset ovat olleet lautakunnan nähtävänä sähköisesti luottamushenkilöportaalissa ja että esitettyjen viranhaltijoiden päätöspöytäkirjojen johdosta ei käytetä kuntalaissa tarkoitettua otto-oikeutta eikä muutoksenhakuoikeutta.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (Kuntal 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

D/193/12.07.00.02/2024

5 § Varhaiskasvatuksen asiakaskysely 2023-2024

Kasko 24.1.2024 § 5

Valmistelija: Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnittelija Pia Eskola p. 040 546 4279
Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen p. 040 055 6296

Tiivistelmä: Varhaiskasvatuksen asiakaskysely toteutettiin verkossa 1.12 – 21.12.2023 välisenä aikana. Kyselyssä arvioitiin palvelua ja toimintaa vuonna 2023. Kyselyyn vastasi yhteensä 389 huoltajaa (keväällä 2023 vastaajia oli 528). Vastausprosentiksi muodostui 22,04 % (keväällä 2023 vastausprosentti oli 27,9%).

Varhaiskasvatuksen asiakaskysely pohjautuu varhaiskasvatuksen laatuksiteereistä luotuun mittaristoon. Kyselyyn liitettiin väittämä perheiden yhdenvertaisesta kohtelusta varhaiskasvatuksessa. Kyselyn väittämiin vastattiin asteikolla 1—5. Kevään 2023 kyselyn tapaan osassa kysymyksiä oli näkyvillä väittämät vastausasteikon ääripäistä. Vastaajilla oli myös mahdollisuus kommentoida ja esittää kehittämistoiveita asioista, joita haluavat nostaa esille.

Vastausten yleisvaikutelma on erittäin positiivinen. Koko kyselyn vastausten keskiarvoksi muodostui 4,45/5 mikä on samaa tasoa lähivuosina toteutettujen asiakaskyselyjen kanssa (kevät 2023 KA 4,35/5). Huoltajien antama yleisarvosana varhaiskasvatus- tai esiopetusyksikön laadusta on 4,5 (vuonna 2023 KA 4,42).

Talousvaikutukset ym.

1. Päätöksen talousarviovaikutukset, menokohta/tulokohta (toteutumatiedot; paljonko käytetty, paljonko jäljellä)
Varhaiskasvatuksen asiakaskyselyn on toteuttanut varhaiskasvatuksen vastuualue omana työnään. Kysely on laadittu ja raportointi on toteutettu Quetsback-ohjelmalla.
2. Miten päätös suhtautuu talouden tasapainotusohjelmaan
Kyselyn toteutus ja raportointi on aiemmin ostettu ulkopuoliselta toteuttajalta.
3. Onko päätös linjassa kaupunkistrategian kanssa
Asiakkaiden kuuleminen on linjassaan kaupunkistrategian kanssa.

Esittelyteksti: Varhaiskasvatuksen asiakaskysely koostuu varhaiskasvatuksen palveluohjausväittämistä ja sähköisen asioinnin väittämistä sekä yhteistyö-, lapsen osallisuus- ja ryhmän jäsenyysväittämistä. Kysely on suunnattu myös esiopetukseen, perhepäivähoitoon sekä yksityiseen varhaiskasvatukseen. Väittämien toteutumista huoltajat arvioivat oman kokemuksensa pohjalta. Kyselyn tulosten pohjalta kootaan

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

varhaiskasvatuksen palvelujen ja toiminnan vahvuudet sekä kehittämiskohteet.

Vahvuudet muodostuvat väittämistä joiden arvo on >4,5. Tulosten analysoinnin kautta saatiin esille koko kaupungin varhaiskasvatuksen yhteiset kehittämiskohteet. Kehittämiskohteet on koottu väittämistä, joiden arvo on 4,1 tai 4,2. Avoimien palautteiden pohjalta tarkennetaan kehittämiskohteita ja tunnistetaan niihin tähtääviä toimenpiteitä.

Kyselyn perusteella kehittämiskohteiksi nousevat seuraavat asiat:

Huoltajana saan monipuolisesti ja säännöllisesti tietoa lapseni kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta (esim. päivittäiset kohtaamiset, lapsen kasvun kansio, vasu- ja leops-keskustelut) (**KA. 4,1**)

- Noudatetaan lapsen vasuohjeistusta: Huoltajien kanssa on sovittu kuumien vaihtojen sisällöistä ja säännöllisyydestä. Sopimukset on kirjattu lapsen vasuun ja ne toteutuvat arjessa.

Ajantasainen tieto varhaiskasvatuksesta on helposti saatavilla (**KA. 4,2**)

— Nettisivujen sisältö on selkeä ja ymmärrettävä. Asiakastietojärjestelmän uudistusprosessi on edelleen kesken.

- Ajantasainen tiedottaminen kohdentuu lapsiryhmissä toteutuvan varhaiskasvatuksen ja yksikön suunnitelman näkyväksi sekä tutuksi tekemiseen.
- Tiedottaminen varhaiskasvatuspalveluista on tärkeää.

Yksikön tunnelma on kiireetön ja rauhallinen (**KA. 4,2**)

- Etsitään toimenpiteitä rauhallisen tunnelman vaaliseksi
- Vahvistetaan sijaisten osaamista lapsen ja huoltajan kohtaamisesta sekä lapsen tarpeisiin vastaamisesta. Erityinen huomio tulee kiinnittää tulotilanteisiin.

Varhaiskasvatuksen vahvuuksiksi nousevat

Huoltajien ja henkilöstön yhteistyön vahvuuksia ovat arvostava ja luottamuksellinen vuorovaikutus. Huoltajien mielestä henkilöstö on ammattitaitoista.

Lapsen osallisuus kohdassa vahvuutena on, että aikuiset antavat mahdollisuuksia lasten liikkumiselle ja liikunta näkyy yksiköiden arjessa. Huoltajien mielestä lasten ja perheiden tarpeet huomioidaan hyvin. He kokevat, että aikuiset ovat kiinnostuneita lasten ajatuksista ja kunnioittavat niitä.

Lapsi osana ryhmää vahvuus on huoltajien mielestä se, että lapsi kokee olonsa turvalliseksi varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. He tuovat esiin, että lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään ja lapsen mielestä toiminta on kiinnostavaa. Huoltajat kokevat, että varhaiskasvatus tukee lapsen itsetuntoa

Kyselyssä esille tulleiden kehittämiskohteiden käsittely yksiköittäin tai toimintamuotokohtaisesti toteutuu vanhempainilloissa, lapsen varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnan yhteydessä, henkilöstöpalavereissa ja yksiköiden kehittämispäivissä. Asiakaskyselyä hyödynnetään muiden varhaiskasvatuksen arviointivälineiden rinnalla varhaiskasvatuksen koulutussuunnitelman toteuttamiseen

Liitteet: Raportti varhaiskasvatuksen asiakaskyselystä 2023–2024

Esittelijä: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen

Ehdotus: Merkitään tiedoksi varhaiskasvatuksen asiakaskyselyn 2023–2024 tulokset.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Toimeenpano: Päiväkotien johtajat

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

--	--	--

ASIAKASKYSELY 2023-24

KYSELY

Tavoitteena on tuottaa tietoa asiakasnäkökulmasta kunnallisen-, yksityisen- ja perhepäivähoidon osalta. Tietoa asiakkaiden tyytyväisyydestä hyödynnetään varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisen ja toiminnan sisällön suunnittelun tukena. Kyselyssä on uusi kysymys: Varhaiskasvatuksessa kohdellaan perheitä yhdenvertaisesti.

TOTEUTUS

Kysely kohdentui **1765** lapsen perheisiin (päiväkodit, perhepäivähoito ja esiopetus) **1.12. - 21.12.2023** välisenä aikana. Yksityinen palveluntuottaja oli myös mukana kyselyssä.

TIEDONKERUU

WWW-kysely, jonka vastauslinkin kukin yksikkö toimitti huoltajille. Vastauskielivaihtoehtoina oli suomi ja englanti.

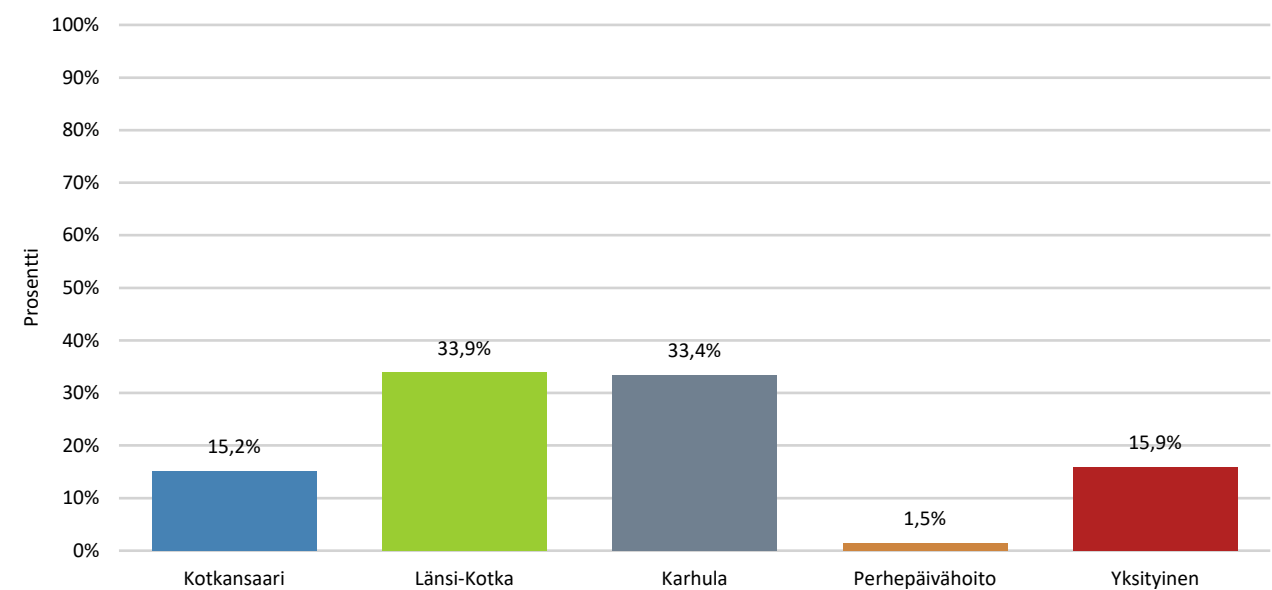
VASTAAMINEN

Toimintavuosi 23-24: 22,04% N=389 //Kevät 2023: 27,9%
N=528// 2022: 25,7% // 2021: 19,6% // 2020: 18,9 % //
2019: 24,3 % // 2018: 23,9 %

RAPORTOINTI

Vastauksista on koottu yhteenveto power –raportit varhaiskasvatukselle ja kullekin yksikölle vastaajamääristä riippumatta

Varhaiskasvatusalue

Nimi	Prosentti
Kotkansaari	15,2%
Länsi-Kotka	33,9%
Karhula	33,4%
Perhepäivähoito	1,5%
Yksityinen	15,9%

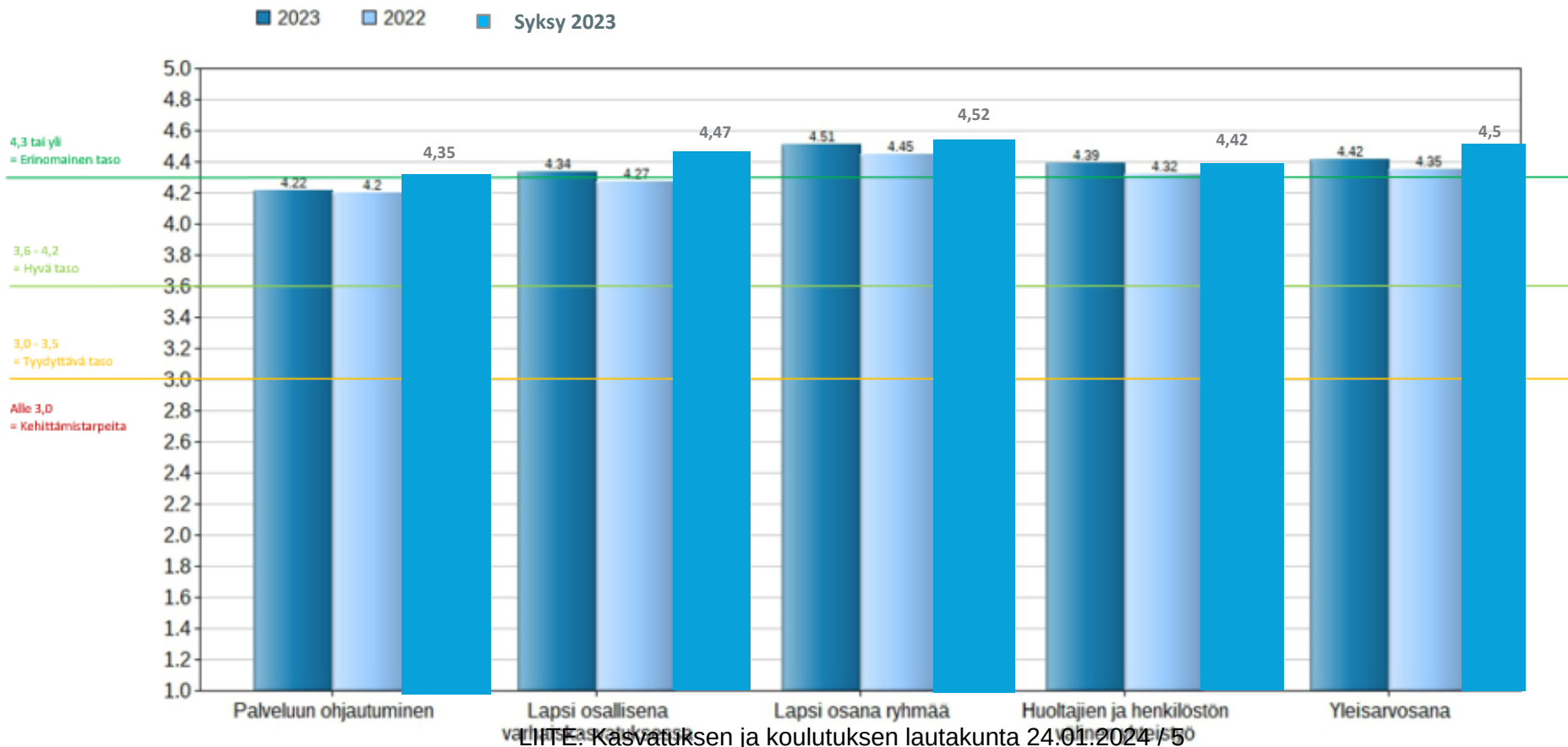
Yksikköjen vastaajamäärät

Nimi	Määrä
Hovinsaaren päiväkoti	4
Haukkavuoren koulun esiopetus	10
Hovinsaaren koulun esiopetus	1
Katariinan päiväkoti	22
Meripirtin päiväkoti	10
Metsolan päiväkoti	11
Metsolan esiopetus (Langinkosken koulu)	1
Aittakorven koulun esiopetus	6
Kanervan päiväkoti	11
Kotilon päiväkoti	16
Lankilan päiväkoti	10
Mussalon koulun esiopetus	16
Pihkoon päiväkoti	20
Pihkoon koulun esiopetus	3
Ruonalan koulun esiopetus	1
Sateenkaaren päiväkoti	17
Utumetsän päiväkoti	28
Velhon päiväkoti	4
Hakalan koulun esiopetus	2
Helijän päiväkoti	9
Hovinpuiston päiväkoti	16
Kaunismäen päiväkoti	11
Korkeakosken koulun esiopetus	5
Korkeakosken päiväkoti	10
Kyminkartanon koulun esiopetus	4
Käpylän päiväkoti	5
Malmingin päiväkoti	11
Metsäkulman päiväkoti	15
Otsolan koulun esiopetus	6
Otsokallion päiväkoti	4
Raitin päiväkoti	6
Rauhalan koulun esiopetus	3
Rauhalan päiväkoti	12
Tavastilan koulun esiopetus	3
Tavastilan päiväkoti	8
Kunnallinen perhepäivähoito	6
N	327

Yksityinen perhepäivähoito	0
Englanninkielinen päiväkoti	22
Kotka Svenska Barnträdgård	4
Merimajan päiväkoti	9
Touhula Karhuvuori	8
Touhula Ki-Kiva	10
Touhula Vekkuli	9
N	62

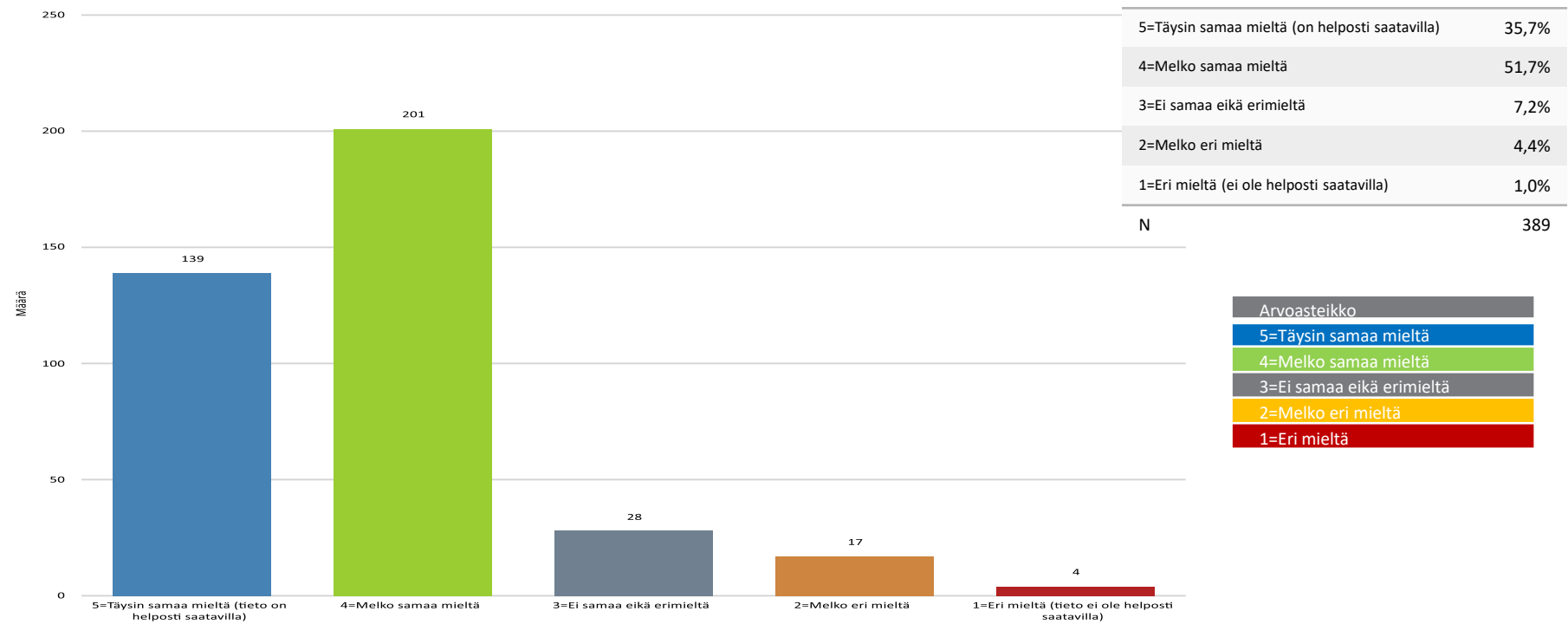
Asiakaskysely toimintakausi 2023-24: N=389

Asiakaskyselyn tulokset aihealueittain

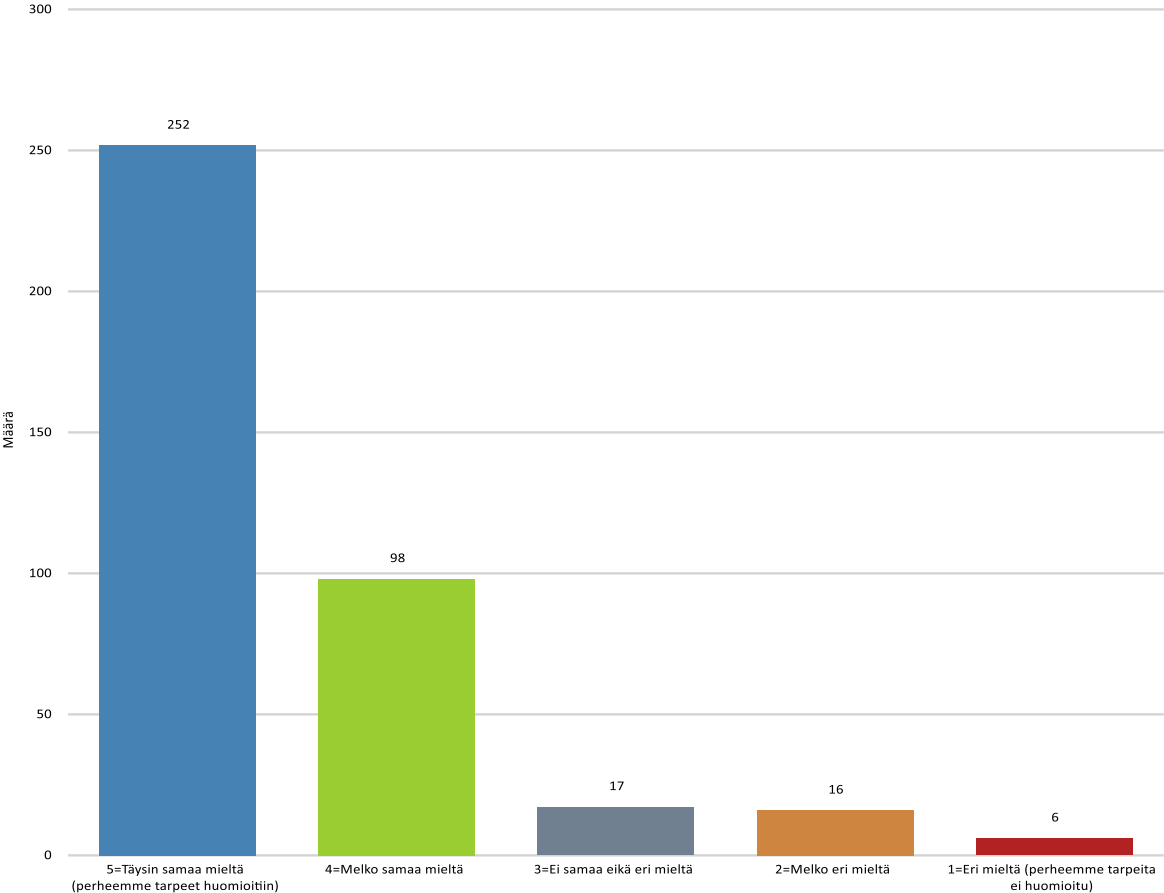

1. Varhaiskasvatuspalveluun ohjautuminen ja varhaiskasvatuksen tiedottaminen KA=4,35

1.1 Ajantasainen tieto varhaiskasvatuksesta on helposti saatavilla. (4,2)

1.2 Kun varhaiskasvatuspaikka järjestettiin, lapsen ja perheemme tarpeet huomioitiin. (4,5)

5=Täysin samaa mieltä (tarpeet huomioitiin)	64,8%
4=Melko samaa mieltä	25,2%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	4,4%
2=Melko eri mieltä	4,1%
1=Eri mieltä (tarpeita ei huomioitu)	1,5%

N	389
---	-----

Arvoasteikko

5=Täysin samaa mieltä

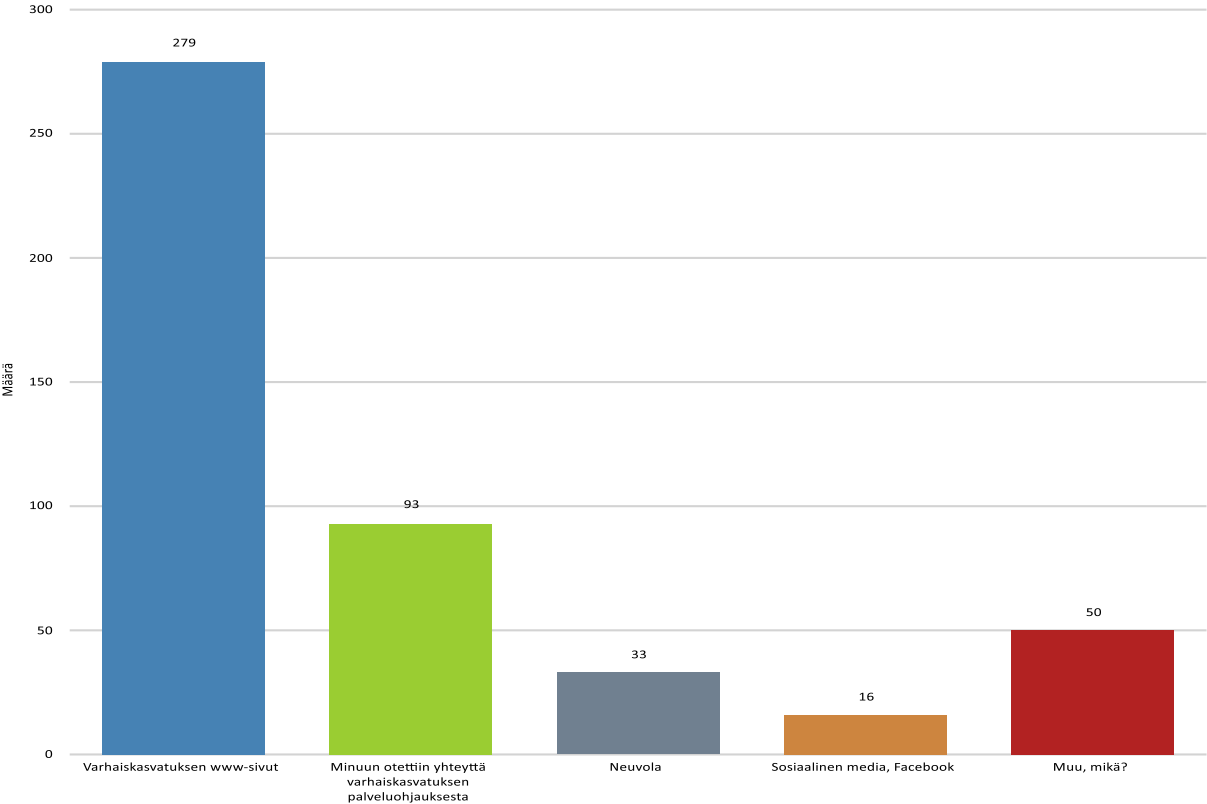
4=Melko samaa mieltä

3=Ei samaa eikä erimieltä

2=Melko eri mieltä

1=Eri mieltä

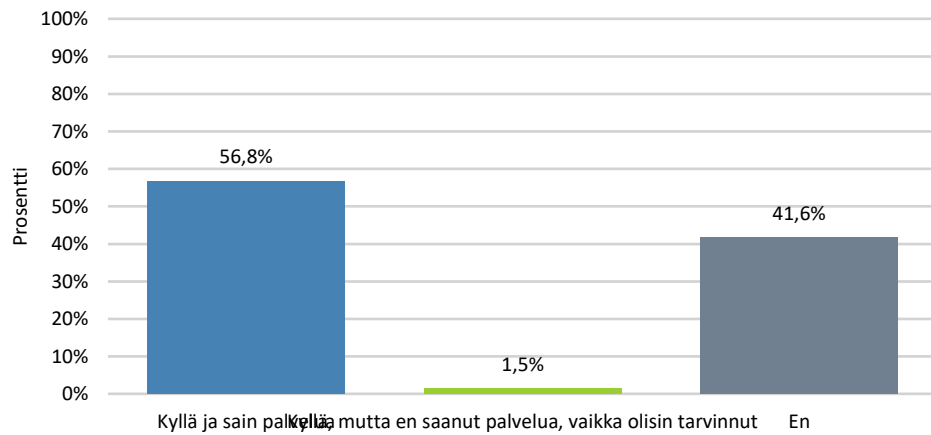
1.3 Mistä saitte tietoa varhaiskasvatuspalveluista paikkaa hakiessanne? (4,5)

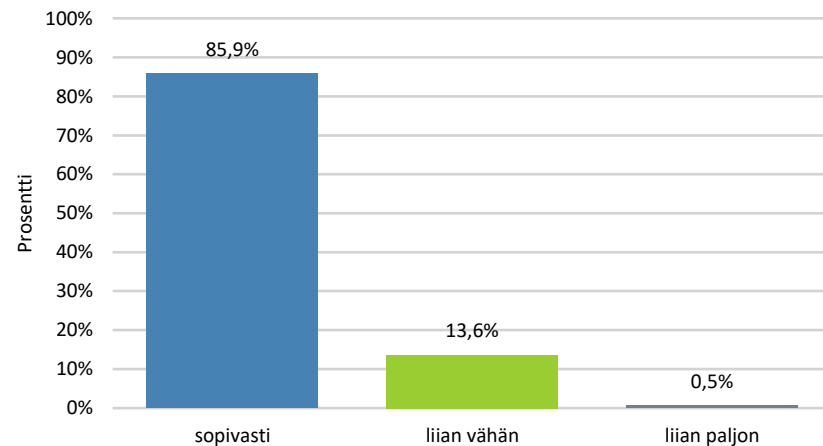
Varhaiskasvatuksen www-sivut	71,7%
Minuun otettiin yhteyttä varhaiskasvatuksen palveluohjauksesta	23,9%
Neuvola	8,5%
Sosiaalinen media, Facebook	4,1%
Muu, mikä?	12,9%
N	389

Arvoasteikko
5=Täysin samaa mieltä
4=Melko samaa mieltä
3=Ei samaa eikä erimielä
2=Melko eri mieltä
1=Eri mieltä

1.4 Otitteko yhteyttä palveluohjaukseen?

1.5 Varhaiskasvatus tiedottaa ajankohtaisista asioista

8. Palautetta palveluun ohjautumiseen ja tiedottamiseen liittyen:

Vastaukset
Neuvolassa voisi olla paremmin esillä varhaiskasvatuksen tiedot.
Vakituiset työntekijät kertovat ajankohtaisia asioita kiitettävästi. Jatkuvasti vaihtuva henkilökunta ja sijaiset eivät.
Päiväkodissa tai esiopetuksessa toteutuvasta toiminnasta tulee tiedottaa säännöllisemmin
Toivotaan palveluohjauksen osalta yhteistyötä neuvolan kanssa
Olin täyttänyt hakemuksen väärin ja minuun otettiin heti seuraavana päivänä yhteyttä, että virhe saatiin korjattua. Palveluohjaaja oli erittäin ystävällinen ja kärsivällinen, kun ensikertalainen meni koko ajan sekaisin hakemuksessa. Parempaa ohjausta en olisi voinut toivoa tai saada.
Päiväkoti pitää hyvin ajan tasalla arjen asioissa ja Edlevo on sovelluksena helppokäyttöinen, vaikkakin välillä siinä on käyttökatkoja.
WWW-sivut eivät ole selkeät
Toivotaan palveluohjauksen osalta yhteistyötä neuvolan kanssa
Yksittäisiä huomioita siitä, että palveluohjaus ei ole vastannut odotuksia
Toivotaan tietoa esiopetuksesta ennen kuin esiopetus alkaa

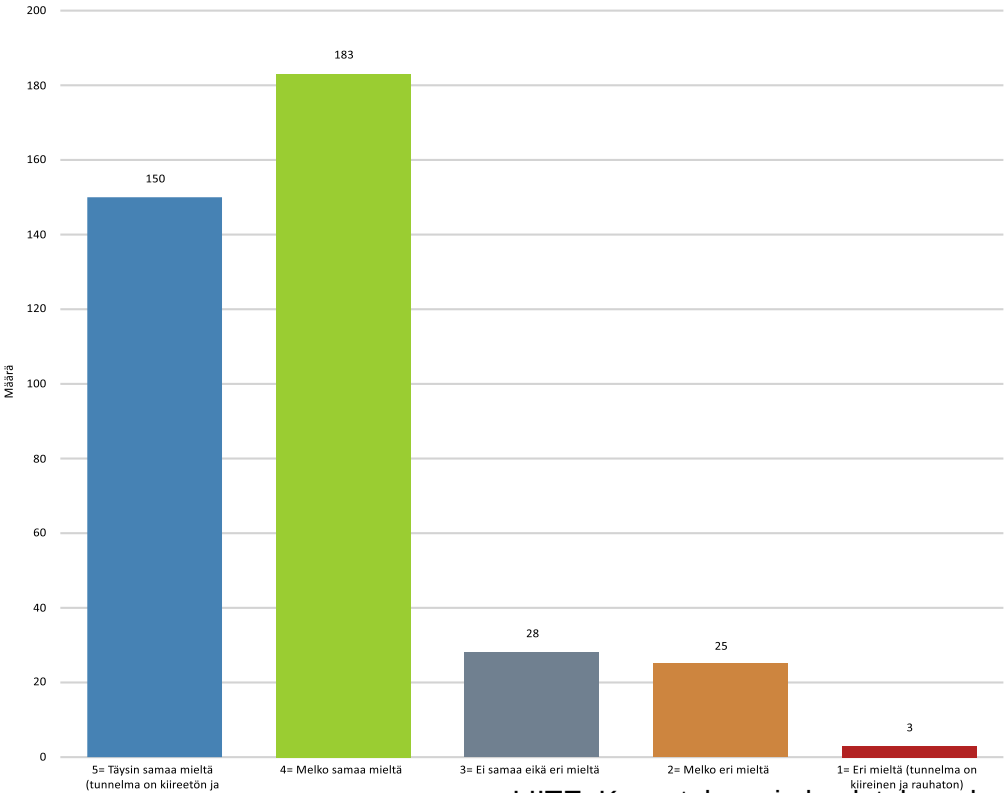
9. Palautetta varhaiskasvatuksen sähköisestä asioinnista:

Vastaukset
Asiointijärjestelmiä on liikaa, jolloin oikean tiedon löytäminen on työlästä
Asiointijärjestelmiä ei koeta käyttäjäystävällisiksi –ymmärrettävyys, sujuvuus, työläs, huoltajaviestin löytäminen ei ole suoraviivaista Hieman vähemmän on tullut näkökulmia sähköisen asiointijärjestelmän selkeydestä ja nykyaikaisuudesta
Kasvokkain tapahtuva viestintä on tärkeää
Yksikön tietojen ajantasaisuus on tärkeää
Toisaalta huomioita, että paperin viestimen tulee jättää pois, toisaalta huomioita, että paperiviestejä esim. seinillä tarvitaan Osa toivoo vain sähköistä asiointia.

2. Lapsi osallisena varhaiskasvatuksessa KA=4,47 (4,2//4,4//4,6//4,4//4,3)

Pieni lapsi ilmaisee näkemystään usein omalla toiminnallaan. Lapsen mielipiteen voi nähdä hänen näyttäessään ilon tai harmin tunteitaan ja ilmaistessaan väsymystään tai virkeyttään kodin tilanteissa. Isompi lapsi osaa myös puheella tuoda esiin näkemyksiään. Lapsi ei aina kerro kysyttäessä, mutta leikin tai ruokailun lomassa hän saattaa kertoa kuulumisia päivän tapahtumista.

2.1 Varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikan tunnelma on kiireetön ja rauhallinen. (4,2)

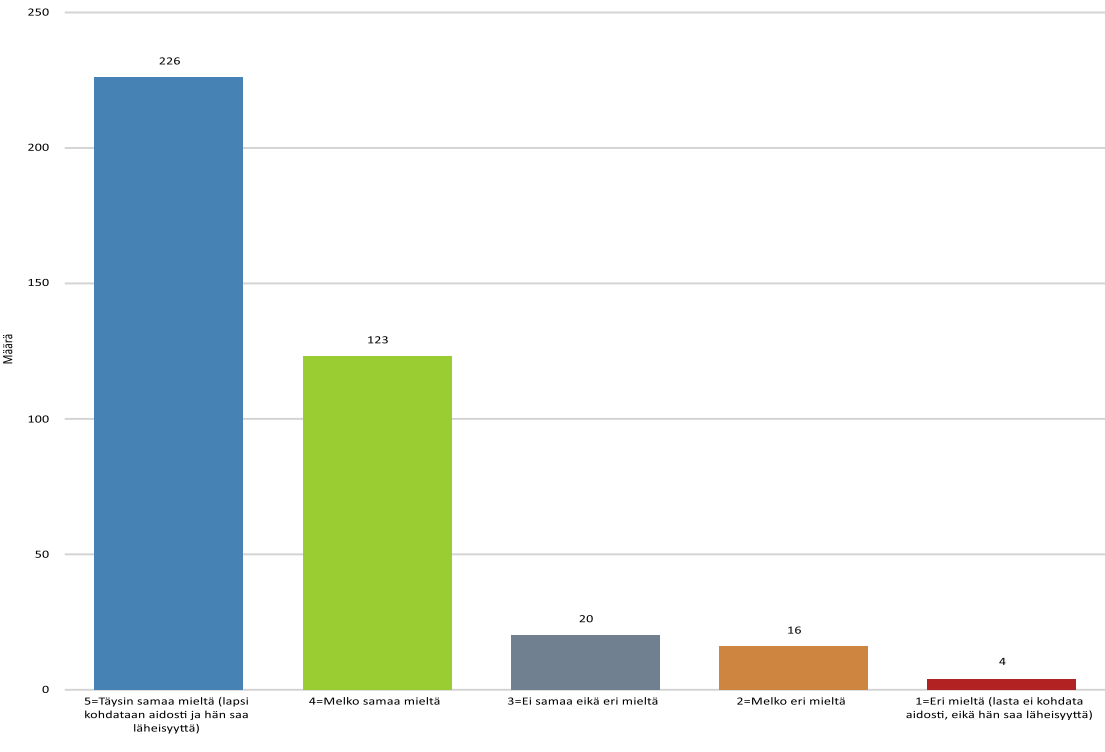

5= Täysin samaa mieltä (tunnelma on kiireetön ja rauhallinen)	38,6%
4= Melko samaa mieltä	47,0%
3= Ei samaa eikä eri mieltä	7,2%
2= Melko eri mieltä	6,4%
1= Eri mieltä (tunnelma on kiireinen ja rauhaton)	0,8%

N 389

Arvoasteikko
5=Täysin samaa mieltä
4=Melko samaa mieltä
3=Ei samaa eikä erimieltä
2=Melko eri mieltä
1=Eri mieltä

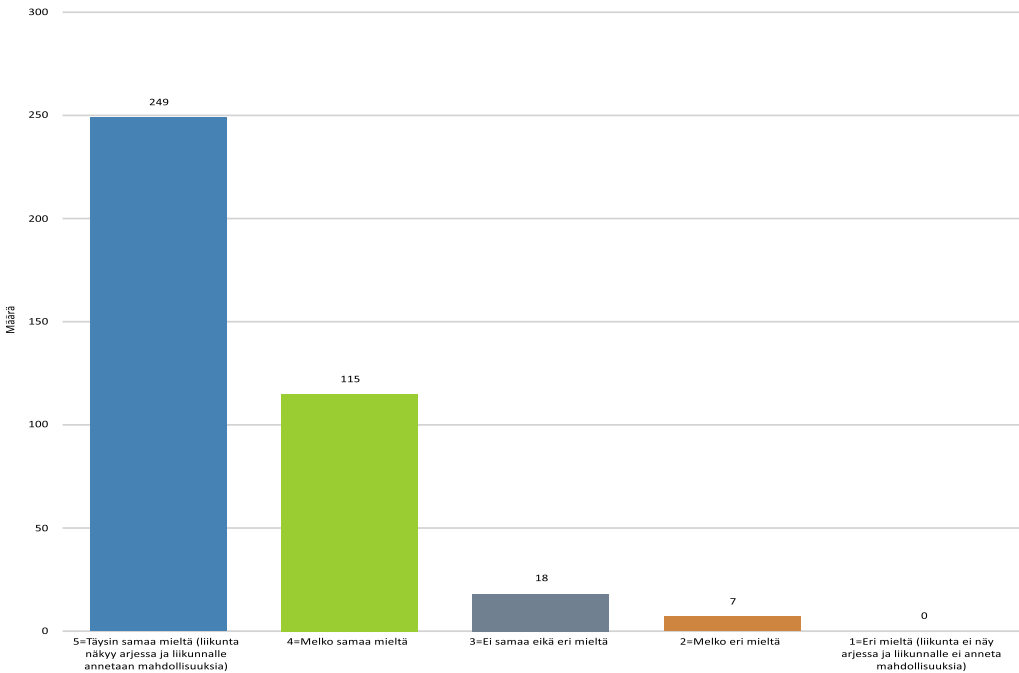
2.2 Hakiessani/Tuodessani lasta koen, että lapset saavat varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa aikuisen läheisyyttä ja heidät kohdataan aidosti. (4,4)

Nimi	Prosen tti
5=Täysin samaa mieltä (lapsi kohdataan aidosti ja hän saa läheisyyttä)	58,1%
4=Melko samaa mieltä	31,6%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	5,1%
2=Melko eri mieltä	4,1%
1=Eri mieltä (lasta ei kohdata aidosti, eikä hän saa läheisyyttä)	1,0%
N	389

2.3 Aikuiset antavat mahdollisuuksia lasten liikkumiselle ja liikunta näkyy lasten arjessa. (4,6)

Nimi	Prose ntti
5=Täysin samaa mieltä (liikunta näkyy arjessa ja liikunnalle annetaan mahdollisuuksia)	64,0%
4=Melko samaa mieltä	29,6%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	4,6%
2=Melko eri mieltä	1,8%
1=Eri mieltä (liikunta ei näy arjessa ja liikunnalle ei anneta mahdollisuuksia)	0,0%
N	389

Arvoasteikko

5=Täysin samaa mieltä

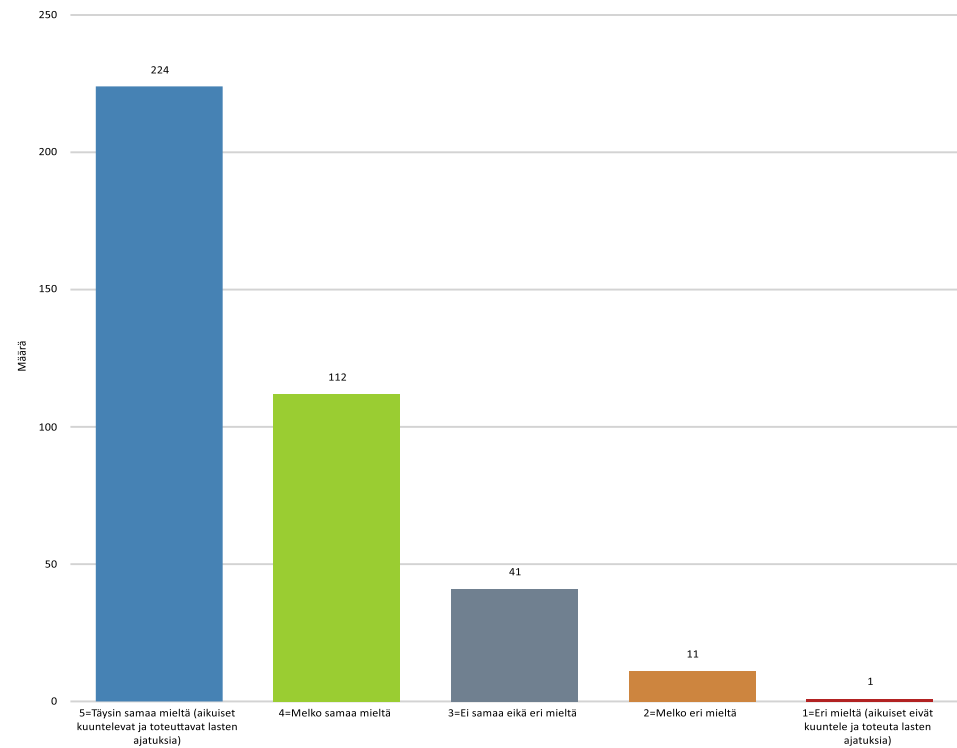
4=Melko samaa mieltä

3=Ei samaa eikä erimieltä

2=Melko eri mieltä

1=Eri mieltä

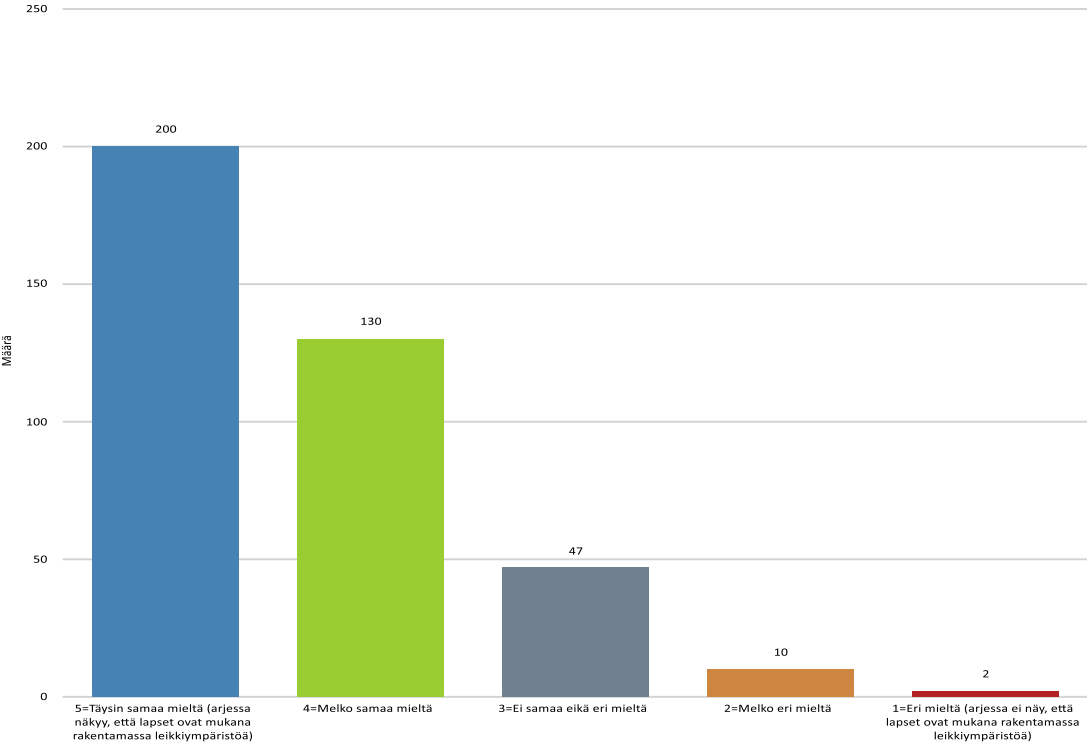
2.4 Havaitsen, että aikuiset kuuntelevat lasten ajatuksia ja ideoita sekä niitä toteutetaan yhdessä lasten kanssa. (4,4)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (aikuiset kuuntelevat ja toteuttavat lasten ajatuksia)	57,6%
4=Melko samaa mieltä	28,8%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	10,5%
2=Melko eri mieltä	2,8%
1=Eri mieltä (aikuiset eivät kuuntele ja toteuta lasten ajatuksia)	0,3%
N	389

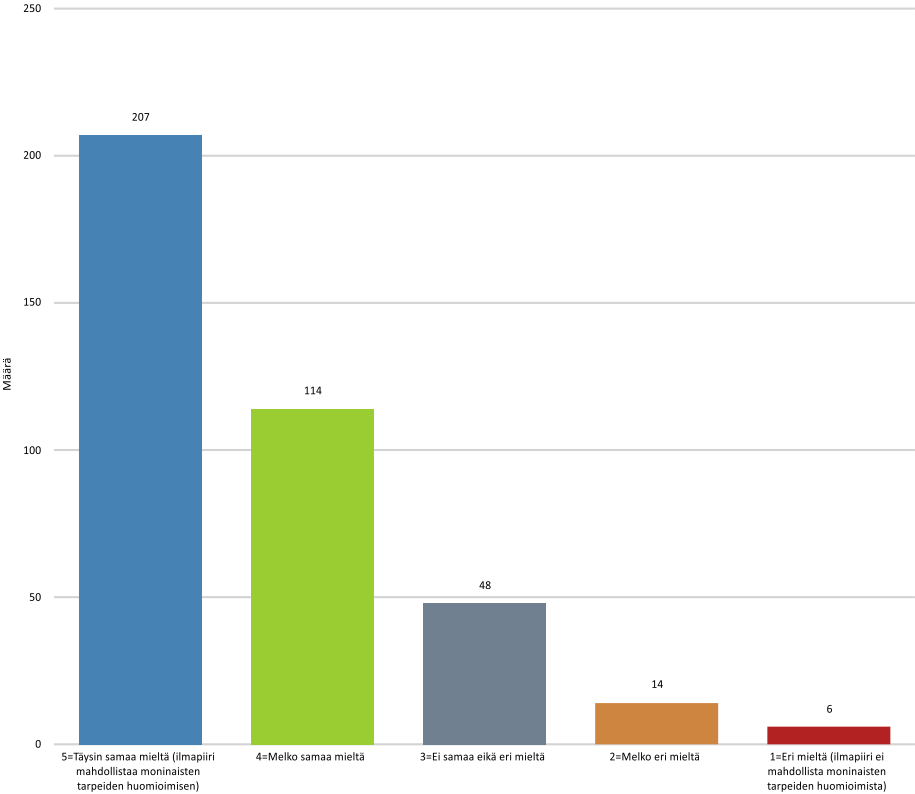
2.5 Arjessa näkyy, että lapset ovat mukana rakentamassa leikkiympäristöä sisällä ja ulkona. (4,3)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (arjessa näkyy, että lapset ovat mukana rakentamassa leikkiympäristöä)	51,4%
4=Melko samaa mieltä	33,4%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	12,1%
2=Melko eri mieltä	2,6%
1=Eri mieltä (arjessa ei näy, että lapset ovat mukana rakentamassa leikkiympäristöä)	0,5%
N	389

2.6 Koen henkilöstön rakentavan ja ylläpitävän ilmapiiriä, jossa perheiden ja lasten monenlaiset tarpeet (ainutlaatuisuus, katsomus, kieli, kulttuuri) otetaan huomioon arjen toiminnassa. (4,3)

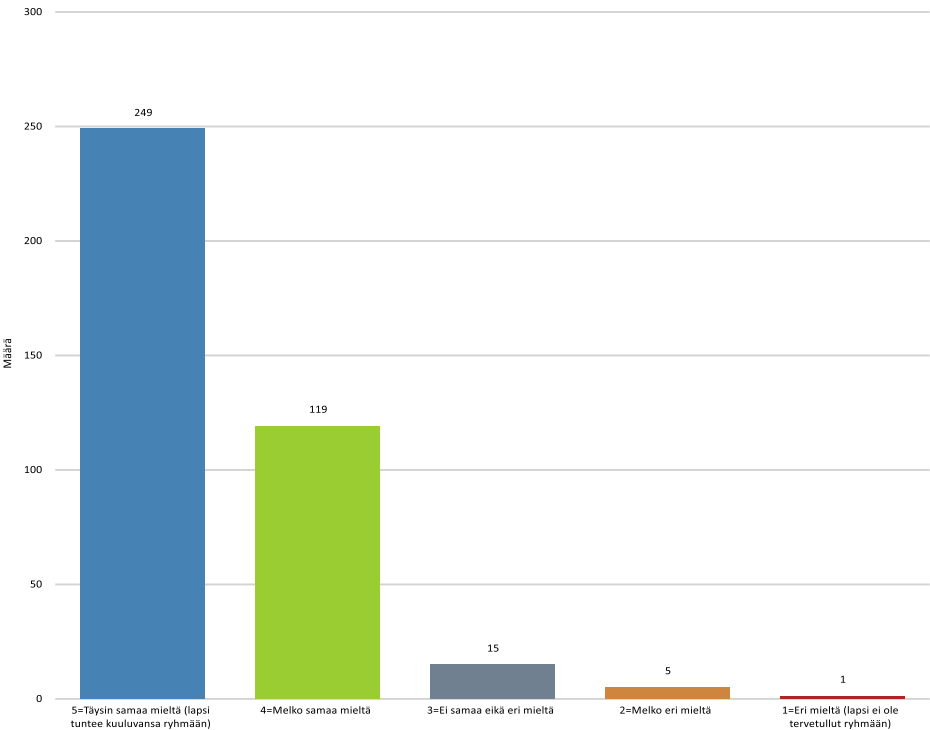
Nimi	Prosentti
5=T��ysin samaa mieltä (ilmapiiri mahdollistaa moninaisten tarpeiden huomioimisen)	53,2%
4=Melko samaa mieltä	29,3%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	12,3%
2=Melko eri mieltä	3,6%
1=Eri mieltä (ilmapiiri ei mahdollista moninaisten tarpeiden huomioimista)	1,5%
N	389

3. Lapsi osana ryhmää KA= 4,52 (4,6//4,5//4,5//4,5)

Pieni lapsi ilmaisee näkemystään omalla toiminnallaan. Lapsen mielipiteen voi nähdä hänen näyttäessään ilon tai harmin tunteitaan tai ilmaistessaan väsymystään. Isompi lapsi osaa myös puheella kertoa esimerkiksi haluaako tehdä jotakin vai ei.

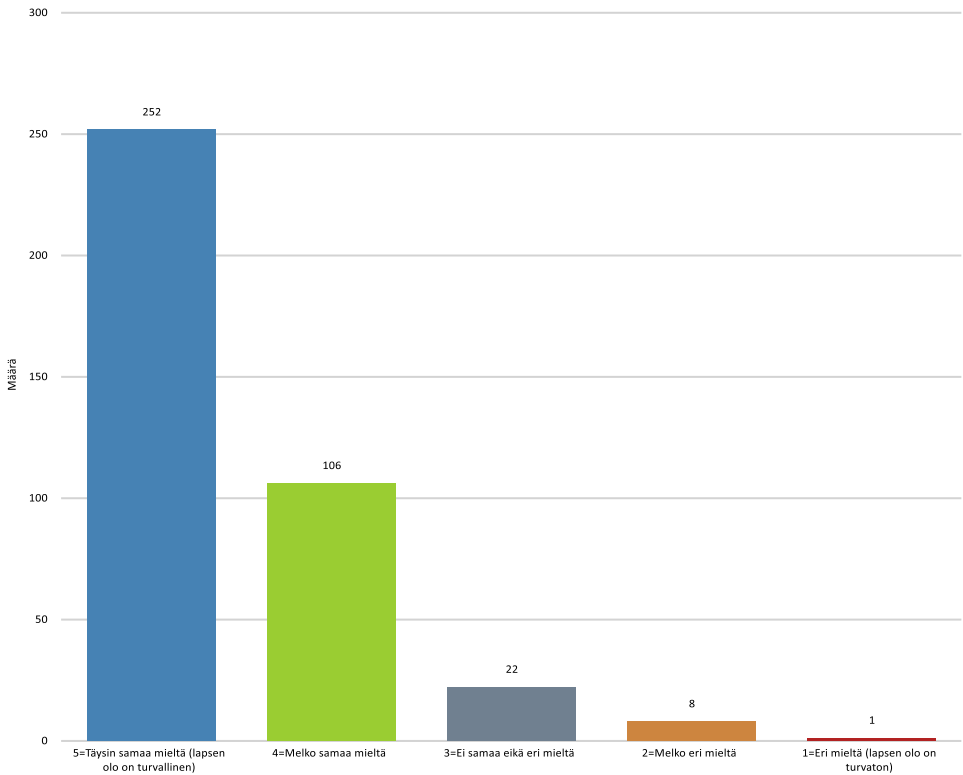
3.1 Lapsemme tuntee kuuluvansa ryhmään. (4,6)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään)	64,0%
4=Melko samaa mieltä	30,6%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	3,9%
2=Melko eri mieltä	1,3%
1=Eri mieltä (lapsi ei ole tervetullut ryhmään)	0,3%
N	389

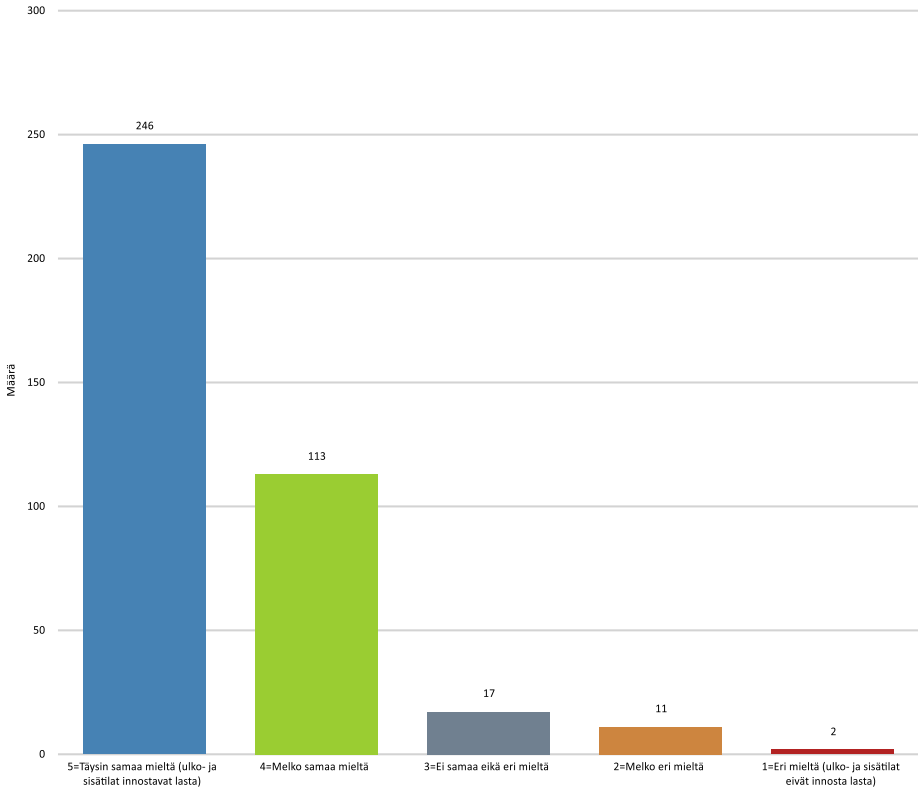
3.2 Lapsemme mielestä hänellä on turvallinen olo varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa. (4,5)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (lapsen olo on turvallinen)	64,8%
4=Melko samaa mieltä	27,2%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	5,7%
2=Melko eri mieltä	2,1%
1=Eri mieltä (lapsen olo on turvaton)	0,3%
N	389

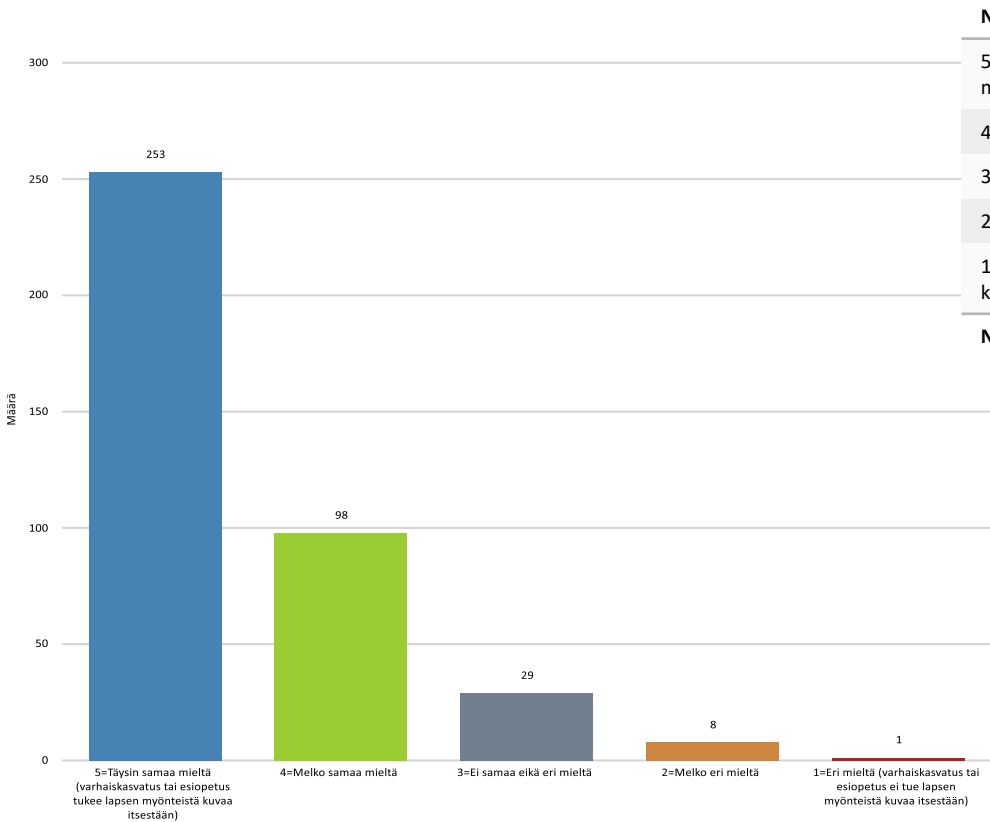
3.3 Lapsemme varhaiskasvatus- ja esiopetusyksikön sisätilat leluineen ja ulkotilat välineineen innostavat lasta monipuoliseen leikkiin ja toimintaan. (4,5)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (ulko- ja sisätilat innostavat lasta)	63,2%
4=Melko samaa mieltä	29,0%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	4,4%
2=Melko eri mieltä	2,8%
1=Eri mieltä (ulko- ja sisätilat eivät innosta lasta)	0,5%
N	389

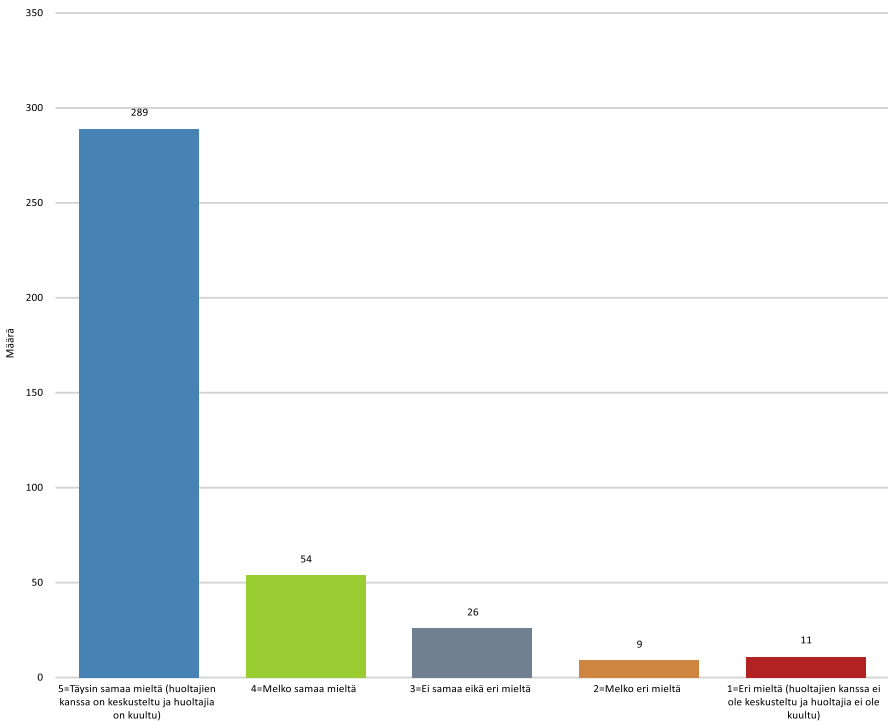
3.4 Varhaiskasvatus tai esiopetus tukee lapsemme myönteistä kuvaa itsestään. (4,5)

4. Huoltajien ja henkilöstön välinen yhteistyö KA= 4,42 (4,5//4,1//4,6//4,5//4,3//4,5)

Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien kesken on tärkeä lapsen hyvinvoinnin toteutumiseksi. Huoltajat tuntevat lapsensa pidemmältä ajalta kuin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen työntekijät. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen työntekijät näkevät lapsen osana lapsiryhmää. Ammattilaisilla on myös monenlaista tietoa sekä kokemusta lapsen kasvusta ja kehittämisestä yleisellä tasolla.

4.1 Lapsemme varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) tai esiopetussuunnitelma (leops) on laadittu yhdessä huoltajan/huoltajien kanssa keskustellen sekä lapsen tarpeita että huoltajan/huoltajien odotuksia ja näkemyksiä kuulleen. (4,5)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (huoltajien kanssa on keskusteltu ja huoltajia on kuultu)	74,3%
4=Melko samaa mieltä	13,9%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	6,7%
2=Melko eri mieltä	2,3%
1=Eri mieltä (huoltajien kanssa ei ole keskusteltu ja huoltajia ei ole kuultu)	2,8%
N	389

Arvoasteikko

5=Täysin samaa mieltä

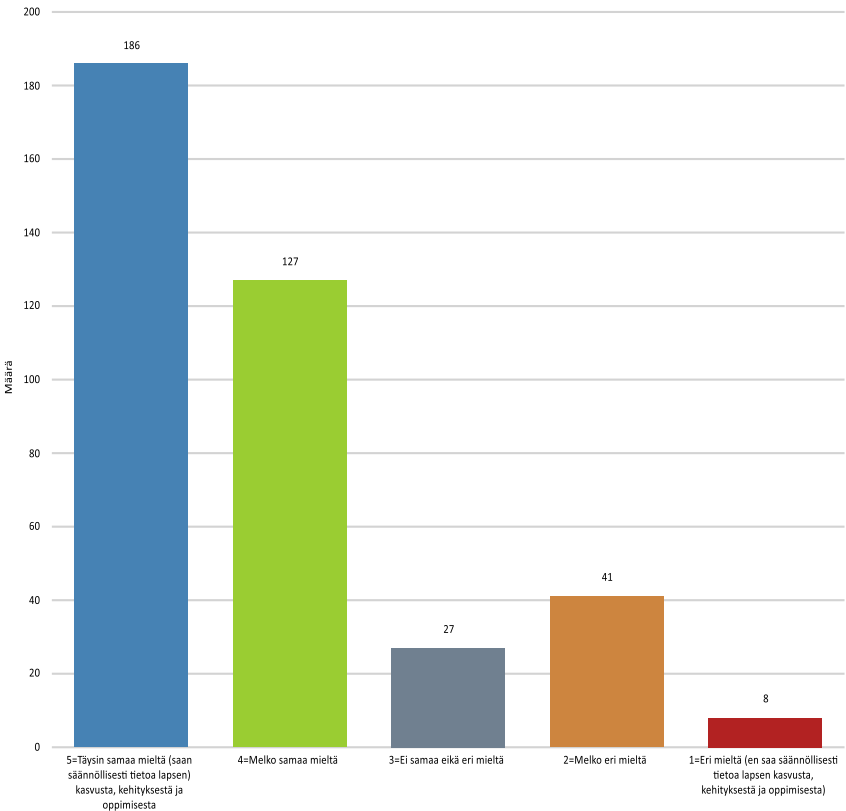
4=Melko samaa mieltä

3=Ei samaa eikä erimieltä

2=Melko eri mieltä

1=Eri mieltä

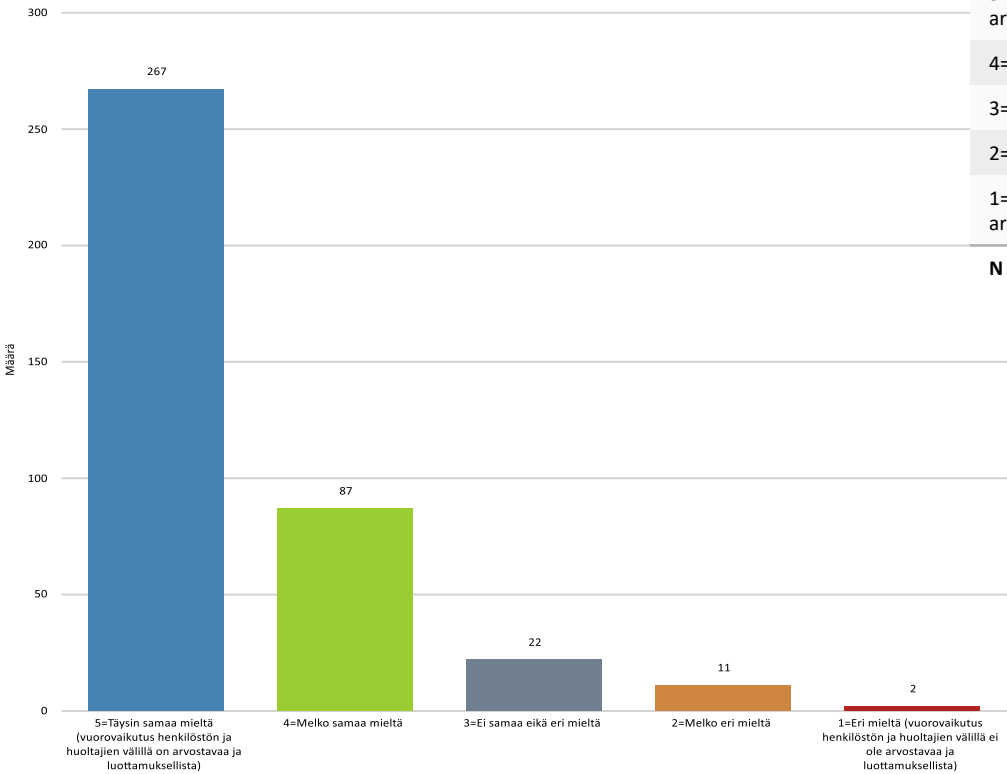
4.2 Huoltajana saan monipuolisesti ja säännöllisesti tietoa lapseni kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta (esim. päivittäiset kohtaamiset, lapsen kasvun kansio, vasu- ja leops-keskustelut). (4,1) ★

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (saan säännöllisesti tietoa lapsen) kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta	47,8%
4=Melko samaa mieltä	32,6%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	6,9%
2=Melko eri mieltä	10,5%
1=Eri mieltä (en saa säännöllisesti tietoa lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta)	2,1%
N	389

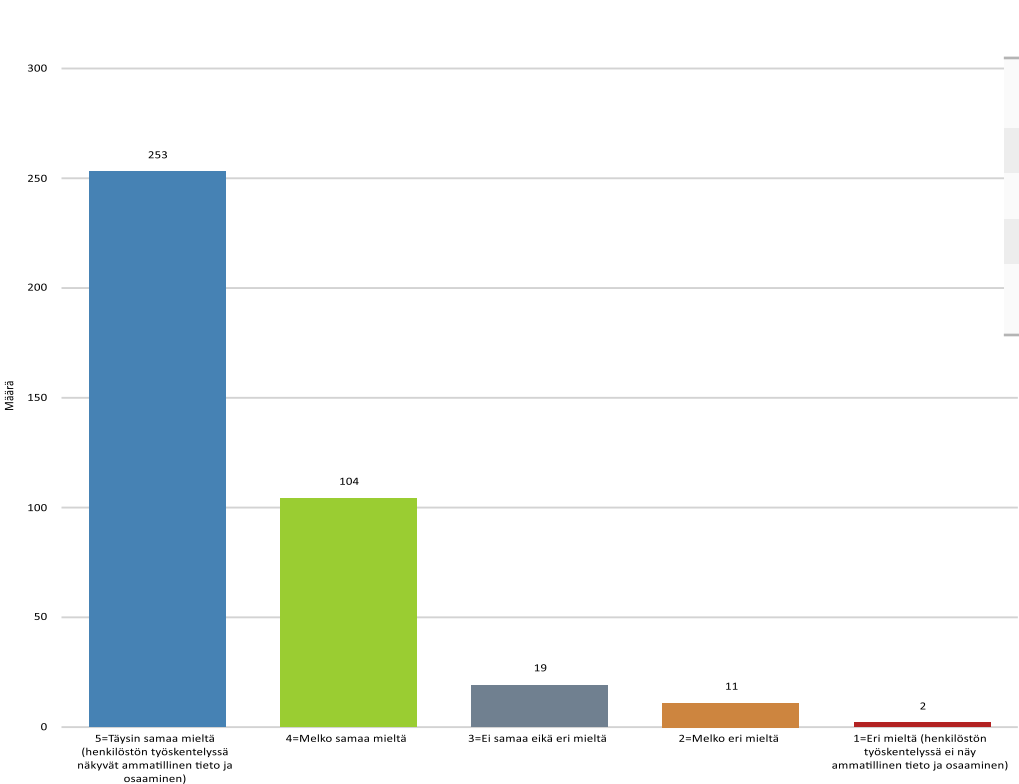
4.3 Vuorovaikutus huoltajien ja henkilöstön välillä on arvostavaa ja luottamuksellista (4,6)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (vuorovaikutus henkilöstön ja huoltajien välillä on arvostavaa ja luottamuksellista)	68,6%
4=Melko samaa mieltä	22,4%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	5,7%
2=Melko eri mieltä	2,8%
1=Eri mieltä (vuorovaikutus henkilöstön ja huoltajien välillä ei ole arvostavaa ja luottamuksellista)	0,5%
N	389

4.4 Lapseni kanssa toimivan henkilöstön työskentelyssä näkyvät ammatillinen tieto ja osaaminen. (4,5)

Arvoasteikko

5=Täysin samaa mieltä

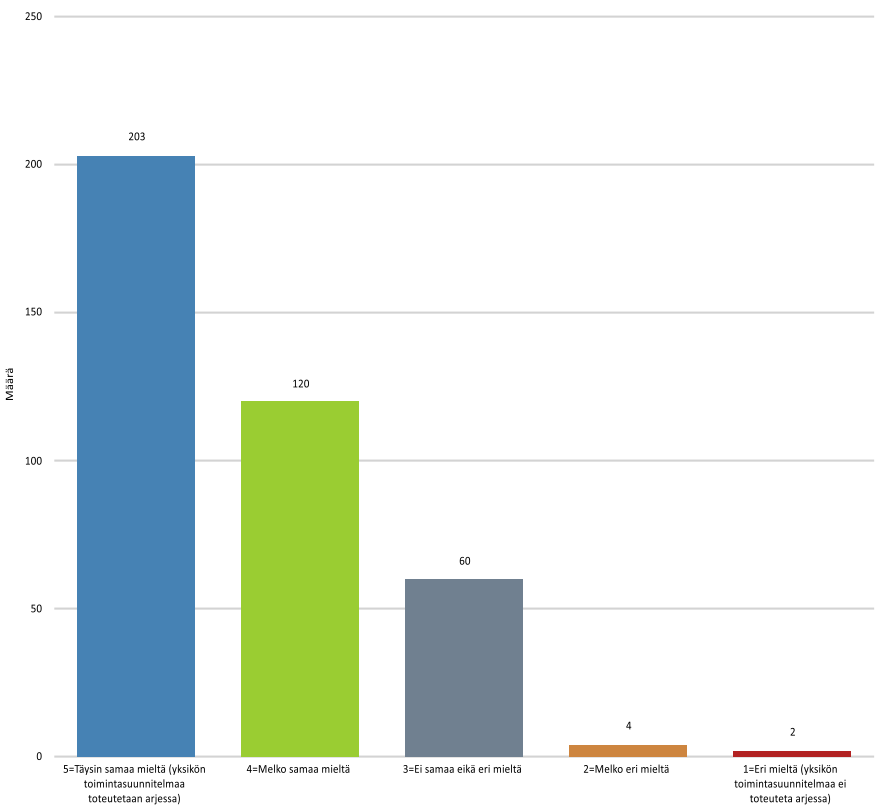
4=Melko samaa mieltä

3=Ei samaa eikä erimieltä

2=Melko eri mieltä

1=Eri mieltä

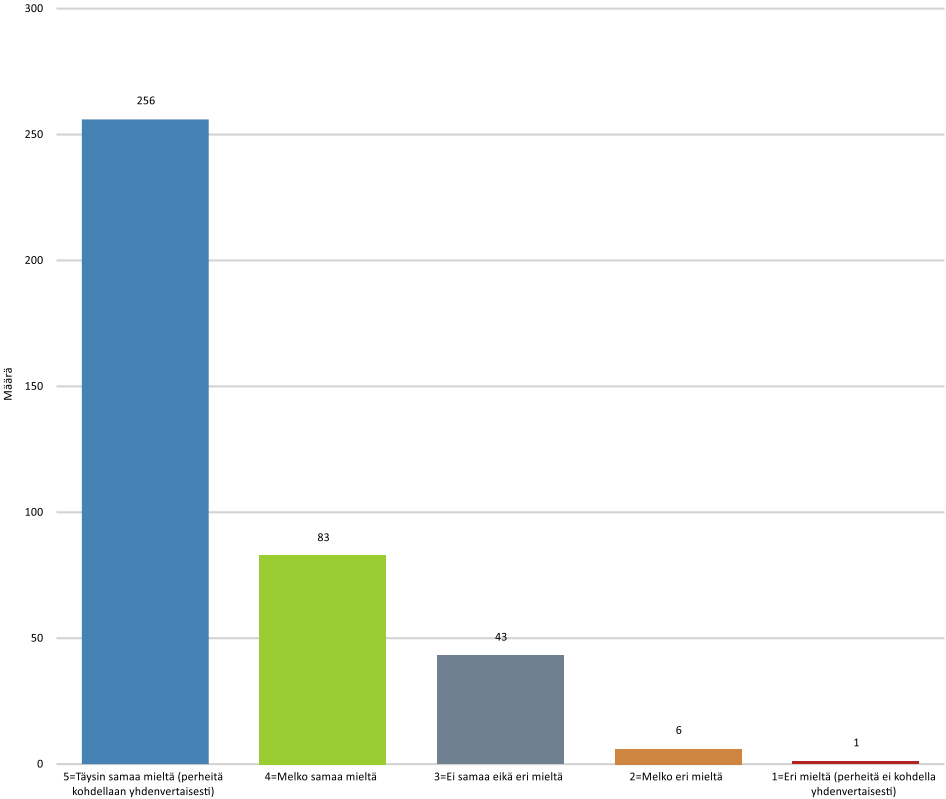
4.5 Lapseni varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikan toimintasuunnitelmaa toteutetaan arjessa. (4,3)

Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (yksikön toimintasuunnitelmaa toteutetaan arjessa)	52,2%
4=Melko samaa mieltä	30,8%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	15,4%
2=Melko eri mieltä	1,0%
1=Eri mieltä (yksikön toimintasuunnitelmaa ei toteuteta arjessa)	0,5%
N	389

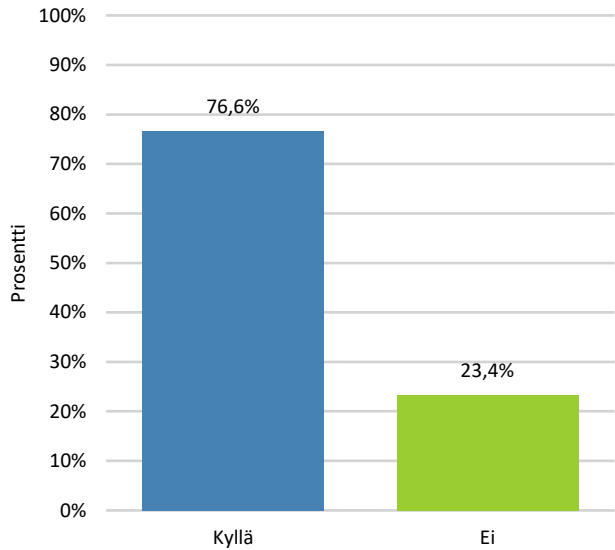
4.6 Varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa kohdellaan perheitä yhdenvertaisesti. (4,5)

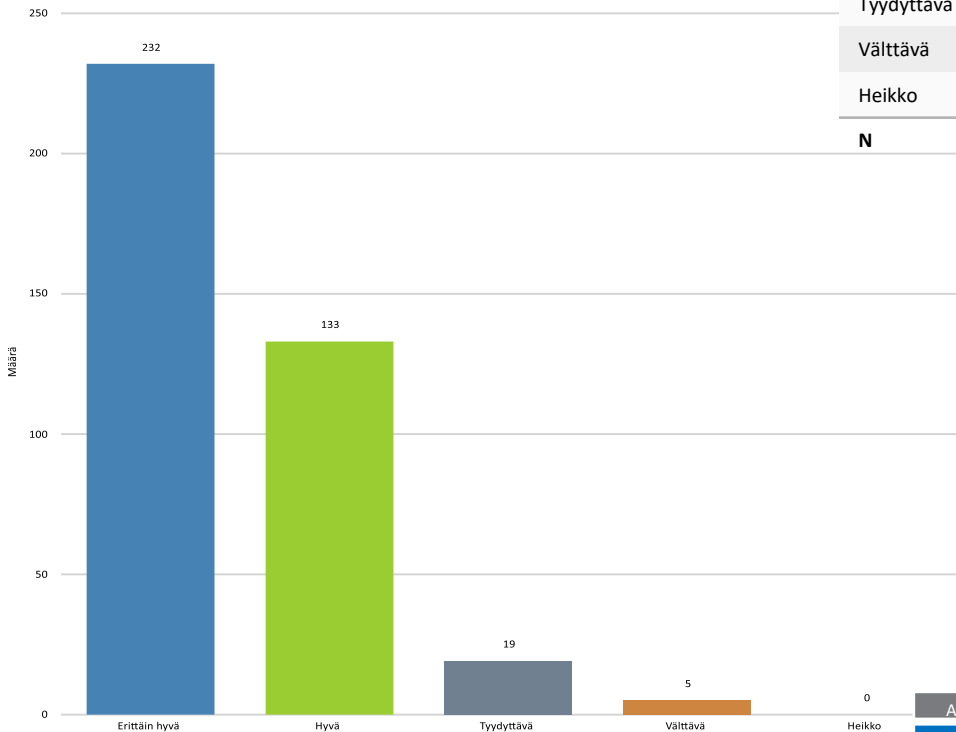
Nimi	Prosentti
5=Täysin samaa mieltä (perheitä kohdellaan yhdenvertaisesti)	65,8%
4=Melko samaa mieltä	21,3%
3=Ei samaa eikä eri mieltä	11,1%
2=Melko eri mieltä	1,5%
1=Eri mieltä (perheitä ei kohdella yhdenvertaisesti)	0,3%
N	389

Olen tutustunut lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikan toimintasuunnitelmaan.

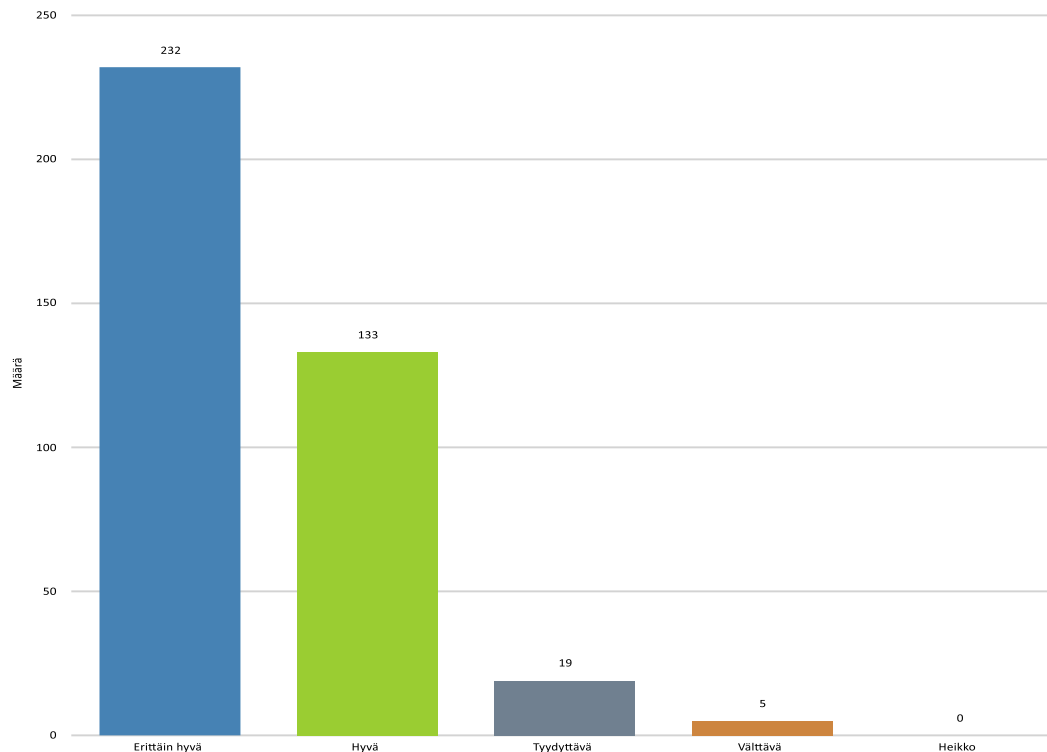
Yleisarvosana varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikan laadusta.
KA=4,5

Nimi	Prosentti
Erittäin hyvä	59,6%
Hyvä	34,2%
Tyydyttävä	4,9%
Väitävä	1,3%
Heikko	0,0%
N	389

Arvoasteikko
5=Täysin samaa mieltä
4=Melko samaa mieltä
3=Ei samaa eikä erimielä
2=Melko eri mieltä
1=Eri mieltä

30. Yleisarvosana varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikan laadusta.

Nimi	Prosentti
Erittäin hyvä	59,6%
Hyvä	34,2%
Tyydyttävä	4,9%
Välttävä	1,3%
Heikko	0,0%
N	389

Arvoasteikko
5=Täysin samaa mieltä
4=Melko samaa mieltä
3=Ei samaa eikä erimieltä
2=Melko eri mieltä
1=Eri mieltä

YHTEENVETOA

TOP 3 VÄITTÄMÄT: (erittäin hyvä taso)

- Liikunta ja liikkuminen näkyvät arjessa (KA. 4,6)
- Ryhmään kuulumisen tunne (KA. 4,6)
- Vuorovaikutus huoltajien ja henkilöstön välillä on arvostavaa ja luottamuksellista (KA. 4,6)

BOTTOM 3 VÄITTÄMÄT: (hyvä taso)

- Tunnelma (KA. 4,2)
- Ajantasainen tieto varhaiskasvatuksesta on helposti saatavilla (KA. 4,2)
- Huoltajana saan monipuolisesti ja säännöllisesti tietoa lapseni kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta (esim. päivittäiset kohtaamiset, lapsen kasvun kansio, vasu- ja leops-keskustelut) (KA. 4,1)

VAPAAT KOMMENTIT:

Huoltajista moni kertoo, että lasten osallisuus näkyy Kotkan varhaiskasvatuksessa. He kokevat, että lapsia kuullaan, heidät kohdataan aidosti ja lämpimästi. Lapsen erityisyys ja hänen tarpeet huomioidaan. Muutamia toiveita esitettiin lepohetkikäytännön kehittämisestä. Henkilöstön vaihtuvuus vaikuttaa erityisesti lasten kohtaamiseen ja kuulumisten vaihtoon. Usea huoltaja toteaa, että lapsi viihtyy varhaiskasvatuksessa. Huoltajat toivovat, että aikuinen osallistuu lasten leikkiin, tukee lasten keskinäisiä suhteita ja puuttuu kiusaamiseen. Esiin nousi toiminnallisten menetelmien ja ulkoilun merkitys. Huoltajat toivovat säännöllisesti tietoa lapsiryhmissä tapahtuvista muutoksista ja he haluavat kuulla lisää lasten osallisuudesta, kaverisuhteista sekä ryhmän toiminnasta. Osalle huoltajista on välittynyt kuva levottomuudesta ryhmissä ja kiireisestä arjesta. Osa toivoi pihojen kunnostamista. Päättäjiltä toivottiin varhaiskasvatuksen arvostusta ja siihen panostamista.

Tavoitteena olisi ammattilaisten pysyvyys ja laadukas varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen kehittämiskohteet ja vahvuudet

Kehittämiskohteet

Huoltajana saan monipuolisesti ja säännöllisesti tietoa lapseni kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta (esim. päivittäiset kohtaamiset, lapsen kasvun kansio, vasu- ja leops-keskustelut) **(KA. 4,1)**

- Noudatetaan lapsen vasuohjeistusta: Huoltajien kanssa on sovittu kuulumisten vaihdon sisällöistä ja säännöllisyydestä. Sopimukset on kirjattu lapsen vasuun ja ne toteutuvat arjessa.

Ajantasainen tieto varhaiskasvatuksesta on helposti saatavilla **(KA. 4,2)**

- Nettisivujen sisältö on selkeä ja ymmärrettävä. Asiakastietojärjestelmän uudistumisprosessi on edelleen kesken.
- Ajantasainen tiedottaminen kohdentuu lapsiryhmissä toteutuvan varhaiskasvatuksen ja yksikön suunnitelman näkyväksi sekä tutuksi tekemiseen.
- Tiedottaminen varhaiskasvatuspalveluista on tärkeää.

Yksikön tunnelma on kiireetön ja rauhallinen **(KA. 4,2)**

- Etsitään toimenpiteitä rauhallisen tunnelman vaaliseksi
- Vahvistetaan sijaisten osaamista lapsen ja huoltajan kohtaamisesta sekä lapsen tarpeisiin vastaamisesta. Erityinen huomio tulee kiinnittää tulotilanteisiin.

Vahvuudet

Huoltajien ja henkilöstön yhteistyön vahvuuksia ovat arvostava ja luottamuksellinen vuorovaikutus. Huoltajien mielestä henkilöstö on ammattitaitoista.

Lapsen osallisuus kohdassa vahvuutena on, että aikuiset antavat mahdollisuuksia lasten liikkumiselle ja liikunta näkyy yksiköiden arjessa. Huoltajien mielestä lasten ja perheiden tarpeet huomioidaan hyvin. He kokevat, että aikuiset ovat kiinnostuneita lasten ajatuksista ja kunnioittavat niitä.

Lapsi osana ryhmää vahvuus on huoltajien mielestä se, että lapsi kokee olonsa turvallisiksi varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. He tuovat esiin, että lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään ja lapsen mielestä toiminta on kiinnostavaa. Huoltajat kokevat, että varhaiskasvatus tukee lapsen itsetuntoa

D/74/12.07.00.02/2024

6 § Kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvaukset vuonna 2024

Kasko 24.1.2024 § 6

Valmistelija: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen p. 0400 55 6296

Tiivistelmä:

Suomen kuntaliitto on lähettänyt Yleiskirjeessä 21/2023 suosituksen kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvauksista vuodelle 2024.

Kuntaliitto on keskustellut asiasta Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n ja Julkisen alan unioni JAU:n kanssa. Kustannuskorvausten tarkistamisessa käytetään kuluttajahintaindeksiä ja sen alaindeksiä 01 Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat. Vuoden 2024 hinnat korotetaan vuoden 2023 toteutuneen kuluttajahintaindeksiin perusteella. Kuluttajahintaindeksi on Tilastokeskuksen julkaisema.

Alla linkki Kuntaliiton yleiskirjeeseen 21/2023

[Suomen Kuntaliiton suositus kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvauksista 2024 | Kuntaliitto.fi](#)

Talousvaikutukset

Päätöksen talousarviovaikutukset:

Esitetty kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvausten nousu tuo perhepäivähoidon kustannuksiin yhteensä noin 2138,4 €:n korotuksen vuodelle 2024 tällä hetkellä perhepäivähoidossa olevien lasten lukumäärän (54) mukaan laskettuna.

Kustannuksen nousuun on varauduttu vuoden 2024 varhaiskasvatuksen talousarviossa.

Esittelyteksti:

Omassa kodissaan työskentelevälle kunnalliselle perhepäivähoitajalle korvataan lapsen hoidosta aiheutuneet välittömät kustannukset kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES (2022–2025) perhepäivähoitajia koskevan liitteen 12 13 §:n (Perhepäivähoidon kustannuskorvaus) mukaan vähintään Suomen Kuntaliiton kulloinkin voimassa olevan perhepäivähoidon kustannuskorvauksia koskevan suosituksen mukaisesti. Suositusta tarkistetaan kalenterivuositain käyttäen laskennan perusteena viimeisin pää tilastokeskuksen julkaisemia toteutuneita indeksejä.

Suomen Kuntaliitto suosittelee keskusteltuaan asiasta Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n ja Julkisen alan unioni JAU ry:n kanssa, että kunnallisessa perhepäivähoidossa suoritetaan ajalla 1.1.–31.12.2024 omassa kodissaan työskenteleville perhepäivähoitajille seuraavien yksikköhintojen pohjalta laskettuja kustannuskorvauksia. Korvausten on tarkoitus kattaa hoidosta hoitajalle aiheutuvat todelliset kustannukset. Suluissa on mainittu aiemmin (vuodelle 2023) annetun suosituksen mukainen hinta.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

alle kouluikäinen

aamiainen tai välipala €	0,91 (0,88)
lounas tai päivällinen €	2,15 (2,09)
muu kustannus€/päivä	2,10 (2,04)

Muun kustannuksen osuus muussa kuin kokopäiväisessä hoidossa lasketaan suhteutettuna päivittäisen hoitoajan ajoittumiseen ja pituuteen.

Varhaiskasvatuksessa tarjottavat ateriat

Varhaiskasvatustilain 11 §:n mukaan varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto. Ruokailu järjestetään ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille. Kunnan tulee hoitosuhteen alkaessa määritellä varhaiskasvatuksen aikana lapselle tarjottavat ateriat. Lapselle tarjottavien aterioiden määrä riippuu lapsen hoitoajoista. Hoitoaikojen muutokset saattavat edellyttää myös aterioiden määrän tarkistamista.

Kustannuskorvaus hoidossa järjestettävästä tarpeellisesta ravinnosta muodostuu siten, että edellä mainituista yksikköhinnoista kootaan lapsen hoitoajan pituudesta ja ajoittumisesta riippuen korvaus niistä aterioista, jotka hoitosopimuksessa on todettu.

Erityisruokavalio järjestetään lapselle terveydellisistä ja varhaiskasvatustilain 11 §:stä johtuvista syistä. Hoitosopimuksessa määritellään erityisruokavalioiden tarve ja toteuttaminen. Samalla arvioidaan, aiheuttaako erityisruokavalio lisäkustannuksia hoidon järjestämisessä. Tavallisimpien erityisruokavalioiden ollessa kysymyksessä lisätään siitä aiheutuvina kustannuksina enintään 30 % tavallisen ruokavalion aiheuttamiin kustannuksiin.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan 2018 julkaiseman ”terveyttä ja iloa ruuasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus” -mukaan terveydellisistä syistä erityisruokavaliota noudattavalle tai erityistarpeiselle lapselle tarjotaan varhaiskasvatuksessa sopivaa ja turvallista ruokaa. Erityisruokavaliot, joissa ruokavalio on osa sairauden hoitoa, edellyttävät hoitavan lääkärin todistusta. Käytännön toteuttamisessa apuna on tarvittaessa ravitsemusterapeutin laatima yksilöllinen ohjeistus. Diabetesta sairastava lapsi ei tarvitse erityisruokavaliota, vaan hänelle sopii tavanomainen varhaiskasvatuksessa tarjottava ruoka.

Erityisruokavaliota korvattaessa kustannuskorvauksissa otetaan huomioon vain raaka-aineiden lisäkustannukset. Tehtyjen kustannuslaskelmien mukaan tavallisimpien erityisruokavalioiden osalta kustannuskorvauksia voisi korottaa seuraavasti:

	%
vähälaktoosinen ruokavalio	5
laktoositon	0–10
gluteeniton (keliakia)	30
maidoton	0–15
vilja-allergia	5–30

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Korotusprosentti vaihtelee sen mukaan, kuinka tiukasta dieetistä on kyse ja mitä tuotteita käytetään korvaavina tuotteina. Kustannuksiltaan kalliiden ruokavalioiden, esim. keliakia tai usean eri sairauden aiheuttama erityisruokavalio, osalta lisäkustannukset tulisi määritellä tapauskohtaisesti todellisten menojen mukaisina. Lisäkustannuksista tulee antaa verottajalle erillisselvitys. Tällöin ruokavalion tulee olla hoitavan lääkärin ja/tai ravitsemusasiantuntijan määrittelemä.

Kuntaliitto suosittelee, että niissä tapauksissa, joissa perhepäivähoidoryhmässä jollakin lapsella on vähälaktoosinen ruokavalio, kustannuskorvaukset maksettaisiin siten, että perhepäivähoitajan työn säästämiseksi kaikille lapsille voitaisiin valmistaa vähälaktoosinen ateria.

Varhaiskasvatuslain 11 § 2 momentin mukaan kustannuskorvaus ei koske klinisiä ravintovalmisteita tai niihin verrattavia tuotteita (esim. äidinmaidonvalmiste tai lehmänmaitoa korvaavat valmisteet), jotka korvataan sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla.

Kustannuskorvaussuosituksen **muista kustannuksista** koskeva osuus sisältää korvauksen muista kuin ravintoaineista aiheutuvista tavanomaisista menoista kuten huoneiston käytöstä, sähköstä, vedestä, lämmöstä, askartelutarvikkeista ja leikkivälineistä, lapsen hoitoon liittyvistä puheluista yms. menoista.

Esittelijä: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päättää, että kunnallisessa perhepäivähoidossa kustannuskorvaukset vuodelta 2024 maksetaan Suomen Kuntaliiton suosituksen mukaisesti.

Päätös: Päättiin ehdotuksen mukaisesti.

Toimeenpano: Perhepäivähoidon ohjaaja Merja Meskus

Oikaisuvaatimusohje

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

D/153/05.01/2024

7 § Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivitys ja voimassaolon jatko vuodelle 2025

Kasko 24.1.2024 § 7

Valmistelija: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen p. 040 055 6296

Tiivistelmä: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhteinen lastensuojelulaissa (417/2007, 12§) määritelty suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi. Kymenlaaksossa hyvinvointisuunnitelman laadintaan velvoittavan lain mukaisten palvelujen järjestämisvastuu on Kymenlaakson hyvinvointialueella.

Esittelyteksti: Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020–2024 on laadittu Kymsoten aloittaessa toimintansa vuonna 2019 yhteistyössä kuntien, järjestöjen, seurakunnan, poliisin sekä Kymsoten lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kanssa. Suunnitelma koostuu strategiaosasta ja toimenpideoosasta, johon on sisällytetty toimenpiteet hyvinvointialue- ja kuntakohtaisesti.

Suunnitelmassa strategisina päätavoitteina lisätään lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointia, vahvistetaan osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialaisen verkostotyön kehittymistä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma pitää sisällään indikaattoreita, joiden kautta kuvataan kymenlaaksolaisten lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin nykytilaa ja sen kehittymistä. Neuvolasuunnitelma ja alueellinen opiskeluhoitoon suunnitelma liitetään osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa niiden valmistuttua.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman voimassaolo päättyy vuonna 2024. Vahvistettuun suunnitelmaan on tehty päivitettyjä muutoksia hyvinvointialueen käynnistyttyä. Toimenpideoosan indikaattoreihin on sisällytetty vuosien 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyn tulokset, jolloin voidaan arvioida nuorten kokemaa muutosta hyvinvoinnissa.

Kymenlaakson alueellinen hyvinvointisuunnitelma on laadittu ajalle 2020–2025. On tarkoituksenmukaista, että jatkossa strategiset suunnitelmat olisivat aikataulullisesti samassa synkronissa maakunnallisen hyvinvointisuunnitelman kanssa. Näin ollen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman voimassaoloa on tarpeen jatkaa vuodelle eli vuoden 2025 loppuun saakka.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivitys ja voimassaolon jatko vuodelle 2025 on ollut Kymenlaakson hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöksenteossa 28.11.2023§71. Tämän jälkeen se viedään

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

hyväksyttäväksi Kymenlaakson kuntien valtuustoihin sekä järjestöjen ja seurakuntien päätöksentekoprosesseihin.

Liitteet: Maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman strategiaosa
Maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpideoisa

Esittelijä: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päättää osaltaan hyväksyä päivitetyn Kymenlaakson maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja sen voimassaolon jatkon vuodelle 2025 ja esittää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päättää osaltaan hyväksyä päivitetyn Kymenlaakson maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja sen voimassaolon jatkon vuodelle 2025 ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle hyväksyttäväksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136§)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä		

Kymenlaakson maakunnallinen
lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
2020-2025

LAPSISTA, NUORISTA JA PERHEISTÄ VOIMAA KYMENLAAKSOON

Voidaan hyvin huomennakin!

STRATEGIAOSA

2020 : 2025

Kymenlaakson maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020–2025

Voimassaoloa jatkettu erillispäätöksellä vuodesta 2024 vuoteen 2025.

STRATEGIAOSA

1 Johdanto	3
1.1 Tiivistelmä	4
2 Nykytilan kuvaus	5
3 Lasten ja nuorten hyvinvointi ja suojele - strateginen kumppanuus	7
4 Päättavoitteet	9
4.1 Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy	9
4.2 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat	10
4.3 Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu	10
5 Tuki tavoitteiden saavuttamiseksi	11
5.1 Perhekeskustoimintamalli	11
5.2 Yhteensovittavan johtamisen malli	12
5.3 Lapsivaikutusten arviointi	12
6 Toimenpiteillä kohti vaikuttavuutta	13
7 Lähteet	14

1 | Johdanto

Jokaisella meistä on toive hyvästä elämästä ja hyvinvoinnista. Se rakentuu monista asioista, joita itse ja yhdessä tekemällä on mahdollista saavuttaa. Tarvitaan uskoa ja luottamusta siihen, että voin, osaan, pystyn ja kykenen sekä saan tarvittaessa aina apua.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhteinen lastensuojelulaissa (417/2007, 12§) määritelty suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi. Kymenlaaksossa hyvinvointisuunnitelman laadintaan velvoittavan lain mukaisten palvelujen järjestämisvastuu on Kymenlaakson hyvinvointialueella.

Tämä Kymenlaakson ensimmäinen maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on strateginen asiakirja – yhteinen päätöksentekomme selkäranka. Vahvistamme yhdessä luottamusta hyvään tulevaisuuteen ja tuemme Kymenlaakson kuntien, hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakuntien toimijoita sekä muita viranomaisia yhteensovittavaan johtamiseen yhteisten tavoitteiden, niiden toteuttamisen, seurannan ja arvioinnin kautta.

Hyvinvointisuunnitelma on tehty tiiviissä yhteistyössä kaikkien Kymenlaakson kuntien (Hamina, Kotka, Kouvola, Pyhtää, Miehikkälä sekä Virolahti), Kymenlaakson hyvinvointialueen sekä järjestöjen, seurakuntien ja Poliisin ennalta estävän toiminnan ryhmän kanssa. Hyvinvointisuunnitelmaa on työstetty vuoden 2019 ajan erilaisissa monialaisissa työpajoissa sekä Teams-kirjoitusalueilla. Lasten, nuorten

ja perheiden ääni on tullut kuulluksi erilaisten tutkimustietojen, haastattelujen, Lasten Parlamentin, Kymenlaakson nuorisovaltuustojen edustajien sekä monialaisten lasten, nuorten ja perheiden palvelujen asiantuntijoiden kautta.

Kymenlaakson lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2020–2025. Hyvinvointisuunnitelma viedään hyväksyttäväksi hyvinvointialueen valtuustoon, kuntien valtuustoihin sekä järjestöjen ja seurakuntien omiin päätöksentekoprosesseihin. Yhteisten tavoitteiden, niiden toteuttamisen, seurannan ja arvioinnin varmistamiseksi hyvinvointisuunnitelmaa täydennetään vuosittain kuntien, kuntayhtymän, järjestöjen, seurakuntien ja muiden viranomaisten yhteisesti määrittelemillä painotuksilla ja toimenpiteillä.

Hyvinvointisuunnitelma pitää sisällään indikaattoreita, joiden kautta kuvataan kymenlaaksolaisten lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin nykytilaa ja sen kehittymistä seuraavien viiden vuoden aikana. Neuvolasuunnitelma ja alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma tullaan liittämään osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Tämä asiakirja on rakentunut yhteiselle tahtotilalle, arvostukselle, luottamukselle, sitoutumiselle ja avoimelle dialogille. Hyvinvointisuunnitelman valtakunnallisena peilauspintana toimii Kohti kansallista lapsistrategiaa 2040 – Lapsen aika -raportti, jonka Lapsen aika -skenaariossa on saavutettu lapsi-, nuori- ja perhemyönteinen Suomi.

Hyvinvointisuunnitelman grafiikka kuvastaa lasten, nuorten, perheiden ja eri toimijoiden yhdessä tekemää matkaa arjen laineilla. Yhdessä rakennettu lautta on yksilöä ja yhteisöä kannatteleva, matkantekoa helpottava alusta. Sillä on mahdollista rantautua nopeasti niin pieniin kuin suuriinkin poukamiin ja poimia kyytiläisiä sujuvasti matkaan. Lautassa on elämän erilaisen tuulien pullistama purje ja sitä melotaan yhdessä. Lautalla ei ole yhtä erillistä kipparia vaan sen ohjaamiseen on kaikkien mahdollista osallistua. Lauttaa varustellaan ja parannellaan yhdessä monialaisten ammattilaisten sekä lasten, nuorten ja perheiden voimin, sillä matka arjen laineilla jatkuu kohti tavoitteiden toteutumista.

Kymenlaaksossa me olemme valmiita yhteisiin tekoihin, jotta lapset, nuoret ja perheet voisivat mahdollisimman hyvin. Rohkeasti yhdessä tekemällä, avoimella keskustelulla ja toinen toisiamme tukien meidän on mahdollista tämä saavuttaa: Voidaan hyvin huomennakin!

– Kymenlaakson LAPE-ryhmä

Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on strateginen asiakirja. Vahvistamme yhdessä luottamusta hyvään tulevaisuuteen ja tuemme Kymenlaakson kuntien, hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakuntien toimijoita sekä muita viranomaisia yhteensovittavaan johtamiseen yhteisten tavoitteiden, niiden toteuttamisen, seurannan ja arvioinnin kautta. Lasten, nuorten ja perheiden ääni on tullut kuulluksi erilaisten tutkimustietojen, haastattelujen ja kohtaamisten kautta.

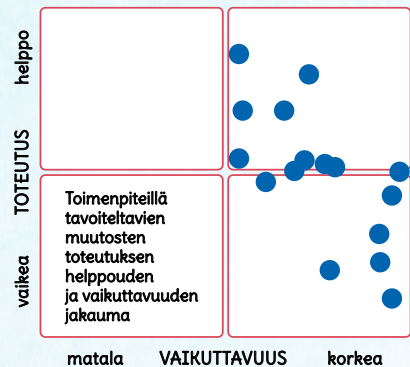

Aikataulujen yhteensovittaminen

Yhteiskehittämisen kannalta verkosto-toimijoiden on tärkeää yhteensovittaa niin päätöksen teon kuin toimenpiteiden toteuttamisen aikatauluja. Yhteinen vuosikello auttaa toimijoita karsimaan päällekkäisyyksiä, mahdollistaa parhaiden käytäntöjen jakamisen sekä resurssien tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen.

Toimenpiteillä kohti vaikuttavuutta

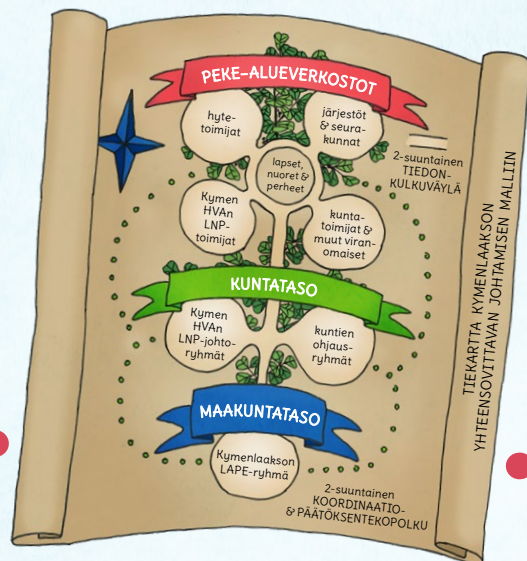
Toimenpiteet ovat työkaluja, joilla lisätään hyvinvointia strategisten tavoitteiden mukaisesti. Vahvistamalla seurannan ja arvioinnin kautta vaikuttavaksi todettuja palveluita sekä luomalla kestävän ja kynnyksettömän palvelurakenteen, lisäämme lapsiperheiden sekä nuorten aikuisten mahdollisuuksia elää hyvää arkea Kymenlaaksossa.

2020 : 2025

Nykytilan kuvaus

Kymenlaakso on alue, jossa väestö paitsi ikääntyy myös vähenee. Hyvinvointi on eriarvoistunut, vaikka suurella enemmistöllä lapsista ja nuorista asiat ovatkin hyvin. Lapsille, nuorille ja perheille suunnatun avun, tuen ja palvelujen hajanaisuus sekä asiakkaiden kokonaisvaltaisen kohtaamisen haasteet vauhdittavat eriarvoisuuden kehityskulkua.

Tuki tavoitteiden saavuttamiseksi

Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus eheään, terveeseen ja tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen. Vanhempien, poliittisten päättäjien, palvelujärjestelmien ja niissä toimivien velvollisuutena on huolehtia siitä, että tämä oikeus toteutuu myös käytännössä. Kymenlaakson yhteensovittavan johtamisen malli on kolmiportainen.

Päätavoitteet

Tavoitteita yhdistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin eriarvoistumisen estäminen sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen. Meidän on tärkeä kuunnella lapsia, nuoria ja perheitä ja edistää heidän elämässään mukana olevien toimijoiden kykyä toimia yhdessä.

Strateginen kumppanuus

Matkaa taitetaan arjen laineilla, koskissa ja suvannoissa toimien, tulevaisuutta tähyillen. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tulee yhdessä edistää lapsi- ja perheystävällistä ilmapiiriä ja toimintakulttuuria. Toisistaan irrallaan olevat vähäiset resurssit tulee saattaa yhteen. Asiakslähtöiset palvelut edellyttävät monialaista yhteistyötä sekä moniammatillisen osaamisen käyttöä asiakaspoluissa hyvinvoinnin lisäämiseksi.

STRATEGISET PÄÄTAVOITTEET:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy.

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat.

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu.

*Tykkään olla mun perheen
kanssa – me käydään viikon-
loppuisin kävelylenkillä ja
vietetään aikaa yhdessä.*

KOULULAINEN

*Hyvä arki on sitä, ettei
ole ihan yksin – on ystäviä
ympärillä ja tekemistä
myös kodin ulkopuolella.*

ÄITI

*Mä tykkään eskarissa
lyhyistä päivistä.*

ESIKOULULAINEN

2 | Nykytilan kuvaus

Suurella enemmistöllä lapsista ja nuorista asiat ovat hyvin. Kymenlaaksossa kahdeksan lasta kymmenestä kokee, että heillä on mahdollisuus keskustella jonkun kanssa mieltä painavista asioista, viettää aikaa harrastusten parissa vähintään kerran viikossa, on opintosuunnitelmia peruskoulun jälkeen, eivätkä he ole kokeneet vanhempien taholta henkistä väkivaltaa. Saman verran vanhempia kokee yrittävänsä nähdä asioita lapsen näkökulmasta, kokee olevansa tärkeä osa lähiyhteisöä, on tyytyväinen koulun ja kodin yhteistyöhön sekä kokee, että lapsen ja muualla asuvan vanhemman tapaamiset toimivat hyvin. (Kouluterveyskysely, 2019 ja Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut, 2018.)

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on kuitenkin eriarvoistunut. Kymmenellä prosentilla Kymenlaakson peruskouluikäisistä on ollut mielialaan liittyviä ongelmia tai kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta viimeisten kahden viikon aikana. Yläkouluikäisistä kymmenen nuorta sadasta kokee itsensä yksinäiseksi sekä kertoo, ettei ole yhtään läheistä ystävää. Alle kouluikäisten ja alakouluikäisten lasten vanhemmista vajaa kymmenen prosenttia kertoo tuntevansa itsensä yksinäiseksi. 20 %:ia kokee, että heillä on ollut vähintään kaksi viikkoa kestänyttä masennusoireilua ja jopa 30 %:ia tuntee laiminlyövänsä kotiasioita työnsä vuoksi. (Kouluterveyskysely, 2019 ja Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut, 2018).

Lasten ja nuorten hyvinvointi on riippuvaista vanhempien hyvinvoinnista. Lapset, nuoret ja per-

heet eivät aina saa tarpeisiinsa sopivaa apua ja tukea oikea-aikaisesti. Lastensuojelun asiakkaaksi ohjautaan tilanteissa, joissa lapsen ja perheen ongelmat ovat kestäneet pitkään ja ovat monimuotoisia. Kymenlaaksolaisia lapsia, joista on tehty lastensuojeluilmoituksia, on alle 18-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna maan keskitasoa vastaavasti, mutta ilmoitusten määrä on kasvanut viime vuosina. Lastensuojelun vuoden aikana asiakkaana olleiden lasten lukumäärä on myös lisääntynyt ja lasten huostaanottoja on tehty enemmän kuin huostaanottoja on voitu lopettaa. Lastensuojelun palvelutarpeen arvioinneissa on ollut viiveitä, kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia on suhteellisesti maan eniten ja toistuvasti sijoitettuja lapsia paljon. Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon asukaskohtaiset kustannukset ovat kasvaneet usean vuoden ajan. Jälkihuollossa asiakasmäärät ovat pysyneet ennallaan, mutta lastensuojelulain uudistuksen myötä jälkihuollon ikäraja nousee ja sitä myötä myös asiakkuuksien määrät. (Sosiaali- ja terveyspalvelut HYKS-erityisvastuualueella asian tuntija-arvio, 2019.)

Lapsiperheille suunnatun avun, tuen ja palvelujen hajanaisuus sekä asiakkaiden kokonaisvaltaisen kohtaamisen haasteet vauhdittavat eriarvoisuuden kehityskulkua. Ne myös heikentävät palveluiden vaikuttavuutta sekä lisäävät erityispalveluiden käyttöä. Mahdollistaaksemme lapsen, nuoren ja perheen suotuisan kehityskulun tarvitsemme sekä yksilöllistä ja varhaista puuttumista että laajempia, koko kasvu- ja kehitysympäristöön vaikuttavia ratkaisuja.

3 | Lasten ja nuorten hyvinvointi ja suojelu – strateginen kumppanuus

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tulee yhdessä edistää lapsi- ja perheystävällistä ilmapiiriä ja toimintakulttuuria. Toisistaan irrallaan olevat vähäiset resurssit tulee saattaa yhteen ja tätä kautta tuottaa yhdessä mahdollisimman paljon hyvinvointia lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Perheiden tulee voida luottaa siihen, että he saavat oikea-aikaista ja varhaista tukea. Perheiden oma vastuu ja omat verkostot tulee nostaa merkittävään rooliin. Asiakslähtöiset palvelut edellyttävät monialaista yhteistyötä sekä moniammatillisen osaamisen käyttöä asiakaspoluissa hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kaikkien etuna on lastensuojelun ja korjaavien palvelujen asiakasmäärien vähentäminen.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on koko väestöön kohdentuvaa laajaa ja poikkihallinnollista ennaltaehkäisevää työtä jolla ehkäistään terveysongelmia, tapaturmia ja päihdehaittoja sekä kavennetaan väestöryhmien välisiä terveyseroja. Yleisen hyvinvointityön ja lasten ja nuorten hyvinvointityön on oltava linjassa keskenään. Yhteen sovitettavat tavoitteet ja toimenpiteet edistävät resurssien tehokasta käyttöä ja kaikkien väestöryhmien hyvinvoinnin kasvua.

Kunnilla on lasten, nuorten ja lapsiperheiden ennaltaehkäisevien peruspalvelujen osalta keskeinen tehtävä. Opetus, varhaiskasvatus, liikunta, nuorisotyö, kulttuuri, kaupunkisuunnittelu, ympäristö ja tekniset palvelut luovat edellytyksiä kuntien asukkaiden hyvinvoinnille. Kaikissa Kymenlaakson kunnissa toimii myös nuorille ja nuorille aikuisille tarkoitettua moniammatilliset, maksuttomat ja ilman ajanvarausta toimivat yhden oven Ohjaamot.

Opiskeluhuollon avulla turvataan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Lapset ja nuoret viettävät huomattavan osan arjestaan kasvatus-, koulu- ja opiskelu-ympäristössä. Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisössä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona, joka velvoittaa kaikkia oppilaitosympäristössä toimivia. Opiskelijoiden on oikeus myös yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon ja opiskeluhoollon palveluihin, jotka suunnitellaan usein moniammatillisesti opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Opiskelijan tuen lähtökohtana on asiakslähtöinen, monialainen ja verkostomainen työskentely.

Arjen hyvinvointia voidaan lisätä sillä, että apua on helposti saatavilla – jo lapsuudessa.

NUORISOVALTUUSTON JÄSEN

Ensimmäisen lapsen kanssa on tarvittu ihan käytännön neuvoja, joita ei olisi itse keksinyt. Oli esimerkiksi tosi hyvä, että päästiin unikouluun.

ÄITI

Kaveriasioissa tarvii välillä apua, jos tulee jotain semmosta. Ja sitten joskus läksyissä, jos ne on vaikeita...

KOULULAINEN

Poliisin ennalta estävän toiminnan (EET) tarkoituksena on ehkäistä mahdollisimman varhain nuorten häiriökäyttäytymistä ja rikollista toimintaa. EET-ryhmä partioi nuorten keskuudessa ja lisäksi ehkäisee Ankkuri-toiminnan keinoin nuorten alkavaa rikoskierrettä. Ankkuritoiminta tarkoittaa alle 15-vuotiaiden rikollisen teon tehneiden lasten ja nuorten puhuttamista. Puhutuksissa ovat läsnä tarpeen mukaan asianosaiset sekä yhteistyöviranomaiset, jotka on määritelty ankkurisopimuksissa. Puhutuksissa pyritään aina saamaan sovinto osapuolten välille ja samalla poliisi ohjaa tarvittaessa asian eri osapuolia avun piiriin joko toiselle viranomaiselle tai kolmannen sektorin palveluiden pariin.

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut tukevat perheiden omia voimavaroja, auttavat vanhempia jaksamisessa ja varmistavat lapsille turvalliset olosuhteet kasvaa ja kehittyä. Palvelut ovat perheiden tukena, jotta Kymenlaaksoiset perheet voisivat hyvin, ja ongelmatilanteissa perheitä ja yk-

silöitä voitaisiin auttaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Toiminnan keskeisenä tavoitteena on onnistunut ennaltaehkäisevä työ, varhainen ja riittävän kokonaisvaltainen palvelutarpeen arviointi varhaisen tuen järjestämiseksi sekä oikea-aikaisesti toteutetut ja vaikuttavat tehostetut palvelut, joiden tavoitteena on saada asiakkaat palautumaan kevyempien tukimuotojen piiriin tai selviytymään itsenäisesti arjessa.

Järjestöt tarjoavat mahdollisuuden osallistua, toimia ja vaikuttaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi. Ne tarjoavat lapsiperheille ammatillista sekä vertaisuuteen perustuvaa tukea. Järjestöt toimivat sen puolesta, että jokaisen lapsen oikeus turvalliseen lapsuuteen toteutuisi ja että vanhemmat saisivat lähiympäristöstään riittävästi tietoa ja tukea, jota he lapsiperheen arjessa kaipaavat. Järjestöt toimivat asiantuntijoina, jotka kehittävät ja edistävät toiminnoillaan maakunnan asukkaiden hyvinvointia. Järjestöjen tavoitteena on lisätä lapsuuden arvostusta ja näkyvyyttä yhteiskunnassa sekä tuoda lapsen näkökulmaa päätöksentekoon.

Seurakunnat ovat mukana rakentamassa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Seurakunnan työntekijät kohtaavat perheitä, lapsia ja nuoria erilaisissa elämänvaiheissa ja tarjoavat sosiaalista, hengellistä, taloudellista ja yhteisöllistä tukea. Seurakunnat tarjoavat myös vertaistukea ja mahdollistavat vapaaehtoistoiminnan kautta ihmisten toimijuuden.

4 | Pää tavoitteet

Kymenlaaksoa rakennetaan lasten ja nuorten hyvinvointia tukevaksi ja perhepoliittisten ratkaisujen edelläkävijäksi. Saamalla työikäiset ja lapsiperheet jäämään tai muuttamaan alueelle, vahvistamme omaa yhteistä tulevaisuuttamme. Vahvistamalla vaikuttavaksi todettuja palveluita sekä luomalla kestävä ja kynnyksettömän palvelurakenteen, lisäämme lapsiperheiden sekä nuorten aikuisten mahdollisuuksia elää hyvää arkea Kymenlaaksossa ja vahvistaa osaltaan maakunnan vetovoimaisuutta.

Meidän on tärkeä kuunnella lapsia, nuoria ja perheitä ja edistää heidän elämässään mukana olevien toimijoiden kykyä toimia yhdessä. Lisäksi meidän tulee löytää arvioinnin perusteella vaikuttavaksi todennettuja menetelmiä, joilla ylisukupolvisuutta ja kielteisiä kehityskulkuja on mahdollista estää. (Lapsen aika, 2019.)

*Välillä voi olla tylsääki,
että saa leppää.*

KOULULAINEN

*Hyvä arki lähtee
rutiineista – että
on hyvät rytmit.*

ÄITI

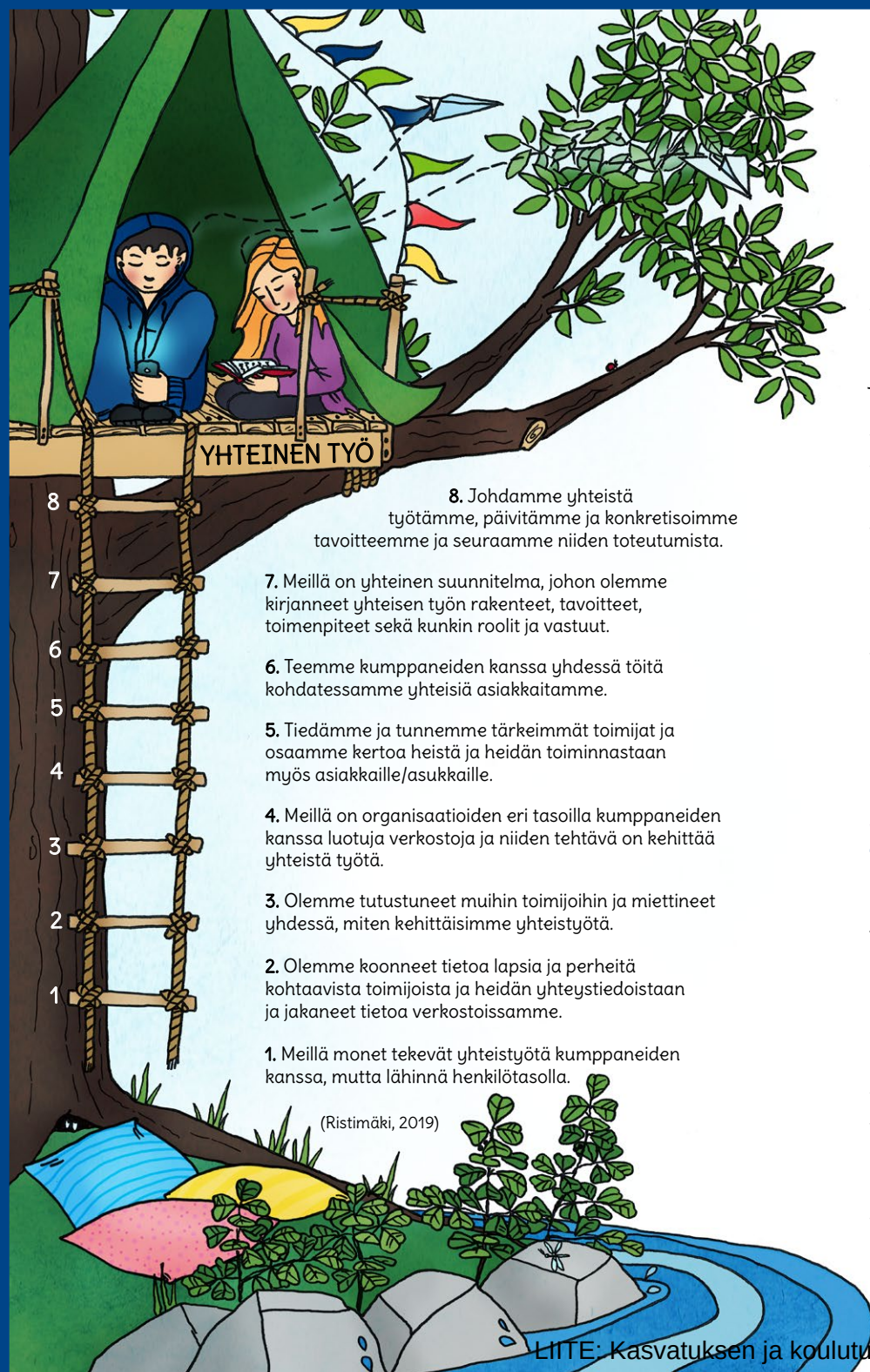
4.1 Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

Lapsia ja nuoria arvostetaan heidän arkisessa elämänpäivissä. Läheiset ja turvalliset aikuiset ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin perusta. Perheet saavat tukea vanhemmuudessa. Parisuhteessa ja eroauttamisessa turvataan lapsen oikeudet. Toimintamallimme tukevat lasten ja nuorten terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Apua, tukea, hoitoa ja palveluja on oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla. Haasteellisessa asemassa olevat ryhmät saavat tarvitsemansa erityistuen. Lapsiperheiden arki on sujuvaa ja perheen yhdessä viettämä aika koetaan myönteiseksi. Elämä ja elinympäristö ovat turvallisia.

*Arjen hyvinvointi
lisääntyy vähentämällä
paineita ja epävarmuutta
– myös tulevaisuutta
kohtaan!*

NUORISOVALTUUSTON JÄSEN

8. Johdamme yhteistä työtämme, päivitämme ja konkretisoimme tavoitteemme ja seuraamme niiden toteutumista.

7. Meillä on yhteinen suunnitelma, johon olemme kirjanneet yhteisen työn rakenteet, tavoitteet, toimenpiteet sekä kunkin roolit ja vastuut.

6. Teemme kumppaneiden kanssa yhdessä töitä kohdatessamme yhteisiä asiakkaitamme.

5. Tiedämme ja tunnemme tärkeimmät toimijat ja osaamme kertoa heistä ja heidän toiminnastaan myös asiakkaille/asukkaille.

4. Meillä on organisaatioiden eri tasoilla kumppaneiden kanssa luotuja verkostoja ja niiden tehtävä on kehittää yhteistä työtä.

3. Olemme tutustuneet muihin toimijoihin ja miettimeet yhdessä, miten kehittäisimme yhteistyötä.

2. Olemme koonneet tietoa lapsia ja perheitä kohtaavista toimijoista ja heidän yhteystiedoistaan ja jakaneet tietoa verkostoissamme.

1. Meillä monet tekevät yhteistyötä kumppaneiden kanssa, mutta lähinnä henkilötasolla.

(Ristimäki, 2019)

4.2 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

Lapsilla, nuorilla ja perheillä on yhdenvertaisia mahdollisuuksia tavata, toimia ja vaikuttaa. Lasten ja nuorten elinympäristöissä on tiloja, joissa he tulevat kohdatuiksi yksilöinä ja yhteisön jäseninä. Palvelut ja toiminnot ovat hyvin saavutettavissa ja niihin on kaikilla fyysisesti ja sosiaalisesti esteetön pääsy. Uusia kuulemis- ja palautekäytäntöjä kehitetään lasten, nuorten, perheiden ja toimijoiden yhteistyöllä. Osallisuutta tuetaan kuuntelevalla, oppivalla ja luottamusta rakentavalla vuoropuhelulla. Lasten ja nuorten lähiyhteisöt kuten vanhemmat, ystävät ja kaverit, varhaiskasvatus, koulut sekä harrastukset ja muu vapaa-ajan toiminta ovat mukana osallisuuden luomisessa. Lasten ja nuorten kuuleminen heitä itseään, ja palveluita tai lähiympäristön ratkaisuja koskevista päätöksistä, on vakiintunutta ja monimuotoista. Eri väestöryhmien ja perheiden kokemuksia ja toiveita liittyen niin perheellistymiseen kuin lapsiperheiden arjen sujuvuuteen kuunnellaan ja tutkitaan. Palveluja kehitetään asiakaskokemuksen ja toiveiden pohjalta.

4.3 Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

Työtä tehdään lasten, nuorten ja heidän vanhempiensa kanssa lapsi- ja nuorilähtöisesti ja välittävästi yli ammatti- ja sektorirajojen. Kuunteleville kohtaamisille on aikaa niin lasten keskinäisissä kuin lasten ja aikuisten välisissä suhteissa. Kuntien, Kymenlaakson hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakuntien toimijat, sekä muut viranomaiset, työskentelevät joustavasti yhdessä ja tuottavat monialaisesti palveluja lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen asiantuntijat ovat mukana työelämän käytäntöjen kehittämisessä ja tätä kautta työelämän perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen huomioiminen on lisääntynyt.

Ulkoilu ja kavereiden kanssa leikkiminen on kivointa.

KOULULAINEN

Mun mielestä ei oo väärin pyytää apua, jos on avun tarvetta.

ISÄ

Mä huomaan, et mua on kuunneltu silloin, kun se kattoo mua ja vastaa jotain.

KOULULAINEN

Olisi saatava hiljaisemmatkin nuoret kertomaan mielipiteensä.

NUORISOVALTUUSTON JÄSEN

5 | Tuki tavoitteiden saavuttamiseksi

Tavoitteita yhdistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin eriarvoistumisen estäminen sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen. Kohtaaminen ja vuorovaikutus, lapsi- ja perheystävällinen toimintakulttuuri, lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva päätöksenteko sekä yhteensovittava johtaminen, ovat välineitä näiden toteutumiseen.

5.1 Perhekeskustoimintamalli

Perhekeskustoimintamalli on kaikissa Kymenlaakson kunnissa kehittyvä ja käytössä oleva verkostomainen tapa tuottaa lasten, nuorten ja perheiden palveluja. Perhekeskusverkoston palvelut koostuvat Kymenlaakson hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien monialaisesta lasten, nuorten ja perheiden parissa tehtävistä hyvinvointia ja terveyttä edistävästä toimista. Palvelut verkostoidaan lapsi- ja perhelähtöiseksi, toimivaksi ja yhteen sovitetuksi kokonaisuudeksi. Painopiste on ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa tuessa. Varhain tarjottava tuki, hoito ja kuntoutus vähentävät ongelmien vaikeutumista ja korjaavien palvelujen tarvetta.

Jokaisella lapsella, nuorella ja hänen perheellään on oma jatkuvan kasvun ja oppimisen polku. Perhekeskustoimintamallissa nämä yksilölliset erot huomioidaan. Lapset ja vanhemmat saavat tarpeidensa mukaista apua aikaisempaa nopeammin, kohdennetummin ja koordinoitummin. Perhekeskustoimintamallissa on tärkeää, että erilaisia avun ja tuen muotoja jalkautetaan mahdollisuuksien mukaan lasten, nuorten ja perheiden arkiympäristöön saakka. Kymenlaakson perhekeskustoimintamalliin kuuluu olennaisesti myös ammatillisesti koordinoitu ja verkostomaisesti toteutettu kohtaamispaikkatoiminta, joka vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden vertaistukea ja yhteisöllisyyttä. Perhekeskustoimintamallin mukainen toiminta näkyy hyvinvoinnin ja talouden hyötyinä. (Hastrup, A. ym. 2019.)

Vanhempia pitäisi kuunnella enemmän siinä, että mitä tänne tarvittais.

ÄITI

Lapsille ja nuorille enemmän toimintaa!

NUORISOVALTUUSTON JÄSEN

Perhekeskusverkosto:

Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia ml. lapsen kasvua

Mahdollistaa vertaistuen, vahvistaa yhteisöllisyyttä

Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta

Auttaa sovinnoiseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen

Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa

Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa

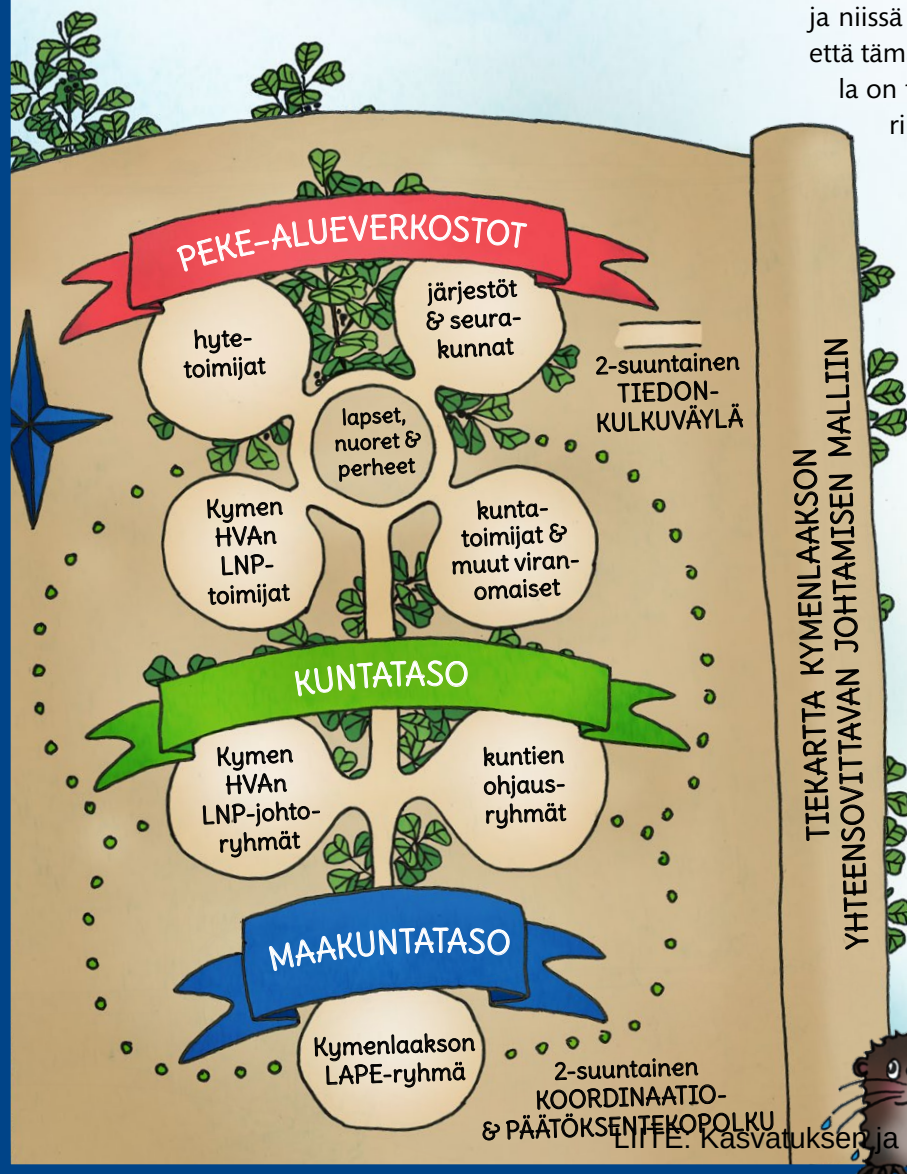
Ottaa huomioon perheiden monimuotoisuuden ml. monikulttuurisuus

Lapsi ja perhe

(Hastrup, A. ym. 2019.)

Kuunnelkaa
meitä aikuiset!

KOULULAINEN

5.2 Yhteensovittavan johtamisen malli

Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus eheään, terveeseen ja tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen. Vanhempien, poliittisten päättäjien, palvelujärjestelmien ja niissä toimivien velvollisuutena on huolehtia siitä, että tämä oikeus toteutuu myös käytännössä. Aikuisilla on tähän täydet mahdollisuudet, mikäli tahto on riittävän vahva. Yhteisiin arvoihin, kokonaisuuden ymmärtämiseen sekä kumppanuuksiin perustuva systeminen ajattelu ja verkostoituminen ovat johtamisen uudenlaista osaamista. (Lapsen aika, 2019.)

Kymenlaakson yhteensovittavan johtamisen malli on kolmiportainen.

Kymenlaakson LAPE-ryhmä on kuntien, Kymenlaakson hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin lasten-, nuorten ja perheiden palveluiden johdon strategisen tason ryhmä. Kunnissa toimivat LAPE-ohjausryhmät sekä kaikilla perhekeskusalueilla alueen perhekeskusverkoston toimijoista koostuvat alueverkostot. Kymenlaakson hyvinvointialueen, kuntien ja kolmannen sektorin yhdyspinnassa toimivat perhekeskuskoordinaattorit, joiden tehtävänä on verkostotyön ja yhteistoiminnan vahvistaminen alueilla. (Perhekeskustoiminnan opas, 2018.)

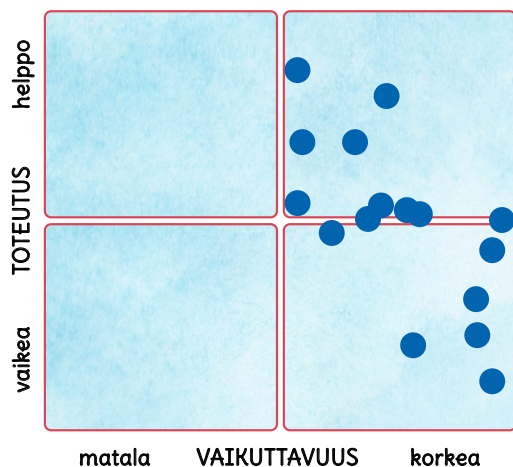
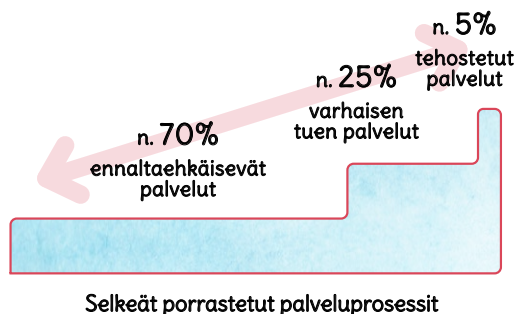
5.3 Lapsivaikutusten arviointi

Päätöksenteossa on tärkeä tunnistaa vaikutukset niihin ihmisiin, jotka ovat päätösten kohteena, myös lapsiin. Lapsivaikutusten arvioinnissa **arvioidaan päätöksen tai toiminnan vaikutukset lasten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen.**

Lapsivaikutusten arvioinnin erityispiirteenä on lapsen oikeuksien sopimuksessa edellytetty lapsen edun selvittämismenettely. Lapsen oikeuksien sopimus on oikeudellisesti velvoittava. Lapsivaikutusten arviointi on tärkeä osa lapsen oikeuksien sopimuksen täytäntöönpanoa.

Lapsia koskevissa toimitissa **lapsen edun on oltava päätöksenteossa ensisijainen harkintakriteeri. Lapsivaikutusten arviointi on väline lasten etujen selvittämiseen** tehtäessä lapsia koskevia päätöksiä. Lapsilla tarkoitetaan alle 18-vuotiaita. Lapsivaikutusten arviointi on monissa tapauksissa syytä ulottaa myös 18 vuotta täyttäneisiin nuoriin sisällyttämällä lapsuuden ja aikuisuuden nivelvaihe arvioinnin piiriin.

Lapsivaikutusten arvioinnin tulee olla Kymenlaaksoissa tavanomainen osa päätösten valmistelua ja toiminnan arviointia. Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi voidaan toteuttaa samassa yhteydessä kuin muukin arviointi. (Lapsivaikutusten arviointi tiiviisti, 2018.)

Toimenpiteillä tavoiteltavien muutosten toteutuksen helppouden ja vaikuttavuuden jakauma.

Yhteiskehittämisen vuosikello yhteensovittaa päätöksenteon ja toteuttamisen aikatauluja.

6 | Toimenpiteillä kohti vaikuttavuutta

Varhaisen tuen palveluiden saavutettavuutta vahvistetaan verkostojen tehokkaalla monialaisuutta tukevalla, yhteensovitetulla ja tavoitteellisesti toimivalla palvelurakenteella. Porrastamalla palveluja vastaamaan paremmin asiakastarpeeseen siirtyy palvelujen painopiste varhaisempaan tukeen vähentäen tehostetun palvelun tarvetta.

Muutoksen toteuttaminen

Toimenpiteet ovat työkaluja, joilla lisätään hyvinvointia strategisten tavoitteiden mukaisesti. Toiminnan painopistettä siirretään määrällisestä palvelutarjonnasta asiakassuhteen jatkuvuutta ja vaikuttavuutta korostavaan suuntaan. Se saavutetaan suuntaamalla toimenpiteitä varhaiseen tunnistamiseen, ennaltaehkäiseviin ja oikea-aikaisiin palveluihin sekä selkeisiin, porrastettuihin palveluprosesseihin. Paremmin toimivan yhteistyön ja koordinoinnin avulla lasten, nuorten ja perheiden palvelupoluista luodaan eheämpiä, mikä puolestaan edesauttaa hyvän ja vaikuttavan asiakaskokemuksen rakentumista.

Vaikuttavuuden seuraaminen

Toimijoiden tulee vuosittain seurata ja arvioida tehty-

jen toimenpiteiden vaikuttavuutta lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin yhteisesti valittujen, kansallisten indikaattoreiden avulla. Indikaattorien seurannan perusteella tulee toimenpiteitä tarvittaessa vahvistaa tai suunnata uudelleen, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa. Kaikessa tekemisessä tulee korostaa entistä merkittävämpiä vaikuttavuushyötyjä.

Vuosikello

Yhteiskehittämisen kannalta verkostotoimijoiden on tärkeää yhteensovittaa niin päätöksen teon kuin toimenpiteiden toteuttamisen aikatauluja. Yhteinen vuosikello auttaa toimijoita karsimaan päällekkäisyyksiä, mahdollistaa parhaiden käytäntöjen jakamisen sekä resurssien tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen.

7 | Lähteet

Kirjalliset lähteet:

Pekkola & Lehtola. 2015. Lasten hankintaan liittyvät motiivit ja rakenteet 18–40-vuotiaiden suomalaisten keskuudessa vuonna 2015. Kymenlaakson ammatti-korkeakoulun julkaisuja. Sarja A. Nro 64.

Rotkirch, Tammisalo, Miettinen & Berg. 2017. Miksi vanhemmuutta lykätään. Perhebarometri 2017. Väestöliitto.

Kyselyt:

Lasten ja nuorten hyvinvointi
– Kouluterveyskysely 2019.

Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) 2018.

Verkkolähteet:

Hastrup, A. & Pelkonen, M. & Normia-Ahlsten, L. 2019. Kohti alueellista perhekeskustoimintamallia – Näin sen teemme. THL.
<https://thl.fi/documents/605877/4519190/Perhekeskus/bebb0abc-820e-4682-abfb-c053bc793a5f>.
Viitattu 8.1.2020.

Kohti kansallista lapsistrategiaa 2040 – Lapsen aika. Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki 2019.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-698-0>.
Viitattu 8.1.2020.

Lapsivaikutusten arviointi tiiviisti – MLL:n ohje 11.12.2018 – Lisätietoa lapsivaikutusten arvioinnista MLL:n aineistokirjastosta.
<https://www.mll.fi/aineistokirjasto>
hakusanalla: lapsivaikutusten arviointi 2
Viitattu 8.1.2020.

Perhekeskustoiminnan opas 2018.
<https://www.kymenlaaksonperhekeskus.fi/ammattilaisille/lape-kymenlaakso-hanke-2017-2018>
Viitattu 8.1.2020.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus HYKS-erityisvastuualueella asiantuntija-arvio, syyskuu 2019. THL:n asiantuntijaryhmä.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-428-8>
Viitattu 8.1.2020.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkojulkaisu]. ISSN=1798-5137. Helsinki: Tilastokeskus.
<http://www.stat.fi/til/vaenn/index.html>.
Viitattu 8.1.2020.

Suulliset lähteet:

Lasten ja vanhempien kommentit

Hyvä arki -videohaastattelu 20. ja 21.8.2019.
Haastattelijana Kymenlaakson LAPE-muutosagentti Suvi Vallenius. Kouvola.

Nuorisovaltuuston kommentit:

Nuorisovaltuustojen maakunnallinen tapaaminen 16.11.2019. Kotka.

Muut:

Ristimäki, Tia. 2019. Yhteisen työn tikapuut. LAPE-muutosagentti 2019, Uusimaa.

Sosiaali LC (asiakastietojärjestelmä), Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. 2019.

Kymenlaakson LAPE-ryhmä 2019-2020

Kymenlaakson hyvinvointialue

Korhonen Ismo
Koste Sanna
Kärki Salla
Lappalainen Raija
Mattila Päivi
Mauno Riikka
Tammekas Tarja
Tapiola Mia
Vallenius Suvi
Vento Riitta

Haminan kaupunki

Koski-Lukkari Liisa
Palmola Tiina

Kotkan kaupunki

Kaukoranta Nina
Liukkonen Raili
Ruotsalainen Leena
Tissari Tuula

Kouvolan kaupunki

Alamattila Tarja
Korppi Liisa
Kuusisto Helena
Piiroinen Pirjo
Strömmer Kim

Pyhtään kunta

Eriksson Tytti
Parhiala Maria (Terveystalo)

Miehikkälän ja Virolahden kunnat

Hyttinen Auli
Silander Outi

Kymen-Karjalan sosiaali- ja terveysturva ry

Henna Hovi

Kymenlaakson Ensi- ja turvakoti yhdistys ry

Palviainen Tiina

MLL:n Kaakkois-Suomen piiri

Carpelan Christa

Ev. lut seurakunnat

Järvinen Anna-Tiina
Kinnunen Anna

Kaakkois-Suomen poliisilaitos Ennalta estävän toiminnan ryhmä

Jarno Saarinen

Kymenlaakson maakunnallinen
lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
2020-2025

LAPSISTA, NUORISTA JA PERHEISTÄ VOIMAA KYMENLAAKSOON

Voidaan hyvin huomennakin!

TOIMENPIDEOSA

2020 2025

Kymenlaakson maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020–2025

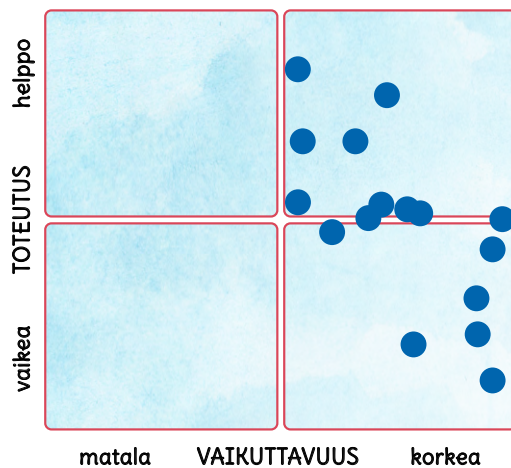
Voimassaoloa jatkettu erillispäätöksellä vuodesta 2024 vuoteen 2025.

TOIMENPIDEOSA

1 Seurattavat indikaattorit	3
1.1 Päätaavoite I: Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy	4
1.2 Päätaavoite II: Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat	5
1.4 Päätaavoite III: Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu	6
1.5 Muut seurattavat indikaattorit	7
1.6 Indikaattoreiden selitykset	8
2 Vuosikello	11
3 Toimenpiteet	13
3.1 Kymenlaakson hyvinvointialue	14
3.2 Haminan kaupunki	20
3.3 Kotkan kaupunki	25
3.4 Kouvolan kaupunki	30
3.5 Miehikkälän ja Virolahden kunnat	36
3.6 Pyhtään kunta	41
3.7 Ev. lut. seurakunnat	46
3.8 Kymen-Karjalan sosiaali- ja terveysturva ry	51
3.9 Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys ry	56
3.10 MLL:n Kaakkois-Suomen piiri	61
3.11 Kaakkois-Suomen poliisilaitos, ennalta estävän toiminnan ryhmä	66

Toimenpiteillä tavoiteltavien
muutostoteutuksen helppouden
ja vaikuttavuuden jakauma

1 | Seurattavat indikaattorit

Toimijoiden tulee vuosittain arvioida tehtyjen toimenpiteiden ja valintojen vaikuttavuuden toteutumista.

Kaikilla kappaleessa kaksi kuvatuilla toimenpiteillä tavoitellaan muutoksia, joiden vaikuttavuus lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin on korkea. Toimijat ovat arvioineet, että muutokset ovat välitavoitteesta riippuen joko helppoja tai vaikeita toteuttaa.

Tekemisen toteutumista seurataan vuosittain ja vaikuttavuutta kahden vuoden välein väliarvioinnissa (vuonna 2022) ja loppuarvioinnissa (vuonna 2025). Seurannan ja arvioinnin välineinä käytetään indikaattoreita, joiden kautta kuvataan kymenlaaksolaisten lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilaa. Indikaattorit on jaoteltu tässä asiakirjassa toimenpiteiden

vaikuttavuutta arvioiviin indikaattoreihin ja muihin seurattaviin indikaattoreihin.

Indikaattoreissa käytettävät värit kertovat tutkimustulosta siitä, mikä on Kymenlaaksolaisten lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tila suhteessa koko maahan.

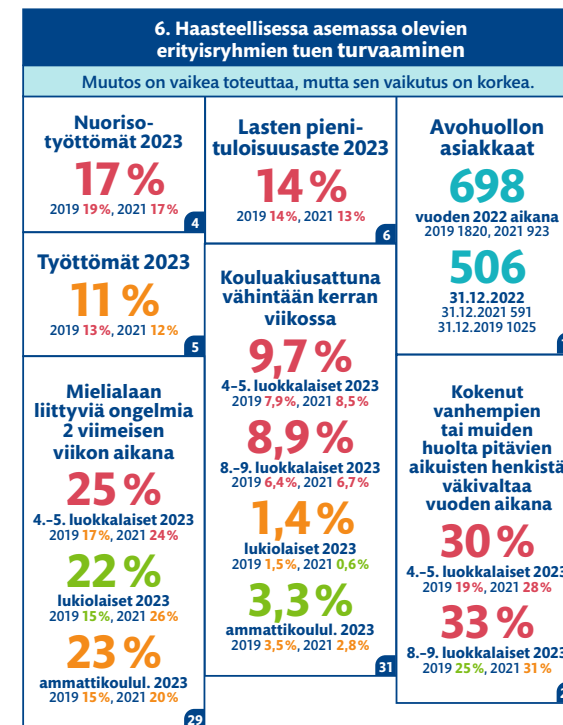
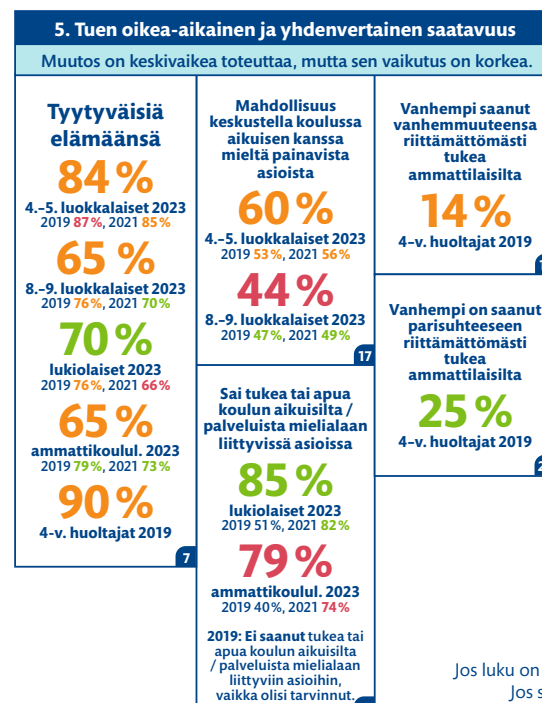
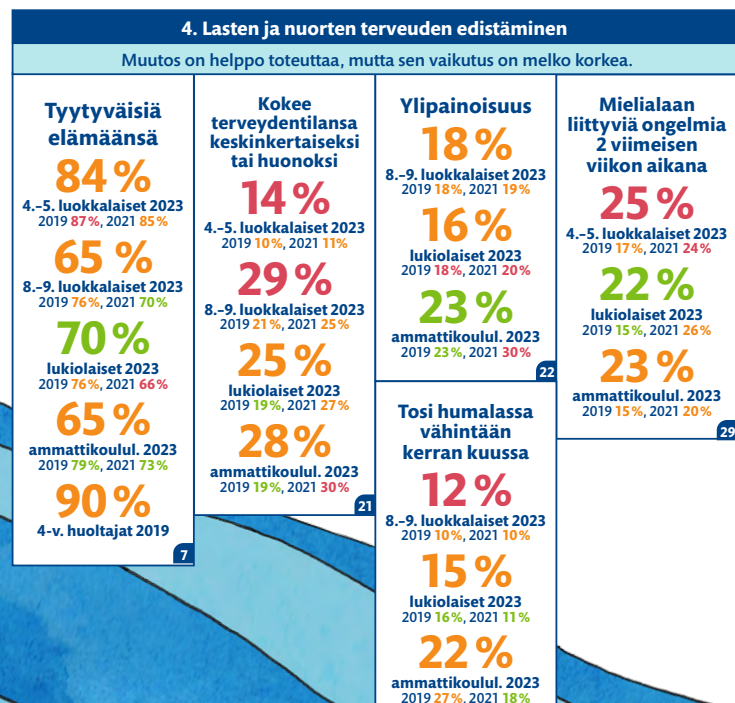
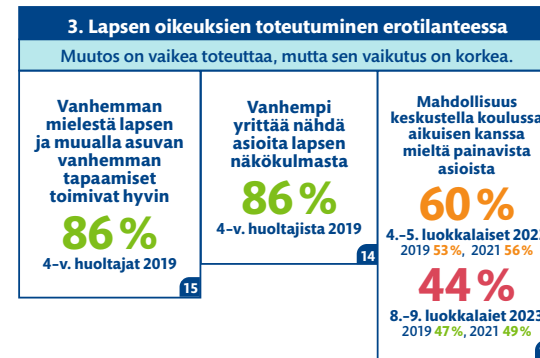
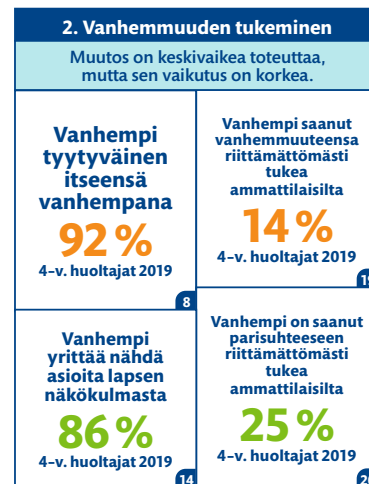
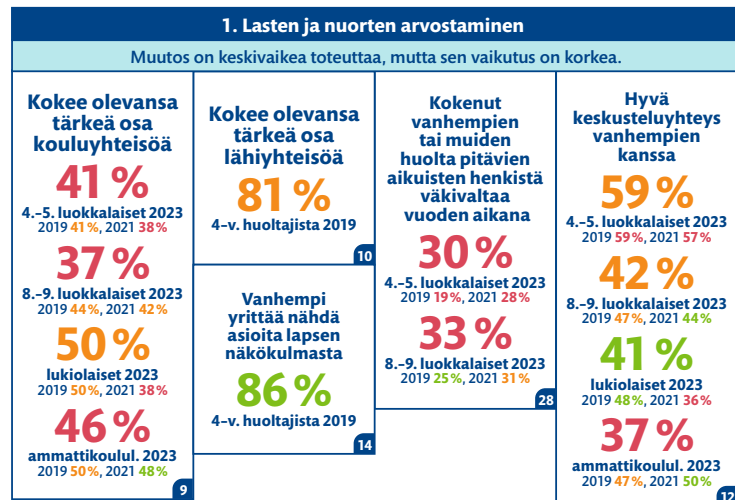
Muutosta on arvioitu Kymenlaakson lukujen välillä vuoden 2019, 2021, 2023 välillä sekä 2023 Kymenlaakson ja koko maan välillä. 4-vuotiaiden vanhempien kyselyä ei ole toteutettu vuoden 2018 jälkeen.

1.1 | PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

Välitavoitteet ja seurattavat indikaattorit:

Suhteessa koko maahan, tilanne Kymenlaaksossa on: ● hyvä, ● neutraali, ● huolestuttava.

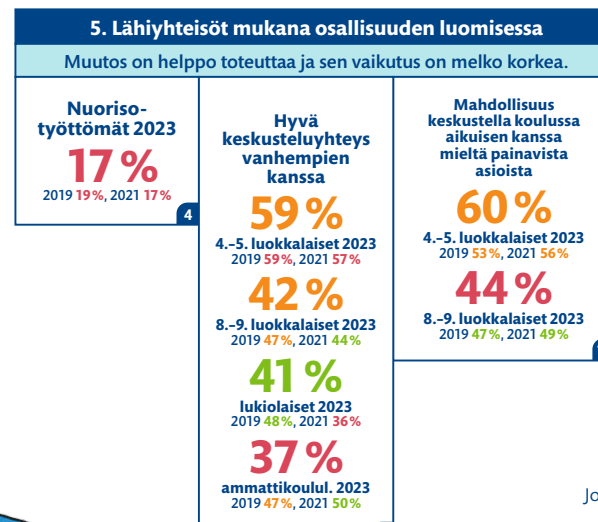
Jos luku on välillä -1,5% - +1,5%, se on keltainen. Jos se on yli 1,5% huonompaan, se on punainen. Jos se on yli 1,5% parempaan, se on vihreä. Paitsi indikaattori nro 31, jossa kynnyks on 0,5%.

1.2 | PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

Välitavoitteet ja seurattavat indikaattorit:

Suhteessa koko maahan, tilanne Kymenlaaksossa on: ● hyvä, ● neutraali, ● huolestuttava.

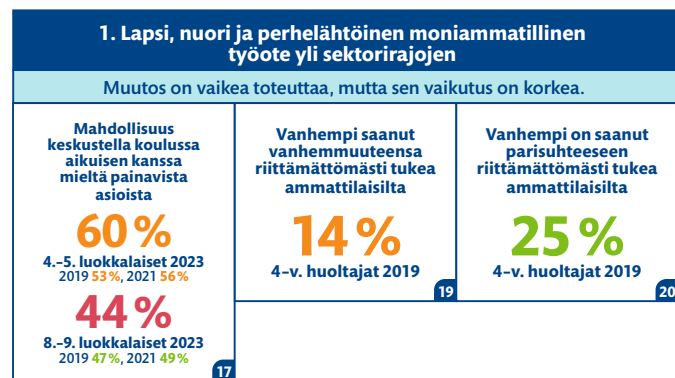

Jos luku on väliillä -1,5% - +1,5%, se on keltainen. Jos se on yli 1,5% huonompaan, se on punainen. Jos se on yli 1,5% parempaan, se on vihreä. Paitsi indikaattori nro 31, jossa kynnyks on 0,5%.

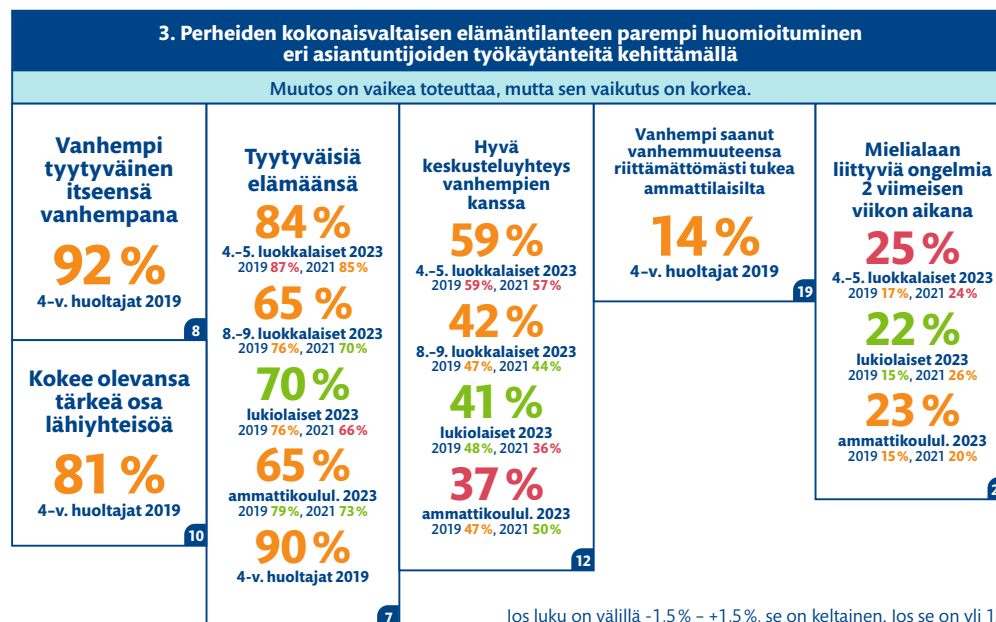
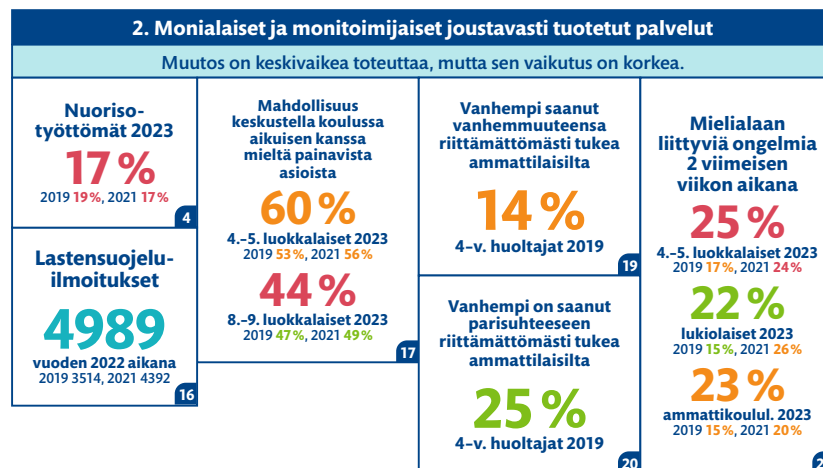
1.3 | PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

Välitavoitteet ja seurattavat indikaattorit:

Suhteessa koko maahan, tilanne Kymenlaaksossa on: ● hyvä, ● neutraali, ● huolestuttava.

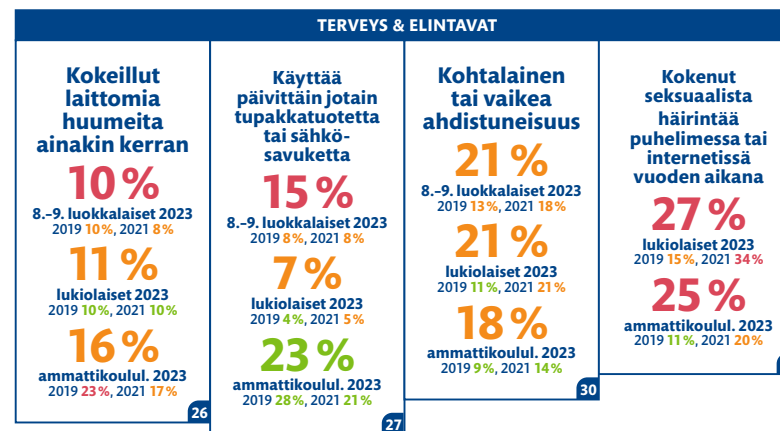
Jos luku on välillä -1,5 % - +1,5 %, se on keltainen. Jos se on yli 1,5 % huonompaan, se on punainen. Jos se on yli 1,5 % parempaan, se on vihreä. Paitsi indikaattori nro 31, jossa kynnyks on 0,5 %.

1.4 | Muut seurattavat indikaattorit

Välitavoitteet ja seurattavat indikaattorit:

Suhteessa koko maahan, tilanne Kymenlaaksossa on: ● hyvä, ● neutraali, ● huolestuttava.

Jos luku on välillä -1,5% - +1,5%, se on keltainen. Jos se on yli 1,5% huonompaan, se on punainen. Jos se on yli 1,5% parempaan, se on vihreä. Paitsi indikaattori nro 31, jossa kynnyks on 0,5%.

1.5 | Indikaattoreiden selitykset

Väestön kehitys

1. Väestöennuste: kuvaa tulevaa väestönkehitystä vuodesta 2019 vuoteen 2035. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat ns. demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan mikä olisi alueen tuleva väestö, jos viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena. Kunnittaisia ennusteita laskettaessa tuotetaan myös ns. omavaraislaskelma, joka kuvaa, millainen väestönkehitys olisi ilman muuttoliikettä. 0–6-vuotiaiden määrä, **koko maa: vuodesta 2019 vuoteen 2023 -16,3 %**. 7–15-vuotiaiden määrä, **koko maa: vuodesta 2019 vuoteen 2023 -22,7 %**. | [Tilastokeskus 2019](#)

2. Synnyttäneisyys: ilmaisee vuosittain synnytysten lukumäärän tuhatta hedelmällisyydessä olevaa (15–49-vuotiaasta) naista kohti. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. **Koko maa: 2019 40 %, 2020 40 %, 2021 43 %**. | [Tilastokeskus 2019, 2020, 2021](#)

3. Alle 18-vuotiaiden väestönosuus: ilmoittaa ko. ikäryhmän vakituisesti maassa asuvien osuuden vakituisesti maassa asuvasta väestöstä vuoden viimeisenä päivänä. **Koko maa: 2019 20 %, 2021 19 %, 2022 18 %**. | [Tilastokeskus 2020, 2023](#)

Elintaso & työssäkäynti

4. Nuorisotyöttömät: ilmaisee 15–24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18–24-vuotiaasta työvoimasta. Nuorisotyötön on 15–24-vuotias työtön. **Koko maa: 2019 12 %, 2021 14 %, 2023 11 %**. | [Tilastokeskus ja TEM 2018, Tilastokeskus 2022](#)

5. Työttömät: ilmaisee työttömien osuuden prosentteina työvoimasta. **Koko maa: 2019 10 %, 2021 11 %, 2023 10 %**. | [Tilastokeskus ja TEM 2018, Tilastokeskus 2022](#)

6. Lasten pienituloisuusaste: kuvaa, kuinka suuri osa alueen alle 18-vuotiaista kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Kyse on mittarista, joka kuvaa väestön asemaa suhteellisella tuloja-kaumalla. **Koko maa: 2019 12 %, 2021 11 %, 2023 12 %**. | [Tilastokeskus 2017, 2021, 2022](#)

Hyvinvointi, osallisuus & vapaa-aika

7. Tyytyväinen elämäänsä: perusopetus. 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa: 2019 90 %, 2021 85 %, 2023 85 %**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa: 2019 75 %, 2021 68 %, 2023 66 %**. Lukiolaisista, **koko maa: 2019 75 %, 2021 68 %, 2023 67 %**. Ammattikoululaisista, **koko maa: 2019 74 %, 2021 71 %, 2023 66 %**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#) | 4-vuotiaiden huoltajista, **koko maa: 90,1 %**. | [Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut \(LTH\) 2018](#)

8. Vanhempi tyytyväinen itseensä vanhempana: 4-vuotiaiden huoltajista, **koko maa: 90,7 %**. | [Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut \(LTH\) 2018](#)

9. Kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä: perusopetus. 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa: 2019 42 %, 2021 40 %, 2023 43 %**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa: 2019 43 %, 2021 41 %, 2023 39 %**. Lukiolaisista, **koko maa: 2019 51 %, 2021 45 %, 2023 49 %**. Ammattikoululaisista, **koko maa: 2019 51 %, 2021 42 %, 2023 50 %**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

10. Kokee olevansa tärkeä osa lähiyhteisöä: 4-vuotiaiden huoltajista, **koko maan tilanne: 82,3 %**. | [Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut \(LTH\) 2018](#)

11. Tuntee itsensä yksinäiseksi: Pitkäaikainen yksinäisyys heikentää lasten ja nuoren elämänlaatua ja hyvinvointia. Se se on riskitekijä psyykkiselle sekä fyysiselle terveydelle ja vaikuttaa psykososiaaliseen huonovointisuuteen. Lasten ja nuorten yksinäisyys on merkittävä kansanterveydellinen ongelma, jonka seuraukset voivat olla sekä yksilötasolla että yhteiskunnallisesti vakavia ja kalliita. Perusopetus 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa: 2019 3 %, 2021 4 %, 2023 4 %**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa: 2019 11 %, 2021 16 %, 2023 15 %**. Lukiolaisista, **koko maa: 2019 12 %, 2021 18 %, 2023 16 %**. Ammattikoululaisista, **koko maa: 2019 11 %, 2021 17 %, 2023 17 %**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

12. Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa: perusopetus 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 62%, 2021 60%, **2023 60%**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 47%, 2021 42%, **2023 43%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 45%, 2021 39%, **2023 39%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 46%, 2021 42%, **2023 42%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

13. Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan yhden tunnin viikossa: 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 28%, 2021 28%, **2023 27%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 27%, 2021 26%, **2023 26%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 43%, 2021 42%, **2023 40%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

14. Vanhempi yrittää nähdä asioita lapsen näkökulmasta: 4-vuotiaiden huoltajista, **koko maa:** 83,5%. | [Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut \(LTH\) 2018](#)

15. Vanhemman mielestä lapsen ja muualla asuvan vanhemman tapaamiset toimivat hyvin: 4-vuotiaiden huoltajista, **koko maa:** 81%. | [Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut \(LTH\) 2018](#)

Lastensuojelu

16. Lastensuojeluilmoitukset vuoden aikana: **koko maa:** 2019 156200, 2021 173466, **2023 184685**. **Avohuollon asiakkaat vuoden aikana:** **koko maa:** 2019 50963, 2021 49130, **2022 36996**. **Huostassa olleiden lasten määrä vuoden aikana:** **koko maa:** 2019 11411, 2021 11210, **2022 11476**. **Lastensuojelun asiakkuudet ja jälkihuollon asiakkaat vuoden aikana.** | [Sosiaali LC \(asiakastietojärjestelmä\), Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalveluiden kuntayhtymä 2019, 2021, 2022](#)

Lastensuojelun indikaattorit ovat lasten lukumääriä, joita ei ole suhteutettu koko maan väestöön. Alla indikaattoreiden selitysten lisätietona vertailuprosentteja Kymenlaakson ja koko maan tilaneesta.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat 2019, % vastaavan ikäisestä väestöstä. Kymenlaakso: 1,9%. Koko maan tilanne: 1,5%. **Toistuvasti sijoitetut 0–17-vuotiaat lapset 2019** / 10 000 vastaavanikäistä. Kymenlaakso: 4,8%. Koko maan tilanne: 3,3%. **Huostassa vuoden aikana olleet 0–17-vuotiaat 2019,** % vastaavan ikäisestä väestöstä. Kymenlaakso: 1,3%. Koko maan tilanne: 1,0%. | [Sosiaali LC \(asiakastietojärjestelmä\), Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalveluiden kuntayhtymä 2019](#)

Tuen saanti

17. Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista: perusopetus 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 52%, 2021 56%, **2023 59%**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 43%, 2021 44%, **2023 46%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

18. Huom! Kysymyksen asetteluun vaihtuminen. Ei saanut tukea ja apua koulun aikuisilta tai palveluista mielialaan liittyviin asioihin, vaikka olisi tarvinnut: Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 49%. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 39%. **Sai tukea ja apua koulun aikuisilta tai palveluista mielialaan liittyvissä asioissa:** Lukiolaisista, **koko maa:** 2021 80%, **2023 79%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2021 83%, **2023 81%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

19. Vanhempi saanut omaan vanhemmuuteensa riittämättömästi tukea ammattilaisilta: 4-vuotiaiden huoltajista, **koko maa:** 13,3%. | [Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut \(LTH\) 2018](#)

20. Vanhempi on saanut parisuhteeseen riittämättömästi tukea ammattilaisilta: 4-vuotiaiden huoltajista, **koko maa:** 29,4%. | [Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut \(LTH\) 2018](#)

Terveys & elintavat

21. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi: perusopetus 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 9%, 2021 11%, **2023 11%**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 21%, 2021 26%, **2023 27%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 21%, 2021 27%, **2023 25%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 23%, 2021 28%, **2023 29%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

22. Ylipainoisuus: 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 17%, 2021 18%, **2023 17%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 16%, 2021 17%, **2023 17%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 25%, 2021 27%, **2023 27%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

23. Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut: 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 30%, 2021 29%, **2023 32%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 27%, 2021 30%, **2023 33%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 24%, 2021 23%, **2023 27%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

24. Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa: 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 96%, 2021 96%, **2023 95%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 98%, 2021 98%, **2023 98%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 91%, 2021 92%, **2023 92%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

25. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa: 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 10%, 2021 9%, **2023 9%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 18%, 2021 15%, **2023 15%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 27%, 2021 24%, **2023 22%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

26. Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran: 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 9%, 2021 8%, **2023 8%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 14%, 2021 13%, **2023 12%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 20%, 2021 18%, **2023 17%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

27. Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta: 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 9%, 2021 8%, **2023 11%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 6%, 2021 5%, **2023 7%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 30%, 2021 26%, **2023 26%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

28. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana: perusopetus 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 17%, 2021 25%, **2023 28%**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 28%, 2021 31%, **2023 30%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

29. Mielialaanliittyviä ongelmia kahden viimeisen viikon aikana: perusopetus 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 16%, 2021 22%, **2023 23%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 18%, 2021 25%, **2023 24%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 15%, 2021 21%, **2023 22%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

30. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus: Ahdistuneisuushäiriö voi vaikeuttaa ihmissuhteita, opillista suoriutumista ja muista ikätason mukaisista haasteista selviytymistä sekä vaikeuttaa myöhempää työelämään pääsyä tai siitä suoriutumista. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 13%, 2021 19%, **2023 21%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 14%, 2021 22%, **2023 21%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 11%, 2021 17%, **2023 18%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

31. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa: Koulukiusaaminen on uhrilleen henkisesti vahingollista ja aiheuttaa traumoja, jotka saattavat säilyä aikuisuuteen asti. Se lisää turvattomuuden tunnetta ja on vakava uhka terveydelle, hyvinvoinnille ja koulumotivaatiolle. Perusopetus 4. ja 5. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 7,2%, 2021 7,9%, **2023 8,6%**. 8. ja 9. luokkalaisista, **koko maa:** 2019 5,5%, 2021 6,0%, **2023 7,9%**. Lukiolaisista, **koko maa:** 2019 1,1%, 2021 1,1%, **2023 1,7%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 3,6%, 2021 2,9%, **2023 4,0%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

32. Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana: lukiolaisista, **koko maa:** 2019 16%, 2021 27%, **2023 24%**. Ammattikoululaisista, **koko maa:** 2019 14%, 2021 21%, **2023 22%**. | [Kouluterveyskysely 2019, 2021, 2023](#)

2 | Vuosikello

Hyvinvointisuunnitelman strategia-työhön osallistuvien tahojen yhteinen vuosikello auttaa toimijoita saavuttamaan parempia tuloksia toimintaympäristössä, jossa haasteet ovat usein hallinnonalat ylittäviä ja vaativat laajaa verkostotyötä ja moninäkökulmaisuutta.

Vuosikellon avulla olemassa olevia ja uusia prosesseja voidaan yhtenäistää ja sujuvoittaa. Alueen toimijoiden entistä tiiviimpi, sujuvampi ja vaikuttavampi yhteistyö parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta.

Lapsista, nuorista ja perheistä voimaa Kymenlaaksoon – Voidaan hyvin huomennakin!
Kymenlaakson maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020–2024

VUOSIKELLO

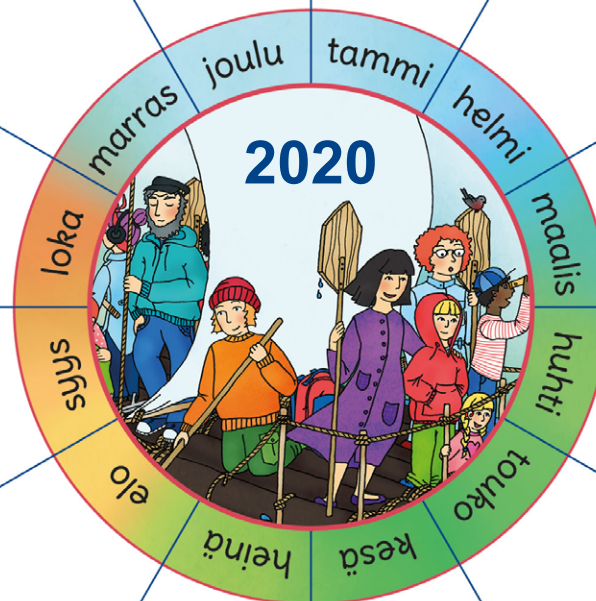
Kymenlaakson LAPE-ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa (pl. heinäkuu)

- Seuraavan vuoden toimenpideosion vahvistaminen (toimijoiden omien käsittelyjen jälkeen)
- Kymenlaakson LAPE-ryhmän työsuunnitelma seuraavalle vuodelle

- **Syysfoorumi** aiheena tulevan vuoden painopisteet ja muut ajankohtaiset teemat

- Syysfoorumin aiheet – valmistelun käynnistäminen

- Seuraavan vuoden toimenpideosion koonti (toimijoiden omien suunnitelmien pohjaksi)

- Suunnitelman toimenpideosion toteumat toimijoittain – suunnitelman arvioinnin käynnistäminen
- Kevätfoorumin aiheet – valmistelun käynnistäminen

- Suunnitelman toteutumisen arviointi

- **Kevätfoorumi** aiheena edellisen vuoden toteumat, tulevan vuoden tarpeet ja muut ajankohtaiset teemat

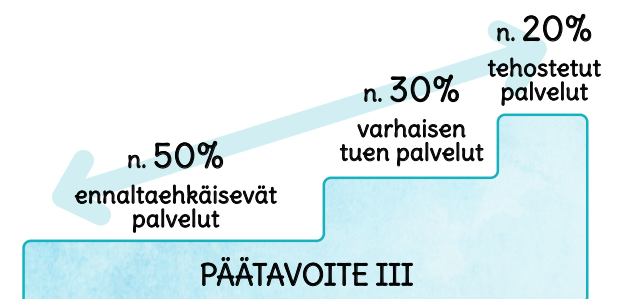
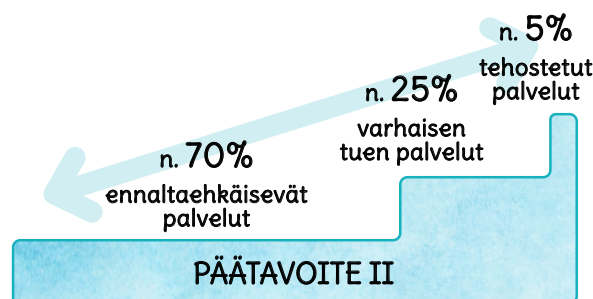
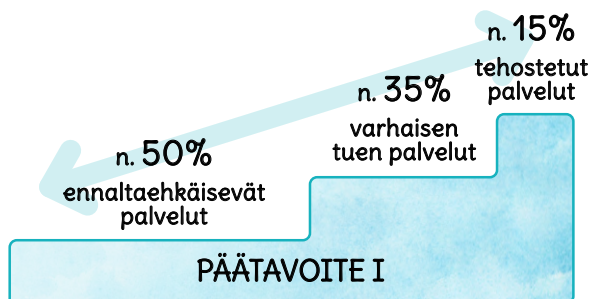
- Valinnat seuraavalle vuodelle – toimenpideosion täydentäminen

Lapsista, nuorista ja perheistä voimaa Kymenlaaksoon – Voidaan hyvin huomennakin!

Kymenlaakson maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020–2024

3 | Toimenpiteet

Vuonna 2020 maakunnallisen hyvinvointisuunnitelman strategia-työssä mukana olevat tahot ovat määritelleet yli 200 toimenpidettä päätavoitteiden saavuttamisen tueksi. Toimenpiteiden pääpaino on ennaltaehkäisevissä palveluissa.

PÄÄTAVOITE I: Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	- Lapsen/nuoren mielipiteen kuuleminen ja huomioiminen omissa asioissa ja päätöksenteossa. - Kirjauksissa lapsen tilanne keskiössä, - Lapsi kohdataan hänen omassa ympäristössään	- Systemaattinen palautejärjestelmä luotu - Lapselta/nuorelta saadut palautteet määrä - Lapsivaikutusten arviointi käytössä - Laatukselyjen toteutus	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	- Pysyvä satsaus lapsiperheiden palveluihin - Kuulemisen ja kohtaamisen toimintatavat kehittyvät - Koulutuksen huomiointi - Tilaratkaisut
2	Vanhemmuuden tukeminen	- Kuullaan vanhempien tarpeet - Psykososiaalisen tuen menetelmien systemaattinen käyttö - Digitaalinen vanhemmuuden tuki- sähköinen perhekeskus - Integratiiviset palvelupolut toimivat - Matalan kynnyksen kohtaamispaikka- , vertaisryhmä- ja kohdennettu ryhmätoiminta käytössä	- Ihmeelliset vuodet, Voimaperheet, Lapset puheeksi juurtuneet - uusia näyttöön perustuvia menetelmiä otettu käyttöön - Neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen tuki ja hoito - Lapsen mielenterveyden tuki ja hoito - Varhaisen vuorovaikutuksen tuki ja hoito	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	- Perhekeskusalueiden ydinryhmät - Toimitaan yhdessä kaikkien osaaminen hyödyntäen
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	- Nopea apu/tuki nuorelle ja perheelle. - Sovinnolliseen eroon tukeminen kaikissa palveluissa - Perheiden elämäntilanteen huomiointi erotilanteessa esim. päihitteet - Eroauttaminen toteutuu moniammatillisesti - Sovittelun malli käytössä	- Perheen asioiden käsittelyajan nopeutuminen (max. 1kk) - Huoltoriitojen väheneminen - Vanhemmuussuunnitelman systemaattinen käyttö	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	Erityisesti perheoikeudelliset palvelut perhetyö ja eroverkostot

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	- Ennaltaehkäisevien terveyspalveluiden neuvonta ja ohjaus - Erikoissairaanhoidon vastaanotot – sairastuneen lapsen toimintakyvyn ylläpito/parantaminen - Saumaton yhteys arjen toimijoihin (koulu, varhaiskasvatus, perhe) - Lapsen terveydellisten haasteiden tunnistaminen ja varhainen tuki, ml. mielenterveyden tuki - Verkostojen hyödyntäminen (sivi-sote-3.sektori) - kuntien hyte-toiminnan kiinnittyminen perhekeskustoimintaan - Elämäntapaohjaus ja aktivointi	- Käyntien määrät ja kattavuus - Kouluterveyskysely (2021) - Erikoissairaanhoidon käynnit ja konsultaatiot - Koulutukset - Tasalaatuiset palvelut, toimintamallien kuvaaminen - 3-tason vaikutusarviointi: maakunta, kunta, alue	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat esim. harrastusseurat	Erityisesti neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, nuoriso- ja lastenpsykiatria, lastenneurologia, kehitykselliset palvelut ja kuntoutus Rakenteiden muutos talouspaineessa ➔ ennaltaehkäisevän työn tärkeys-painopisteen siirto
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	- Tukea saa myös ilman palvelutarpeen arviointia / asiakkuutta - Tietoa palveluista jaetaan kaikkia kanavia käyttäen, - Ennaltaehk. terveyspalvelujen tasalaatuinen toteutuminen – yhtenäiset prosessit - Hyvinvointi- ja oppilashuoltotyöryhmien toimintaan osallistuminen verkostoyhteistyönä - puhelintuki ja konsultaatiotyöryhmät - Asiakasohjauksen parantaminen ja digitaalisten palveluiden lisääminen	- Palvelutakuun toteutuminen – jonot ja käsittelyajat - Lastensuojelun sijoitusten väheneminen - Lähetemäärät vs. konsultaatiot - Kuormitus erityistasolla vähenee - Digitaaliset palvelut lisääntyvät	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	Verkostotyö perhekeskusalueilla

PÄÄTAVOITE I:
Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	- Vammaisten lasten erityisyksikkö - Jälkihuollon kehittäminen - Erikoissairaanhoidon tuki perustasolle vahvistuu - Integratiiviset palvelupolut - Jalkautuva työ (kodit, intensiivinen avohoito jne.)	- Yksikön toteutuminen (2021) - Jälkihuollon asiakkuudet ja tukimuodot - Asiakaskokemukset - Toimintamallien käyttö	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	- Verkostotyö muiden kumppaneiden kanssa - Kansalliset kehittämishankkeet
7	Turvallinen elinympäristö	- Perheen vaivaton asiointi omassa elinpiirissä. - Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy toimii monialaisena yhteistyönä	- Lasten turvallisuuden puheeksioton menetelmät käytössä - Kyselyt ja niiden analysointi - Avainhenkilötoiminta juurtuu perhekeskusalueille	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat - Järjestöyhteistyö	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	- Perhekeskus- ja kohtaamispaikka-toiminnan laajentaminen - Ehkäisevän terveydenhuollon kattavuus	- Perhekeskusten toteutuminen etenee suunnitellussa aikataulussa - Kohtaamispaikkatoiminnan arviointimittari - Toiminta järjestyy säädösten mukaan (mäai tarkastusrytmit) - tarjolla myös lisäkäyntejä tarvittaessa - Neuvola tavoittaa kaikki	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat - Peke-alueiden verkostot	
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä	- Perhekeskusten ja peruspalvelujen tilayhteistyö - tuen jalkautuminen arkiympäristöihin - perheen yhteisen toiminnan vahvistaminen (kohtaamispaikkatoiminta)	- Peruspalvelujen ja kumppaneiden palaute - Asiakaskokemus - Kohtaamispaikkatoimintaa kaikilla perhekeskusalueilla - Kohtaamispaikkatoiminnan arviointimittari - 3X10D tulokset	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat - Kuntien tiloista vastaavat - Kymsoten kiinteistötoimijat	
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot	- Tilojen suunnittelussa huomioon käyttökokemukset asiakasohauksen kehittäminen ja digitaalisten palveluiden lisääminen - Toimivat pistäytymistilat työntekijöille kaikilla alueilla - Palvelut asiakkaan arkiympäristöissä	- Asiakaskokemus - Perhekeskuksen tilaratkaisut toteutuvat aikataulussa - Sujuva asiakasohjaus ja sähköisen asiointin lisääntyminen	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPTer henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat - Kuntien tiloista vastaavat - Kymsoten kiinteistötoimijat	

PÄÄTAVOITE II: Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?</i>
4	<i>Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön</i>	- Sähköisten vuorovaikutus ja palautekanavien hyödyntäminen. - Palautteiden systemaattinen käsittely - cNPS käyttöönotto ja laajentaminen	- Palauteprosessin toimivuus: Keruu, analysointi ja muutokset - cNPS käytön laajuus	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat - Kymsoten ICT ja kehittämisyksikkö	
5	<i>Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa</i>	- Kymsoten ja kumppanien yhteinen toiminta – toimivat verkostot ja käytänteet kaikilla tasoilla - Lähiyhteisön hyödyntäminen palvelupoluissa - Systeemisen mallin käyttö - Asiakkaat mukana perhekeskusalueen toiminnan kehittämisessä	- Verkoston toiminnan itsearviointi - Asiakaskohtaiset lähiyhteisön tukikartoitukset - Asiakaskokemus	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat - Asiakkaiden lähipiiri	
6	<i>Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin</i>	- lapset ja nuoret mukana kehitystyössä - Lapsilta kysyminen osana arkea - Palautteen pyytäminen yksilökohtaisissa - Kokemusasiantuntijan käyttö	- Uudet palautemenetelmät ja käytänteet käytössä - Kokemusasiantuntijoiden käytön laajuus	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat - Kokemusasiantuntijat	

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	- perhekeskustyö peruspalvelujen kanssa (ketterä alueverkostotyö) - verkostomainen työote osaksi oman työn tekemistä - Monialainen arviointi, tuki, hoito ja dokumentointi	- Näyttöön perustuvat menetelmät käytössä - Tietojärjestelmien ja rekistereiden käytettävyys - Yhteinen tilannekuva käytössä	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	Perhekeskusten alueverkostot
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	- Monialaisen arvioinnin, tuen ja hoidon mallit asiakaspoluittain ml. konsultaatiokäytänteet - Palveluaikojen laajentaminen - Päällekkäisyyksien poistaminen – yhteiset prosessimäärittelyt ja tehtävien selkiyttäminen	- Integratiivisten palvelupolkujen asiakkuudet - Palveluaikojen muutokset - Moniammatillisesti määritellyt palveluprosessit	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	Viranomaistoimijoiden yhteiset palvelujen määrittelyt
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	- Systeemisen toimintamallin käyttöönotto - Perheen oma/vastuutyöntekijä käytössä - Dialogiset menetelmät - Koulutus ja osaamisen kehittäminen - Näyttöön perustuvat menetelmät käyttöön	- Systeeminen malli laajasti käytössä - Koulutuksien toteutuminen - Näyttöön perustuvat menetelmät käytössä	2020 alkaen	- LNPsos ja LNPter henkilöstö - Johto - Muut lapsi/nuorisotoimijat	Koulutusyhteistyö ja yhteiset hankkeet kumppaneiden kanssa

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	Käynnistetty lapsivaikutusten arviointia vaiheittain. Osallistetaan lapsia, nuoria ja perheitä varhaiskasvatuksen ja nuorisopalveluiden toimintaan ja sen kehittämiseen. Nuoret ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Kootaan palautetta kaikilta toimijoilta, seurataan ohjelmien ja tavoitteiden toteutumista kaupungin osavuosi-katsausten avulla.	Tavoite on tehdä lapsivaikutusten arvioinnista kattava käytäntö.	Varhaiskasvatuksen ja nuorisopalveluiden henkilöstö yhteistyössä lasten, nuorten, nuorisovaltuuston ja huoltajien kanssa.	Toiminnan edistymistä ja saavutettavia tuloksia seurataan ohjelmaseurannan ja talousarvion sitovien tavoitteiden toteutumisen avulla.
2	Vanhemmuuden tukeminen	Järjestetään lapsiperheitä varten matalankynnyksen toimintaa yhdessä kumppaneiden kanssa.	Kootaan perheiden palautetta toiminnasta säännöllisesti.	Pysyvää ja asiakaslähtöisesti uudistettavaa toimintaa.	Varhaiskasvatus yhdessä HILMA-kumppanuustalon ja kumppanuusverkoston kanssa.	Toimintaa arvioidaan säännöllisesti asiakaspalautteen ja kumppanitoiminnan toimivuuden avulla.
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	Käynnistetty tukitoimintaa perheiden erotilanteita varten yhteistyössä kumppanin kanssa. Lisäksi aloitetaan perhesatamatoimintaa eroperheiden tueksi.	Jatkossa tavoitteena on koota asiakaspalautetta toiminnasta.	Toiminta on käynnistämässä ja sen jatkaminen ja kehittämiskohteet arvioidaan asiakaspalautteen ja kokemusten perusteella.	Varhaiskasvatuksen avointoiminta ja MLL kumppanina.	Arvioidaan perhesatamatoimintaa sen käynnistyttyä.

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	Ratkaistaan tilojen sisäilmaongelmia, jotta kaikilla lapsilla ja nuorilla on käytettävissään terveet tilat toimia. Järjestetään harrastustoimintaa koulupäivien jälkeen. Lisätään ehkäisevää päihdetyötä.	Palveluverkkoratkaisu jen toteutuminen. Kootaan oppilaiden ja huoltajien palautetta toiminnasta.	Jatkuvaa toimintaa.	Päätäjät ja toimeenpanijat. Kansalaisopisto yhdessä koulujen kanssa. Nuorisopalvelut yhteistyössä nuorten, asukkaiden, valiokuntien, yhdistysten ja muiden kumppaneiden kanssa.	Päätösten mukaiset ratkaisut on toteutettu. Arvioidaan toimintaa asiakaspalautteen perusteella toimijoiden kanssa.
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Järjestetään oikea-aikaista tukea lasten ja nuorten koulunkäynnin, sekä nuorten aikuisten ja lapsiperheiden arjen sujumista varten.	Kootaan palautetta huoltajilta, henkilökunnalta ja yhteistyökumppaneilta .	Jatkuvaa toimintaa ja lisäksi toteutetaan kokeiluja toiminnan kehittämiseksi.	Varhaiskasvatus yhdessä perusopetuksen ja Kymsoten kanssa. Ohjaamotoiminta	Tavoitteena on selkeyttää Kymsoten ja kaupungin yhteisiä prosesseja, yhteistyötä ja viestintää.
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Ks. edellinen kohta.				
7	Turvallinen elinympäristö	Käyttöön otetaan positiivisen pedagogiikan toimintatapa sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa tavoitteena erityisesti kiusaamisen kitkeminen.	Toimintamalli käytössä kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksen yksiköissä.	Aloitettu vuoden 2020 alussa.	Varhaiskasvatus ja perusopetus yhteistyössä huoltajien kanssa.	Arvioidaan toimintatavan käyttöönottoa eri työyksiköissä. Seurataan kiusaamisen tilastointia.

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?</i>
1	<i>Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa</i>	Tuetaan lapsiperheiden osallisuutta ja arjen toimintaa palveluohjauksen avulla ml. kotikäynnit ja kulttuuritulkin toiminta.	Kootaan asiakaspalautetta toiminnasta säännöllisesti.	Pysyvää toimintaa pl. kulttuuritulkin toiminta, joka on rahoitettu hankerahalla.	Palveluohjaajat ja kulttuuritulkki	Toimintaa arvioidaan asiakaspalautteen ja henkilöstön oman arvioinnin avulla. Toiminta vakiinnutetaan pysyväksi toiminnaksi.
2	<i>Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä</i>	Lisätty toimintaa ja tiloja lapsia, nuoria ja perheitä varten ja käynnistetty nuorisotyötä kouluilla. Käynnistetään perhekeskuksen toimintaa yhdessä Kymsoten kanssa.	Käynnistetty vähintään 10 uutta kohtaamispaikkaa vuoden 2020 aikana. Perhekeskus käynnistetty.	Tavoitteena on laajentaa olemassa olevaa kohtaamispaikka-toimintaa. Perhekeskuksen toiminnan käynnistyminen vuoden 2020 aikana.	Yhdessä Kymsoten ja muiden kumppaneiden kanssa. Varhaiskasvatus yhteistyössä Kymsoten kanssa.	Arvioidaan kohtaamispaikkatoiminnan onnistumista ja tarkoituksenmukaisuutta säännöllisesti yhdessä kumppaneiden kanssa ja asiakaspalautetta hyödyntäen. Arvioidaan perhekeskuksen toteutumisen edistymistä perustetussa työryhmässä.
3	<i>Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot</i>	Ks. edellinen kohta.				
4	<i>Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön</i>	Ks. kohta lapsivaikutusten arviointi. Toiminnan arvioinnin ja osallisuuden jatkokehittäminen on käynnistetty varhaiskasvatuksessa.				

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?</i>
5	<i>Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa</i>	Osallisuus on valittu Haminan strategiseksi kehittämiskohteeksi kaikessa kaupungin toiminnassa.	Todennetaan, että osallisuus liittyy kaikkeen kaupungin toimintaan.	Tavoitteena on, että osallisuus on pysyvää toimintaa.	Perustettu kaupungin toimijoista osallisuustiimi.	Ohjaus- ja arviointi käytännöt rakennetaan vuoden 2020 aikana.
6	<i>Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin</i>	Ks. edelliset kohdat ja erityisesti palveluohjaus.				

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	Rakennetaan paikallista, seudullista, valtakunnallista ja kansainvälistä kumppanuustoimintaa ja viranomaisyhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tueksi.	Yhteiset yhteistyöverkostot rakennettu ja toiminnassa.	Aloitettu vuonna 2019.	Varhaiskasvatus, perusopetus, lukio ja nuorisopalvelut yhteistyössä.	Arvioidaan toiminnan tuloksellisuutta säännöllisesti. Arvioidaan, että asiantuntijat toimivat tarvittavissa työryhmissä.
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Ks. edellinen kohta.				
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Ks. edellinen kohta.				

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	Yhteisöllinen opiskeluhoolto toimii, kohtaaminen koulujen, nuorisotyön ja varhaiskasvatuksen arjessa vahvistuu, lapset ja nuoret osallistetaan mukaan päätöksenteon valmisteluun	Kouluterveyskysely, opiskeluhoollon tavoitteet ja toimenpiteet, kävijäkyselyt, varhaiskasvatusyksiköiden toimintasuunnitelmat	Lukuvuosittain jatkuva, tapauskohtaisesti	Koulujen ja oppilaitosten opiskeluhoutoryhmät, varhaiskasvatus, nuorisotoimi	Opetustoimi, Opiskeluhoolto, varhaiskasvatus, nuorisotoimi
2	Vanhemmuuden tukeminen	Toteutetaan matalan kynnyksen toimintaa omassa toiminnassa ja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Varhaiskasvatuksen vasukeskustelut, kuraattoritoiminta varhaiskasvatuksessa.	Kootaan perheiden palaute toiminnasta	Pysyvää toimintaa.	Varhaiskasvatus Ensi- ja turvakotiyhdistys Perhekeskus Srk	Varhaiskasvatus, Kasva Kotkassa - yhteistyöryhmä
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	Yhteistyötahojen toimintaa: Eroauttaminen, tapaamispaikkatoiminta, vertaisryhmät, infot, chat, lastenvalvojat, srk:n toiminta; lasten, nuorten ja perheiden palvelut		Pysyvää toimintaa	Etelä-Kymenlaakson eroverkosto, perhekeskus, srk, MLL, Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys, Kymsote	Varhaiskasvatus, nuorisotoimi, opetustoimi tiedon jakajana
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	Kannustetaan kouluruokailuun, Liikkuva koulu -toimintamalli on käytössä kaikissa kouluissa, Liikkuva varhaiskasvatus, ennaltaehkäisevä mielenterveys ja päihdetyö, puuttumisen mallit, Kiusaamisen ehkäisy ja puuttumisen malli	Kouluterveyskysely, mukana olevien koulujen määrä, llo kasvaa liikkuva päiväkodit	Jatkuva, Lukuvuosittain, trendiseuranta	Opetushenkilöstö Opiskeluhoollon palvelut, varhaiskasvatus, nuorisotoimi	Kaupunkistrategian seuranta, Kouluruokailun ohjausryhmä

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Verkkonuorisotyö, Wauto, Toteutetaan varhaiskasvatuksen arjessa	Raportit, Varhaiskasvatuskeskustelut	Pysyvää toimintaa	Nuorisotoimi, Varhaiskasvatus	Toimintasuunnitelmat, Kaupunkistrategia
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Tehostetun tuen ja erityisen tuen laadukas toteuttaminen	Oppilaiden ja lasten määrä	lukuvuosittain	Opetustoimi, varhaiskasvatus	Kaupunkistrategia
7	Turvallinen elinympäristö	Taataan kaupungin toiminnoilla lapsille ja nuorille turvallinen elinympäristö	Lasten ja nuorten kuuleminen, lapsivaikutusten arvioinnin toteuttaminen päätöksenteossa	Pysyvää	Kaupungin eri toimialat	Kaupunkistrategia

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	Unicefin lapsiystävällinen kunta –malli, lasten parlamentti, nuorisovaltuusto, oppilaskunnat, opiskelijayhteisöt, Kehitämme yhteisöllisyyttä tukevaa opiskeluhuoltotyötä tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua ja vahvistamalla dialogisia työtapoja	Osallisuuden kokemus Kouluterveyskysely (joka toinen vuosi) Trendiseuranta	Pysyvää toimintaa	Opetustoimi, Opiskeluhuolto, Varhaiskasvatus, Nuorisotoimi	Suomen Unicef, Kaupunginvaltuusto
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäsenenä	Nuorisotilat, avoin varhaiskasvatus, Eri yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettava yhteistyö	Kävijämäärien seuranta	Pysyvää toimintaa	Nuorisotoimi, Varhaiskasvatus, eri yhteistyötahot	Tärkeää huomioida kolmannen sektorin toimintamahdollisuudet kaupungin tiloissa.
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot	Harrastushaku, Perheiden kulttuuri- ja liikuntakortti, Kulttuuripolku	Koko perusopetus 1-9lk, esiopetus	Lukuvuosittain	Opetustoimi, Varhaiskasvatus, Nuorisotoimi, Liikuntatoimi, Kulttuuritoimi,	Toimialat yhdessä ja erikseen, Hyvinvointilautakunnan verkostotiimi
4	Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön	Kyselytutkimukset, Vaikuttajaryhmät, Lapsivaikutusten arviointi	Tulosten käsittely lasten ja nuorten kanssa ja tarvittavien toimenpiteiden suunnittelu yhdessä.	Pysyvää	Nuorisotoimi, Opetustoimi, Varhaiskasvatus	Kaupunkistrategia

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	Kolmannelle sektorille myönnettävät avustukset , osallistava budjetointi	Toimintapäivät	Pysyvää toimintaa	Kaupungin eri toimijat, Osallisuus-koordinaattori	Kaupunkistrategia
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Yhteistyössä jalkautuminen asukkaiden pariin, Asukaskyselyt	Uudet palvelut, joita syntynyt kuulemisista (esim. Alt-halli)		Kaupungin eri toimijat	

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen jatkuva kehittäminen ja arviointi. Kokeileva kulttuuri Yhdessä tekeminen	Systemaattinen tiedon keruu ja arviointi. Verkostotapaamisten toteutuminen säännöllisesti lapsi- ja nuorilähtöisesti.	Pysyvää toimintaa	Varhaiskasvatus, Opetustoimi, Opiskeluhoolto, Nuorisotoimi, Kymsoten lasten, nuorten ja perheiden palvelut	Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Kasva Kotkassa yhteistyöryhmä, Eri vastuualueet
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Kts. kohta 1				
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Kts. kohta 1				

PÄÄTAVOITE I: Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	- Koulutukseen satsaaminen - Lasten ja nuorten osallistaminen kaikessa päätöksenteossa - Lapsia ja nuoria koskevat asiat hoidetaan viiveettä - Yhteinen työ koulutuksen nivelvaiheissa koulupolun sujuvoittamiseksi	- Resurssit suhteessa tarpeeseen - Laatukyselyt - Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä	- Pysyvä satsaus - Osallistamisen toimintatavat ja oppilaskuntatoiminta pysyvää toimintaa	- Kaupunginvaltuusto - Varhaiskasvatus - Perusopetus - Kasvun tuki - Toisen asteen koulutus - Nuorisopalvelut - Neuvolat - Kulttuuri	
2	Vanhemmuuden tukeminen	- Vanhempainkoulujen käynnistäminen - Alueverkostot sekä tiedon kerääjinä että toimijoina - Sähköiset palvelut palvelemaan vanhempia - Vertaisryhmien käynnistäminen - Peruspalveluissa osaamisen lisääminen vanhemmuuden tukemiseen	- Luvattomien koulupoissaolojen määrä - Lastensuojelun tilastot - Järjestetyt tilaisuudet / ryhmät ja niiden osallistujamäärät - Sähköisten palvelujen käyttäjä- ja kävijämäärät - Erojen väheneminen	- Pysyvää toimintaa - Vanhempainkoulumalli käyntiin 2021 - Pysyvä toiminta	- Varhaiskasvatus - Koulut - Kasvun tuen palvelut - Järjestöt - Kymsote: neuvolat, kasvatus- ja perheneuvonta - Perhekeskukset - Perhekeskusalueiden ydinryhmät - Toimitaan yhdessä kaikkien osaaminen hyödyntäen	Vanhempainkoulumallin suunnittelu Kaveri-verkostossa
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	- Järjestöyhteistyö: MLL:n eroauttamishanke - vertaisryhmät lapsille - Verkostotyö - Vanhempien ja vanhemmuuden tukeminen eri toiminnoissa	Huoltoriitojen väheneminen (Kymsoten tilastot)	- MLL:n hanke 2020 - Verkostotyö pysyvää toimintaa	- Järjestöt - Lapsiperhepalvelut	- Järjestöyhteistyö: MLL:n eroauttamishanke - vertaisryhmät lapsille - Verkostotyö - Vanhempien ja vanhemmuuden tukeminen eri toiminnoissa

PÄÄTAVOITE I:
Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	- Laatukyselyn tulosten perusteella johdetut toimenpiteet terveyden edistämiseksi - Matalan kynnyksen kerhoja mahdollistamaan harrastus kaikille - Vertaisryhmiä lapsille ja nuorille koulupäivän yhteyteen - Hyvinvointioppimissuunnitelman toteuttaminen kouluissa sisältäen terveyden edistämisen elementit: ravitseminen, liikunta, päihteettömyys, mielenterveyden edistäminen - Perheen hyvinvoinnin edistäminen monialaisesti - Liikkumisen lisääminen arkeen - Myönteisten tunnekokemusten lisääminen lapsen ja nuoren arkeen	- Erityistuen käyntien määrät neuvoloissa - Kouluterveyskyselyn tulokset (2021) - Psykiatrian käyntimäärät - Perusopetuksen laatukyselyn tulokset (2021) - MOVE-mittaus - Kouluruokailuun osallistujat	- Suunnitellusti vuosittain tietyille luokka-asteille - Kehittäminen pysyväksi toiminnaksi	- Varhaiskasvatus - Perusopetus - Toinen aste - Opiskeluhoito - Nuorisopalvelut - Liikuntapalvelut - Kymsoten toimijat - Perhekeskus-alueiden ydinryhmät (alueellinen toiminta) - Järjestöt	Rakenteiden muutos talouspaineessa → ennaltaehkäisevän työn tärkeys
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	- Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään yhdessä huoltajien kanssa - Yhtenäinen koulupoissaolojen toimintamalli - Varhaiskasvatuksessa ja koulussa arjen seuranta ja huolen puheeksi otto - Hyvinvointi- ja oppilashuoltotyöryhmien aktiivinen toiminta - Joustava esi- ja alkuopetus - Verkostoyhteistyö - Mahdollisuus lastensuojelun konsultaatioon - Neuvolan 3 kk:n ennaltaehkäisevä perhetyö - Sähköiset palvelut, joissa mahdollisuus lähettää tukipyyntö - Jalkautuvat palvelut, esim. nuorten matala - Perhekeskustoimintamallin mukainen asiakaslähtöinen toiminta - Järjestöyhteistyö, mm. MLL:n perhekummitoiminta - Nuoria ohjataan valitsemaan koulutusala ohjauksen ja ohjaamotoiminnan avulla. - Lapsi ja nuori saa riittävästi tukea opintoihinsa oppimisen esteiden poistamiseksi	- Luvattomien koulupoissaolojen määrät - Sähköisten palvelujen käyttäjämäärät - Asiakaspalaute - Perheiden saama apu	- Pysyvää toimintaa - Koulupoissaolojen toimintamalli käyttöön alkaen syyskuu - 2020	- Varhaiskasvatuksen, kasvun tuen ja perusopetuksen henkilöstö - Perhekeskusten työntekijät - Keskitetty, osaava henkilökunta, joka tuntee palvelut (sähköinen tukipyyntö) - Järjestöt	Ympäri vuorokautinen, vastaukset voivat tulla sähköpostiin ym. (sähköinen tukipyyntö)

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	- Varhainen tuki arkeen - Hyvinvointi- ja oppilashuoltotyöryhmien moniammatillinen toiminta - Tarpeiden ja kokemustiedon kerääminen perheiltä - Järjestöyhteistyö - Eriytynen resursoitu ryhmä tekemään interventioita myös koteihin	- Asiakas-kokemukset - Itsearviointi	Pysyvää toimintaa. Eriytisresursoitu ryhmä aloitetaan kokeiluna	- Varhaiskasvatuksen, kasvun tuen, perusopetuksen ja II asteen henkilöstö - Kymsoten lasten ja nuorten kanssa työskentelevät - Oppilashuoltoryhmät - Järjestöt	
7	Turvallinen elinympäristö	- Varhaiskasvatuksen ja koulujen turvallisuussuunnitelmat ajan tasalla (TAPE) - Turvataitoillat - Leikkipaikkojen kunnostus - Matalan kynnyksen harrastustoimintaa ja kohtaamispaikkoja - Liikenneturvallisuuskasvatus - Lähiuhde- ja perheväkivallan ehkäisy - Kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma, KiVakoulu - Somepolun toimenpiteet toteutetaan	Erilaisen kohdennetut kyselyt	Pysyvää toimintaa	- Varhaiskasvatus - Kasvun tuki - Perusopetus - II aste - Nuorisopalvelut - Asuminen ja ympäristö-toimiala - Liikunta ja kulttuuri - Kymsote - Järjestöt	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	• Palveluntuottajien yhteisten resurssien hyödyntäminen • Koululaisille ilmainen koulumatkakortti (6-21) • Toimiva joukkoliikenne • Nuorison palvelubussi • Koulunuorisotyö kouluilla • Koulujen ja muiden kaupungin tilojen hyödyntäminen lasten, nuorten ja perheiden toimintaan	• Tilojen käyttö / vuosi • Laadullinen palaute • Tapahtumiin ja toimintoihin osallistujien määrä	• 2021 • Pysyvää toimintaa	• Kaupunginhallitus • Kaupunginvaltuusto • Kasvatus- ja opetuslautakunta • Kaupungin ja Kymsoten lasten ja nuorten parissa työskentelevät • Järjestöt	Yhteistyön mahdollistamiseen tarvitaan koordinoitua
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä	• Fyysiset perhekeskukset koulujen yhteydessä – ”monitoimikoulut” • Kirjasto, liikunta ja nuorten tilat samassa - monikäyttöisyys • Toimintojen samanaikaistaminen • Liikkuvat ja jalkautuvat palvelut • Tiedotuksen ja viestinnän kehittäminen	asiakaspalaute	2021 alkaen kehittyä pysyväksi toiminnaksi	• Kaupunginhallitus • Kaupunginvaltuusto • Kasvatus- ja opetuslautakunta • Kaupungin ja Kymsoten lasten ja nuorten parissa työskentelevät • Järjestöt	Yhteistyön mahdollistamiseen tarvitaan koordinoitua
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot	• Ilmainen joukkoliikenne lapsille ja nuorille • Toimivat ja esteettömät liikenneyhteydet • Sähköiset palvelut • Toimivat yhteiskäyttöiset tapaamistilat työntekijöille kaikilla alueilla • Liikkuvat ja joustavat palvelut	Asiakaspalautteet	2021 alkaen kehittyä pysyväksi toiminnaksi	• Kaupunginhallitus • Kaupunginvaltuusto • Kasvatus- ja opetuslautakunta • Kaupungin ja Kymsoten lasten ja nuorten parissa työskentelevät • Järjestöt	Yhteistyön mahdollistamiseen tarvitaan koordinoitua

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
4	Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön	- Nuorten parlamentti - Lasten parlamentti - Nuorten ”fiilismittari” - Sähköiset palvelut - Paikan päällä kerättävä palaute	- Myös laadullinen palaute - Käyttökerrat	2021 - Pysyvää toimintaa (LK)	- Kaupunginhallitus - Kaupunginvaltuusto - Kasvatus- ja opetuslautakunta - Kaupungin ja Kymsoten lasten ja nuorten parissa työskentelevät - Järjestöt	- Markkinoija ja tiedottaja - Yhteistyön mahdollistamiseen tarvitaan koordinointia
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	- Alueverkostojen ja ydintiimien toiminta yhteistyössä kyläyhteisöjen ja aluetoimikuntien kanssa perhekeskusalueilla - Järjestöt ja seurakunnat mukana esim. loma-ajan toiminnassa - Yhteistyö ja verkostoituminen laajasti alueen toimijoiden kesken - Vanhempaintoimikunnat mukana - Tilojen yhteiskäyttö	Verkostojen toiminnan itsearviointi	Pysyvä ja kehittyvä toiminta	Kaikki verkostojen toimijat	
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	- Ammattilaiset jalkautuvat kuulemaan perheitä/lapsia/nuoria - Lapsilta kysyminen osana arkea - Palautteen pyytäminen yksilökohtaisissa - Erilaisten palaute-, asiakas- ja kuntalaiskyselyjen tulosten hyödyntäminen - Palveluista kerrotaan ja palautetta kerätään teemoittain - Kokemusasiantuntijoiden näkemyksiä hyödynnetään kehittämistyössä	Asiakaspalautteet	Pysyvä ja kehittyvä toiminta	Kaikki lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivat tarpeen mukaan	

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	- Johtamisella tuetaan verkostotyötä - Luottamus toisen asiantuntijuuteen - Lapsen ympärille kootaan verkosto - Perhekeskusmalli toimimaan - Toimivat ydinryhmät perhekeskusalueilla "Lapsi edellä" lapsen toimintaympäristöihin	- Verkoston toiminnan itsearviointi - Asiakaspalaute verkoston toiminnasta asiakkaan näkökulmasta	Pysyvää toimintaa	Kaikki lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivat	
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	- Konsultaatiokäytänteet - Palvelujen jalkautuminen lapsen luokse - Päällekkäisyyksien välttäminen - Prosessit ja työnkuvat selviksi ja joustaviksi - Kohtaamispaikat lähelle perheitä - Kohtaamisajat asiakaslähtöisiksi - Sähköiset palvelut - Kotitukiopetuksen resurssipankki: tarpeen ja tarjonnan kohtauttaminen	Innovatiivisuus palvelutuotannossa	Pysyvä ja kehittyvä toiminta	Kaikki lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivat	Resurssipankki: tarjonta esim. lukiolainen ilmoittautuu resurssipankkiin ja ruksaa, että voi antaa tukiopetusta tietyissä aineissa, tarve esim. oppilas haluaa tukiopetusta ja tarjoaja on suoraan yhteydessä oppilaaseen
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	- Jalkautuva työ syrjäytymisen ehkäisyssä - Moniammatillisen verkostotyön rakenteet ja prosessit kuntoon - Verkostotyön rakenteet ja käytänteet - Omien verkostojen vahvistaminen - Perheen "vastuutyöntekijä" nimeäminen verkostossa - Yhteisen asiantuntijuuden ja tiedon jakaminen - Koulutus, jatkuva dialogi - Palveluohjaus - Jalkautuminen - Vuorovaikutus on säännöllistä ja työntekijät osallistetaan ja vastuutetaan kehittämistyöhön.	- Verkostotyön itsearviointi - Asiakaspalautteet	Pysyvä ja kehittyvä toiminta	Kaikki lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivat	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	Varhaiskasvatussuunnitelma Perusopetuksen opetussuunnitelma Oppilaskunnat Nuorisovaltuusto ja nuorten edustajat Lasten ja nuorten mukaan ottaminen toimintaan, yhdessä tekeminen - Vaikuttamiskanavat vapaa-aikatoimessa ja yhdistyksissä	Lapsi mukana oman varhaiskasvatussuunnitelman sivun laatimisessa Oppilas mukana arviointikeskustelussa	pysyvä	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Nuoriso-, Liikunta-, Kulttuuri- ja Kirjastotoimi, seuratoimijat	Riittävä budjetointi ja henkilöresurssi Hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus
2	Vanhemmuuden tukeminen	Varhaiskasvatuksen kasvatusyhteistyö Varhaiskasvatuksen arviointikeskustelu Kuraattoripalvelut Perhetoiminta Perusterveydenhuolto	Keskustelu vähintään kerran vuodessa Toimivat peruspalvelut	pysyvä	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Terveystieteiden ja terveydenhuollon henkilöstö Vapaa-aikatoimi yksittäisten toimintojen puitteissa	Erilaisten suunnitelmien tavoitteiden toteutumisen seuranta
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	Yhteistyövanhemmuuteen tukeminen Perheoikeudelliset palvelut Eroauttamisen palvelut tiedotettu	Varhaiskasvatus ja perusopetus tekevät yhteistyötä molempien huoltajien kanssa	pysyvä	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Kymsote / perheoikeudelliset palvelut	
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	Varhaiskasvatuksen llo kasvaa liikkuen ja perusopetuksen Liikkuva koulu -toimintamallit Kantti kestää -tapahtuma 7 lk toiminta-/ryhmytymispäivä Ruokakoulu, 3. sektorin toiminta	Päivittäisen liikkumisen suositus toteutuu Harrastajamäärät Ja toiminnan järjestäjät	pysyvä	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö, lasten vanhemmat 4H toteuttama ruokakoulu kouluikäisille, liikunta- ja nuorisotoimi	Riittävä budjetointi ja henkilöresurssi

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Tuen tarpeen huomaaminen ja tukitoimien käyttöönotto heti, tarvittaessa eteenpäin ohjaaminen - Palveluketjut - Palvelupisteet Etsivä nuorisotyö ja Ohjaamotoiminta	Lapsi saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen	Tarve arvioitava säännöllisesti / jatkuva	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö, erityisopettajat eri opetusasteilla, terapeutit ja terveydenhuollon toimijat Nuorisotoimi	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta Riittävä resurssointi Toiminnan koordinointi
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Yhteistyö lapsen, nuoren, perheen ja erityisen tuen verkostojen kanssa Tietojen siirtäminen nivelvaiheissa Erityisopetuksen oikea resurssointi	Tuen oikea-aikaisuus ja riittävyys Palvelujen saatavuus Terveyspalvelut	Pysyvä Laajat terveystarkastukset Kouluterveyskysely	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Kymsote	
7	Turvallinen elinympäristö	Fyysinen ja psyykkinen turvallisuus Kiusaamisen nollatoleranssi Huolehditaan terveet ja turvalliset tilat Toimintatilat toimintaan soveltuvat Liikenneturvallisuus, koulukyydit	Kiusaamiseen puututaan heti ja autetaan lasta vuorovaikutustaidoissa Lähisuhteet kunnossa Sisäilma-asiat käsitellään kunnan ohjeiden mukaan	Pysyvä	Tekninen toimi Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Nuoriso- ja vapaa-aikatoimi	Kiinteistöjen vuosittaiset huoltotyöt, yhteistyökäytännöt tilojen käyttäjien ja teknisen toisen kanssa. Budjetointi / investoinnit Virojoen päiväkotit -hanke Liikenneturvallisuustyöryhmä

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	Kerhotoiminta, nuorisotilat, leirit, retket, seuratoiminta, koulut, päiväkodit, toiminta eri kylissä Kuljetusmahdollisuuksien kehittäminen	Riittävä tiedottaminen Osallistujien määrä Kokoava toiminta Mahdollisuuksien toteutuminen	Pysyvät	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Nuorisotoimi Paikalliset yhdistykset	Tapahtumien ja toimintojen määrä Asiakaskyselyt
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä	Kohtaamispaikkatoiminta Harrastustoiminta, lähiliikuntapaikat Päiväkodit ja koulut Nuokkarit Kirjastot, omatoimikirjasto	Kävijöiden määrä Saatu palaute	Jatkuva	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Nuorisotoimi Tekninen toimi	Budjetointi Kiinteistöjen hoito Liikuntapaikkojen kehittäminen
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot	Palveluhenkisyys on hyvä ja lasten, nuorten ja perheiden palvelutarpeeseen vastaan välittömästi. Lasten ja nuorten kerhot ja leirit Esteettömyys huomioidaan uuden Virojoen päiväkodin rakentamisessa	Saatu palaute Leirien ja kerhojen määrä Esteettömyyden lisääminen	Jatkuva	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Kunnan muut toimialat Kymsote 4H ja muut järjestöt, seurakunta	Kehityskeskustelut ja helposti lähestyttävyyys Monitoimijuuden hyödyntäminen
4	Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön	Kohtaamispaikan ideariihi Seutukunnalliset kyselyt Nuorisotilatoimikunnat Koulujen vaikuttajaryhmät Nuorisovaltuustotoiminta, nuva Vanhempaintoimikuntien toiminta	Palautteet Seurataan vanhempain-toimikuntien määrää	Jatkuva	Kaikki toimijat	Selvitetään sähköisen palautekyselyn mahdollisuus

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	Hyvä yhteistyö lasten, nuorten, perheiden ja eri toimijoiden välillä. Hyödynnetään kyläyhteisö Ohjaamo järjestöt, yhdistykset	Osallistujamäärät	Jatkuva	Kaikki yhteisön jäsenet	Kunnan hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työ Kuntalaispalautteen hyödyntäminen
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelujen hyödyntäminen Nuorisovaltuuston hyödyntäminen Kuuntele kaikkia kanavia Työprofiili Some Omatoimiskirjasto on otettu käyttöön	Saatu palaute hyödynnetään toiminnan kehittämisessä Seurataan omatoimikirjaston käyntejä	Pysyvä	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Kunnan muu henkilöstö Kymsote	Lapsivaikutusten arviointi Sivistys- ja hyvinvointilautakunta Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?</i>
1	<i>Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen</i>	Tiedostetaan moniammatillinen työote, kannetaan vastuu yhteistyöstä Perheiden osallisuus Paikallinen LAPE Kohtaamispaikkatoiminta Perhekeskus/satelliitti	Paikallinen LAPE – työryhmä kokoontuu säännöllisesti Kävijämäärien seuraaminen Palvelujen saatavuus	pysyvä	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Kymsoten henkilöstö Yhteistyö Haminan kaupungin kanssa	Perhekeskustoiminnan ja satelliittitoiminnan kehittäminen
2	<i>Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut</i>	Miehikkälän ja Virolahden lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivat työntekijät aktiivisia ja tietoisia toinen toisistaan Matalan kynnyksen palvelut Oppilashuollon monialainen työ	Palvelut saatavilla Virolahdella ja Miehikkälässä	Jatkuva, tarpeeseen vastaaminen oikea-aikaisesti	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Oppilashuolto Kymsote 4H, seurakunta, kunnan muut toimijat	Jalkautuvien palveluiden varmistaminen
3	<i>Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä</i>	Rakennetaan luottamusta Saadaan lupa monialaiselle yhteistyölle Perheiden asioiden joustava siirtyminen vaiheesta toiseen Kouluttaudutaan uusiin työkäytänteisiin	Palvelujen saatavuus ja sujuvuus Asiakastyytyväisyys	Jatkuvaa	Perheiden kanssa työskentelevät kunnan ja Kymsote viranhaltijat ja työntekijät sekä heidän kanssaan työskentelevät asiantuntijat	Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	Kohtaaminen ja kuuleminen Riittävästi aikaa Itsemäärääminen, osallisuus Ympäristö jossa kohdataan Laadukkaat palvelut lapsille ja nuorille	Halu kontaktin jatkumiseen Riittävät resurssoinnit henkilöstöön	Vuosittain Pysyvää	Kuntapäättäjät Hyvinvointilautakunta Nuva Nuorisotoimi Varhaiskasvatus Perusopetus	Talousarvio/ riittävä budjetointi Itsearviointi Kouluttautuminen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
2	Vanhemmuuden tukeminen	Tukikäynnit neuvolassa Perhetyö / Nepsy Tukipalvelut (esim. psyk / päihde) Monialainen yhteistyö / verkostotyö Vertaisryhmät/ Teemaillat Vahvuuksien löytäminen Arviointikeskustelut ja varhaiskasvatuskeskustelut ja arviointikeskustelut perusopetuksessa Palveluohjaus Päivittäiset kohtaamiset Aamu- ja iltapäivätoiminta	Vanhemmuuden arviointi Muutos Vähintään 1x vuosi arviointi ja varhaiskasvatuskeskustelut Tyytyväiset asiakkaat	Vauvaryhmät Taaperon vanhempana Teini-ikäisen vanhemmat (tulossa) Vuosittain Pysyvää	Nuorisotoimi Varhaiskasvatus Perusopetus Terveystieteiden yksikön henkilöstö	Lasten varhaiskasvatussuunnitelman seuranta Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seuranta Aamu- ja iltapäivätoiminnan seuranta
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	Lapsen /nuoren kuuleminen Yhteistyötahot KYMNOTE Perhetyö Eroverkosto	Miten lapsi/nuori voi? Kouluterveyskysely Hyvinvointikyselyt	Jatkuvaa Joka toinen vuosi kouluterveyskysely	Terveystieteiden yksikön henkilöstö Kymnote Opiskelijahuolto	
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	Lakisääteiset tarkastukset neuvolassa ja koulussa: ohjaus ja seuranta. Tukikäynnit Yhteisöllisyys, vertaisuus Liikkuva varhaiskasvatus Liikkuva koulu Liikuntaharrastusten tukeminen Terveelliset ruokailutottumukset	Fyysisen aktiivisuuden suositusten toteutuminen Move-testit Kouluterveyskysely	Pysyvä	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö Liikunta- ja vapaa-aikatoimi Yhdistykset ja seurakunta	Budjetointi Arviointi- ja vesikeskustelut Liikuntaharrastus rahan saajat ja seurojen harrastajamäärät Liikuntasihteeri

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Matala kynnys palveluihin Yhteistyö Moniammatillisuus Varhaiserityisopettajan palvelut Pedagoginen tuki Tukitoimien riittävä saatavuus Liikkuva ohjaamo/ Ohjaamo	Palveluiden saatavuus / hoitoon pääsy määräajoissa Varhainen puuttuminen	Tarve arvioidaan vähintään vuosittain	Varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstö Opiskelijahuolto Kymsote, sosiaali- ja terveyspalvelut	Hyvinvointilautakunta Budjetointi Viranomaisyhteistyön sujuminen
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Yhteistyö Kontaktin ylläpito, seuranta "perään katsominen" Saattaen vaihtaminen Etsivä nuorisotyö Erityisopetusresurssit Tarkoituksen mukaiset opetusryhmät Jopo Ohjaamo	Palveluiden saatavuus / hoitoonpääsy määräajoissa Varhainen puuttuminen Kouluterveyskysely	Vuosittain Kouluterveyskysely joka toinen vuosi	Varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstö Opiskelijahuolto Kymsote, sosiaali- ja terveyspalvelut	Hyvinvointilautakunta Budjetointi Viranomaisyhteistyön sujuminen Tuntikehys
7	Turvallinen elinympäristö	Terveysneuvonta Turvallisuuskasvatus Fyysisesti terveet tilat ja turvalliset piha-alueet. Kiusaamisen ehkäisy. Liikennekasvatus	Huolehditaan rakennusten ja piha-alueiden sekä välineiden kunnosta. Puututaan mahdollisiin ristiriitatilanteisiin, havainnoidaan ja tunnistetaan tilanteet	Pysyvä	Tekninen toimi Varhaiskasvatushenkilöstö Opetushenkilöstö Nuoriso- ja vapaa-aikatoimi	Säännölliset rakennusten ja piha-alueiden huoltotoimenpiteet. Henkilöstön koulutus Budjetointi Liikenneturvallisuustyöryhmä

PÄÄTAVOITE II:
Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	Riittävä tiedottaminen Tasapuolinen saavutettavuus Mahdollisuus vaikuttaa esim. vertaisryhmien teemoihin Vanhempainillat Suunnitelmallisuus	Osallisuuden määrä Mielenkiintoiset aihepiirit	Pysyvä	Varhaiskasvatushenkilöstö Opetustoimi Nuorisotoimi Asiantuntija-alustukset	Vanhempainillan onnistumisen arviointi palautteiden kautta. Varhaiskasvatushenkilöstön omat palautekeskustelut. Budjetointi Resurssien kohdentaminen
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä	Kohtaamispaikka toiminta Perhekahvila Nuorisotilat Varhaiskasvatus- ja perusopetustilat Harrastetilat Ohjaamo	Kävijöiden määrä Palautteet	Jatkuvaa	Varhaiskasvatushenkilöstö Opetustoimi Nuorisotoimi Tekninen toimi	Budjetointi Kiinteistöjen hoito
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot	Kohtaamispaikka toiminta Perhekahvila Nuorisotilat Varhaiskasvatus- ja perusopetustilat Harrastetilat Ohjaamo Tilojen esteettömyys hyvä Hissi, rampit	Palautteet	Jatkuvaa	Varhaiskasvatushenkilöstö Opetustoimi Nuorisotoimi Tekninen toimi Terveystalo	Budjetointi Kiinteistöjen hoito
4	Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön	Kohtaamispaikan ideariihen asukasverkostojäsenet Palautelaatikot Asiakastyytyväisyys kyselyt Nuva Järjestöfoorumi	Palautteet Osallisuus Kyselyt	Jatkuvaa	Terveystalo Varhaiskasvatushenkilöstö Opetustoimi Nuorisotoimi	Suunnittelu Yhteistyö Lasten- ja nuortenhyvinvointisuunnitelma Hyvinvointilautakunta Lava

PÄÄTAVOITE II:
Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	Hyvä yhteistyö peruspalvelut + MLL ja SRK kanssa Maakunnallinen yhteistyö Yhteiset tapahtumat Kyläyhteisöt Ohjaamot Etsivä nuorisotyö Perusopetus	Kävijämäärä	Jatkuvaa Projektit ja hankkeet kausiluontoisia	Alueverkosto Kymsote Maakunnalliset yhteistyökumppanit Kansainväliset yhteistyökumppanit Järjestöt ja seurat Kyläyhdistykset Seurakunta	Budjetointi Henkilöstöresurssit Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Nuva Oppilaskuntatyö Ammattilaisten jalkautuminen perhekahvilaan (neuvola/perhetyö n.2xkk) Asiakasraati kokoontuu säännöllisesti Asiakaskyselyt Lapsen vasukeskustelut/arviointikeskustelut Lapsen kuuleminen	Lava Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Kyselyt Asiakaskyselyiden tulokset ja palautteisiin vastaaminen. Kehittämistoimenpiteet. Lasta osallistavat palautemenetelmät.	Jatkuvaa	Terveystalo Varhaiskasvatushenkilöstö Opetustoimi/ Yhteisöllinen oppilashuolto Nuorisotoimi	Lava Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Kyselyt Hyvinvointilautakunta Säännöllinen seuranta ja arviointi

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	Sujuva yhteistyö jatkuu ja entisestään kehittyy Verkostotyö perheen ympärillä Perheen osallisuus Lape Perhekeskus Järjestöyhteistyö	Palveluiden saatavuus/ sujuvuus/helppous Kävijämäärät	Pysyvää	Varhaiskasvatuksen opettajat Neuvola/terveydenhoitajat Lapsen kanssa toimivat asiantuntijat Huoltajat Terveystalo, srk Perusopetus Nuorisotoimi Liikuntatoimi Kymsote	Budjetointi Kehittäminen Työntekijöiden yhteiset koulutus- ja kehittämispäivät
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Joustavat, matalan kynnyksen palvelut (mm. neuvola, koulu th, psyk.sh, psykologi, päihdetyö) Yhteistyö	Palveluiden saatavuus/ sujuvuus/helppous Kävijämäärät	Välillä liian nopeasti muuttuvaa Jatkuvaa	Varhaiskasvatuksen opettajat Neuvola/terveydenhoitajat Lapsen kanssa toimivat asiantuntijat Terveystalo, srk Perusopetus Nuorisotoimi Liikuntatoimi Kymsote	Budjetointi Kehittäminen
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Verkostotyö, tiedon jakaminen Perheen ympärille koottava moniammatillinen toimijaryhmä EI päällekkäisyyksiä EI tuella tukahduttamista Yhteinen asiakas / asiakasperhe!!! Ennaltaehkäisevä työote	Palveluiden saatavuus/ sujuvuus/helppous Kävijämäärät Asiakastyytyväisyys	Jatkuvaa	Varhaiskasvatuksen opettajat Neuvola/terveydenhoitajat Lapsen kanssa toimivat asiantuntijat Terveystalo, srk Perusopetus Nuorisotoimi Liikuntatoimi Kymsote	Lava Budjetointi Säännöllinen seuranta ja arviointi

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?</i>
1	<i>Lasten ja nuorten arvostaminen</i>	Seurakuntien kasvatustyön tehtävä on mahdollistaa jokaisen kasvua omana itsenään, lähimmäisenä ja yhteisönsä jäsenenä.	Säännöllinen palautteen kerääminen lapsilta, nuorilta ja vanhemmilta. Kävijämäärät tilastoidaan.	Toimintakauden kestävä tai kertaluontoinen tapahtuma.	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa	Vasu-keskustelut vanhempien kanssa Seurakuntalaisten innostaminen, tukeminen ja kannustaminen. Nuorilta ja perheiltä saatu palaute
2	<i>Vanhemmuuden tukeminen</i>	Perhekerhotyö, erilaiset vertaistukiryhmät ja -leirit. Perheiden taloudellinen tukeminen diakoniantyön kautta Perheasian neuvottelukeskusten tuki parisuhteeseen ja vanhemmuuteen.	Palautteen kerääminen, kävijämäärät tilastoidaan, Henkilökohtaisten keskustelujen määrä tilastoidaan	Toimintakauden kestävä tai kertaluontoinen tapahtuma.	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa.	
3	<i>Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa</i>	Perheasian neuvottelukeskusten toiminta ja seurakuntien eroperheille tarkoitetut vertaistukiryhmät	Kävijämäärät, palaute	Kertaluontoinen tai muutaman kerran tapaaminen	Perheasianneuvotteluk eskuksen työntekijät, seurakuntien työntekijät	
4	<i>Lasten ja nuorten terveyden edistäminen</i>	Toiminnassa kannustetaan terveelliseen elämäntapaan. Liikkuva seurakunta -ohjelma Yhteistyö terveydenhuollon toimijoiden kanssa.	Kävijämäärät, palaute. Kehittäminen yhdessä vanhempien kanssa, perheiden toiveiden huomioiminen	Toimintakauden kestävä tai kertaluontoinen tapahtuma.	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Säännöllisessä toiminnassa huomioidaan ja kannustetaan terveelliseen elämän tapaan esim. liikumiseen ja terveelliseen ruokailuun. Liikkuva seurakunta –ohjelma Yhteistyö terveydenhuollon toimijoiden kanssa.	Kävijämäärät, palaute. Kehittäminen yhdessä vanhempien kanssa, perheiden toiveiden huomioiminen	Toimintakauden kestävä tai kertaluontoinen tapahtuma.	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa	
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Toimintaan voivat osallistua erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret.. Kehitysvammaisten rippikoulut Diakoniatyön kautta tuki mm. pähide- ja talousvaikeuksissa	Kävijämäärät ja palaute, tavoitettavuuden ja oikean tiedon saamanien / tavoitavuus	Pysyvä toiminta	Seurakuntien työntekijät	
7	Turvallinen elinympäristö	Turvalliset tilat, ensiaputaitoiset työntekijät	Tilat tarkastetaan (valvova viranomainen) ja työsuojelupäällikkö valvoo. Ensiapukoulutus työntekijöille.	Pysyvä toiminta	Seurakuntien työntekijät	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?</i>
1	<i>Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa</i>	Toiminta on avointa ja maksutonta kaikille. Seurakunnissa nuorten vaikuttajaryhmät. Isostoiminta ja kerhonohjaajakoulutus avointa kaikille	Vaikuttajaryhmien olemassaolo, kävijämäärät, palaute, nuorten määrä eri koulutuksissa.	Pysyvä	Seurakuntien työntekijät (nuorisotyöntekijät, lastenohjaajat, kasvatuksen papit, kasvatuksen diakoniatyöntekijät)	
2	<i>Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä</i>	Seurakunnilla runsaasti tiloja, myös lasten ja nuorten toimintaan tarkoitettuja omia tiloja. Yhteistyössä myös muiden toimijoiden tiloissa.	Työntekijöiden tavoitettavuus, tilojen saavutettavuus ja esteettömyys	Pysyvä	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa.	
3	<i>Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot</i>	Tilat ovat esteettömät, saavutettavat ja työntekijöitä on toiminnassa läsnä. Sähköiset palvelut ovat saavutettavat, helpot.	Palaute, kehittäminen yhdessä seurakuntalaisten kanssa	Pysyvä	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa.	
4	<i>Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön</i>	Palautteen kerääminen säännöllisesti Perheet mukana kehittämässä toimintaa	Kerätty palaute, sähköiset palautteenantomahdollisuudet, sosiaalinen media	Pysyvä	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa.	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	Suunnitellaan ja koordinoidaan tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyö alueiden hyvinvointityöryhmien, perhekeskusverkostojen ja järjestöjen kanssa. Yhteistyö koulujen, päiväkotien ja kaupungin nuorisopalveluiden kanssa.	Yhteistyön sujuvuus, määrä, kävijöiden palaute	Yhteistyö pysyvää	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa	
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Keskustelu ja palautteen kysyminen. Arjessa mukana oleminen siellä missä nuoret ovat eli omien tapahtumien, tilaisuuksien, leirien, retkien lisäksi koulussa ja somessa.	Kokemusten huomioiminen toiminnan suunnittelussa, kerätty palaute ja sen määrä	Pysyvä	Seurakuntien työntekijät (lastenohjaajat, nuorisotyöntekijät, kasvatuksen papit, kasvatuksen diakonit)	

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	Seurakunnan oma työalarajat ylittävä yhteistyö sekä yhteistyö muiden kanssa: perhekeskus-verkosto, perhekahvilat, kohtaamispaikatoiminta, ohjaamo, Eroverkosto – moniammatillinen perhevalmennus, kaupungin nuorisotyö	Osallistujamäärät, palaute, yhteistyön määrä ja sujuvuus	Pysyvää toimintaa ja kertaluontoisia tapahtumia	Seurakuntien työntekijät) yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa	
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Varhaiskasvatuksen avoin toiminta yhteistyössä kaupungin kanssa. Katsomuskasvatuksen tukeminen päivähoidossa. Välituntitoiminta ja oppituntivierailut kouluissa. Diakoniatyössä yhteistyö kaupungin sosiaalitoimen kanssa, lastensuojelun ja järjestöjen kanssa.	Palaute, perheiden tyytyväisyys, yhteistyön sujuvuus	Pysyvää	Seurakuntien työntekijät yhdessä vapaaehtoisten tai muiden toimijoiden kanssa	
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Työntekijöiden kouluttaminen, yhteiset koulutukset eri toimijoiden kanssa, tiedon jakaminen vanhempainiltojen yms. kautta,	Koulutuksiin osallistujien määrä, ammattitaitoisen henkilöstön kehittäminen	Pysyvää	Seurakuntien työntekijät	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muuta huomioita?</i>
1	<i>Lasten ja nuorten arvostaminen</i>	Lapsen identiteetin tukeminen, arvostaminen ja äänen kuuleminen, turvallisia ja esteettömiä tiloja toimia ja tutustua, kohtaamispaikkoja, koulujen oppilaskuntien kuuleminen	Säännöllinen palautteen kerääminen kohderyhmältä, kävijämäärien / kohdattujen tilastointi	Järjestöjen pysyvää toimintaa sekä hanketoimintaa	KVY ry / vammaiset Monikulttuurisuuskeskus Saaga/ maahanmuuttajat Kumppanuustalo Hilma Vanhempainyhdistykset Kymenlaakson Liikunta ry Kymenlaakson Martat	
2	<i>Vanhemmuuden tukeminen</i>	Tiedon saavutettavuus ja selkeäkielisyys, vertaistuki, kokemustiedon jakaminen, matalan kynnyksen palvelut, avoin tiedottaminen, keskusteleva työote, tasavertaisuus, ryhmätoiminta, perheiden varhainen tukeminen, pääteettömyyteen tukeminen sekä mielenterv. Tukeminen	Palautteet ja määrät (uutiskirjeet, tiedotteet, ryhmät)	Järjestöjen pysyvää toimintaa sekä hanketoimintaa	Monikulttuurisuuskeskus Saaga KVY ry Ehyt ry Hilma Vanhempainyhdistykset Yhteiset ympyrät/ Hamina Kymenlaakson Martat Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys Kakspy ry Näkövammaisten liitto	
3	<i>Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa</i>	Maahanmuuttajille: Keskusteluapua, yksilöohjausta, kulttuuritulkkausta	Palautteet	Saagan perustoimintaa	Monikulttuurisuuskeskus Saaga	
4	<i>Lasten ja nuorten terveyden edistäminen</i>	Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma, Liikkuva koulu ja -opiskelu toimintamalli, Menesty päihteitä - konsepti junioriurheiluun, seksuaalikasvatus, terveysneuvonta, haitallisten perinteiden ennaltaehkäisy, mielenterveyden ja pääteettömyyden harrastustoiminnan kautta, retket, leirit	Yhteiskehittämin en ja -toiminta, koulutusten määrät, yhteistyötapaam iset		KymLi Ehyt ry Saaga Hilma Martat	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Tiedottaminen palveluista monipuolisia kanavia käyttäen, matalan kynnyksen maksuton infopiste, perhekeskusten ja järjestöjen yhteistyö (esim. tiedon tuottaminen, jakaminen, vertaistuki, ryhmät, puheeksiotto, tunnetaan toimijat, asiakaspolut), neuvontaa ilman ajanvarausta	Palautteet; kohderyhmän huomioiminen, yhteistilaisuudet, järjestöt löytyvät palvelupoluista, järjestöihin ohjaaminen ja järjestöistä ohjaaminen		Saaga Ehyt Hilma KVY Kymli Martat Näkövammaisten liitto	
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Tiedottaminen palveluista monipuolisia kanavia käyttäen, matalan kynnyksen maksuton infopiste, perhekeskusten ja järjestöjen yhteistyö (esim. tiedon tuottaminen, jakaminen, vertaistuki, ryhmät, puheeksiotto, tunnetaan toimijat, asiakaspolut), neuvontaa ilman ajanvarausta, järjestöjen vaikuttamisviestintä ja –toiminta, koulutukset ja materiaalit ammattilaisille, sijoitettujen lasten vanhemmuuden tukeminen, päihitteettömyyteen tukeminen, miel.terv. tukeminen	Tiedotekanavien listaaminen, "tiedottamisen määrä", materiaalien määrä ja toimivuus, palautteet		Ehyt KVY Saaga Martat Kakspy ry Näkövammaisten liitto	
7	Turvallinen elinympäristö	Hyvien väestösuhteiden luominen, rasismien ja syrjinnänvastaisuus, suvaitsevaisuus ja sen lisääntyminen, yhteisöllinen työtapo, esteetön ympäristö, saavutettavuus (palvelut, leikkikentät, digi jne), turvalliset aikuiset ja elinympäristöt (järjestöjen tuki)	Palautteet, kyselyt		Saaga KVY Ehyt Martat Näkövammaisten liitto	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	Kohtaamispaikkatoiminta esteettömyys huomioiden, nuorisotoiminta, vapaaehtoistyö, järjestöjen jäsenyys, asiakasraadit, vaihtoehtoisia tapoja tavata ja toimia (digi) – järjestöt tarjoavat mahdollisuuksia (tietokoneet, tabletit, pelikoneet)	Määrät, palaute		Saaga Hilma KVY Martat Ehyt	
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäsenenä	Erityisryhmien edunvalvonta: esteettömät tilat, jotta edes pääsee paikalle Digitapaamiset, yhteisöt	Tilat ovat esteettömiä, monipuolisien tapaamiskanavien listaaminen		Saaga KVY Hilma Martat	
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot	Järjestöjen toteuttama edunvalvonta: syrjinnästä vapaa, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton toiminta, maksuttomuus, lasten ja nuorten parissa toimivien ammattilaisten koulutukset kohtaamaan eri ryhmiä (järjestöjen erityisasiantuntemus), avustaminen tiloihin	Järjestöiltä tilatut koulutukset, lausunnot, kannanotot jne Asiakkaiden kokemustiedon hyödyntäminen		KVY ry Saaga Martat Näkövammaisten liitto	
4	Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön	Asiakasraatitoiminta, suoraan kohderyhmältä (lapset ja nuoret) kysyminen – jalkautuminen ja käytettävä sellaisia keinoja, joilla kaikki pystyvät vastaamaan (esim. hymiöillä vastaaminen)	Asiakasraadit, kyselyt, kerätty palaute		Saaga KVY Martat Ehyt	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	Koko kylä kasvattaa -verkotot, "kohteesta tekijäksi", perheen rooli osallisuuden tukemisessa (esim. erityisryhmät), koulumummi ja lukumummi - toiminta (ylisukupolvisuuden tukeminen)	Yhteistyön sujuvuus, verkostojen toimivuus, palaute		Kyläyhdistykset Maahanmuuttajayhdistykset Yhteiset ympyrät/ Hamina KVV Martat	
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen, Elävä kirjasto, järjestöjen erityisasiantuntijuudet hyödyntäminen, erilaiset teemaviikot/ -päivät	Kuinka paljon käytetty kokemusasiantuntijoita ym. asiantuntijuutta		KVV Saaga Hilma Martat Näkövammaisten liitto Ehyt	

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	Perhekeskusverkostoihin järjestöt monipuolisesti mukaan Järjestöjen voimavarat tunnistetaan ja hyödynnetään (palvelut, asiantuntijuus ym.) Kolmannen sektorin näkeminen tasa-arvoisena toimijana (työryhmät, valmistelu jne.), järjestöjen ”hiljaisen tiedon” hyödyntäminen, työparimallin hyödyntäminen (ammattilainen järjestöstä, kokemus.as.tuntija, Kymsoten amm., järjestöjen kehittämät sisältömallit esim. neuvolatyössä)	Järjestöt mukana työryhmissä ja yhteistyössä, kehittämistyöhön osallistaminen verkostotyöskentelyn kautta		Saaga KVY Hilma Martat Kakspy ry Näkövammaisten liitto Ehyt	Moniammatillisuuden toteuttaminen vaatii yhdessä luotuja yhteistyörakenteita. Niitä rakennetaan ja ylläpidetään toisiaan arvostavassa toimintakulttuurissa jatkuvan vuoropuhelun kautta. Haminassa hyviä esimerkkejä onnistuneesta yhteistyöstä
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Järjestöjen tarjoama tuki, apu ja palvelut ovat aidosti osana palveluketjuja ja asiakaspolkuja, järjestöjen tiedot ammatillisille palveluohjauksessa, järjestösektorin arvostus, molemminpuolinen luottamus	Järjestöt sisällä palvelupoluissa ja palveluohjauksessa		Saaga KVY Hilma Martat Kakspy ry Ehyt	
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Järjestöjen tarjoama tuki, apu ja palvelut ovat aidosti osana palveluketjuja ja asiakaspolkuja, järjestöjen tiedot ammatillisille palveluohjauksessa, järjestösektorin arvostus, molemminpuolinen luottamus	Järjestöt sisällä palvelupoluissa ja palveluohjauksessa		Saaga KVY Hilma Martat Kakspy ry Näkövammaisten liitto Ehyt	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	Kannustava vuorovaikutus/ ICDP-ohjelma on käytössä kaikissa Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistyksen toiminoissa/ palveluissa.	Työntekijöiden koulutukset ICDP-ryhmien määrä Asiakaspalautteet	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry. (Päiväryhmä Untuva, Järjestölähtöinen avopalvelu, Väkivaltatyön palvelukeskus Pysäkki, Pidä kiinni-avopalveluyksikkö Nuppu, Tapaamispaikka Esikko, Alvari-perhetyö)	
2	Vanhemmuuden tukeminen	Kannustava vuorovaikutus/ ICDP-ohjelma on käytössä kaikissa Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistyksen toiminoissa/ palveluissa.	Työntekijöiden koulutukset ICDP-ryhmien määrä Asiakaspalautteet	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry.	
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	Kaksi kotia -sovelluksesta tiedottaminen ja sen levittäminen alueen asukkaille ja työntekijöille. Ero-chat	Info-tilaisuuksien määrä (eroverkostot, perhekahvilat yms. tilaisuudet) Some-markkinoinnin määrä	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry.	
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen					

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Chat-auttaminen (Apua eroon, väkivaltaan, vauvan uneen, päihdeongelmallisille vauvaperheile)	Chat-auttamiskertojen määrä Asiakaspalaute	Pysyvä	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry. yhdessä Ensi- ja turvakotien liiton kanssa	
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Vaikeassa elämäntilanteessa (vaativa vauva-aika, lähisuhdeväkivalta, päihde- ja mielenterveysongelmat tai erotilanne) elävien perheiden auttaminen yksilö- ja ryhmämuotoisten tuen avulla.	Asiakaspalaute (Vaikuttavuus esiin -kysely) Työntekijöiden itse-arviointi työskentelyn onnistumisesta	Pysyvä	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry.	
7	Turvallinen elinympäristö	Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät osaavat ottaa väkivallan puheeksi. Välineenä Turva10 työkalu. Perehdytyskoulutuksia työntekijöille järjestetään tarpeeseen vastaten. Turvakamu – sovelluksesta tiedottaminen ja sen levittäminen	Perehdytyskoulutusten määrä Info-tilaisuuksien määrä	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry. (Väkivaltatyön palvelukeskus Pysäkki)	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	Yhdistystoiminta mahdollistaa jäsenenä tai vapaaehtoisena toimimisen. Vaikeissa elämäntilanteissa eläville lapsiperheille järjestetään vertaistuellisia ryhmiä, retkiä, leirejä ja tapahtumia	Jäsenmäärä Vapaaehtoisten määrä Osallistujamäärä Palaute	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry.	
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä					
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot					
4	Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön					

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa					
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä.	Itsearviointi, asiakaspalaute, Työnvaikuttavuuden seuranta (STEA)	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry.	

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen					
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Vaikeissa elämän tilanteissa olevien lapsiperheiden huomioiminen palveluiden tuottamisessa: Maakunnallinen vauvaperheen päihdetyön kehittämisryhmä, eroverkosto sekä väkivaltatyön foorumi kokoontuvat säännöllisesti ja hoitavat sovitut tehtävät	Työntekijöiden itsearviointi Asiakaspalaute	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry.	
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Kannustava vuorovaikutus/ ICDP-ohjelman vahvistaminen: ICDP-tukiryhmän toiminta Vanhempainryhmät Työntekijäryhmät Koulutukset	Tukiryhmä on kokoontunut säännöllisesti Asiakasryhmien määrä Työntekijäryhmien määrä Koulutusten määrä	Pysyvää	Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry.	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	Vaikuttamalla: Lapsen/nuorten ääni ja lapsen edun ensisijaisuus kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa (lapsivaikutusten arviointi -koulutukset).	Valtakunnalliset kyselyt ja selvitykset.	Pysyvä	MLL Kaakkois-Suomen piiri ry ja MLL:n keskusjärjestö	
2	Vanhemmuuden tukeminen	Tarjoamalla oikea-aikaista neuvontaa, ohjausta ja konkreettista apua arjessa mm. - Vertaisryhmätoimintaa - Perhekahvilat - Kotipalvelua - Vanhempainpuhelin ja -chat - Tukihenkilötoimintaa (perhekummi, kaveritoiminta & ystäväksi maahanmuuttajäidille -toiminta.	Arviointia ja seurantaa tehdään jatkuvasti. Tietoa kerätään perheiltä, yhteistyökumppaneilta, työntekijöiltä ja vapaaehtoisilta. - vaikutukset, asiakasmäärät, tyytyväisyyskyselyt, suorat palautteet ja muut seurannat.	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL Kaakkois-Suomen piiri ry ja MLL:n paikallisyhdistykset	
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	Mahdollistetaan lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman suhteen säilyminen eron jälkeen kohtaamispaikkatoiminnalla. -Lasten erovertaisryhmät - Aikuisten erovertaisryhmät ja yksilötapaamiset -Koulutukset ja infotilaisuudet	Kts. ed	Vielä hanke, haetaan vakituista rahoitusta.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry/ Perhesuhteiden tuki.	
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	Ennaltaehkäistään lapsen syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä edistämällä lukutaitoa ja -suvuutta. -Lukumummi- ja vaaritoiminta	Kts. ed	Rahoitus auki. Kokeilu vuoden 2020 loppuun asti osa-aikaisesti.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry/ Lukumummi ja -vaaritoiminta.	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	-Toimintomme ovat universaaleja, ja kaikkien saatavilla. -Kansalaisjärjestötoimintamme on maksutonta ja ostopalveluna toteutettaviin palveluihin perheet voivat saada palveluseleitä/ maksusitoumuksen. -Toimimme koko Kymenlaakson alueella, ja viemme toimintoja sinne, missä perheet ovat mm. Kotiin vietäviä palveluita. -Lasten ja nuorten puhelin ja chat, tukioppilastoiminta/kummi-oppilastoiminta/tutortoiminta	Arviointia ja seurantaan tehdään jatkuvasti. Tietoa kerätään perheiltä, yhteistyökumppaneilta , työntekijöiltä ja vapaaehtoisilta. - vaikutukset, asiakasmäärät, tyytyväisyyskyselyt, suorat palautteet ja muut seurannat.	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry/Ammatilliset perhepalvelut + piirin varhaisen tuen toiminnot.	
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Tarjoamalla oikea-aikaista, joustavaa, lapsen/nuoren/perheen tarpeet yksilöllisesti huomioivaa palvelua ammatillisissa perhepalveluissa.	Kts. ed	Pysyvä myytävä palvelu.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry/Ammatilliset perhepalvelu	
7	Turvallinen elinympäristö	Kaikki toiminnot pyrkivät siihen, että vanhemmat saavat lähiympäristöstään tarvitsemansa tuen.	Kts. ed	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.		

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	<i>Missä on onnistuttava?</i>	<i>Mitä ja miten se tehdään?</i>	<i>Miten mitataan onnistuminen?</i>	<i>Milloin?</i>	<i>Kuka / ketkä?</i>	<i>Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?</i>
1	<i>Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa</i>	Toimintamme on kaikille avointa. Lisäksi tuemme ja ohjaamme perheitä/ lapsia/ nuoria eri toimintojen välillä ja viemme tietoa vaikutusmahdollisuuksista.	Arviointia ja seurantaan tehdään jatkuvasti. Tietoa kerätään perheiltä, yhteistyökumppaneilta, työntekijöiltä ja vapaaehtoisilta. - vaikutukset, asiakasmäärät, tyytyväisyyskyselyt, suorat palautteet ja muut seurannat.	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry	
2	<i>Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä</i>	Viemme toimintoja sinne, missä lapset ja nuoret ovat -lasten erovertaisryhmät päiväkodeissa ja kouluissa -tukioppilatoiminta kouluissa	Kts. ed	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry	
3	<i>Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot</i>	Kotiin vietävät palvelut (esim. kotipalvelu)	Kts. ed	Pysyvä	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry/Ammatilliset perhepalvelut	
4	<i>Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön</i>	Lasten ja nuorten kuuleminen eri menetemillä jokaisessa toiminnossa ja avuksi lapsivaikutustenarviointeihin.	Kts. ed	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry	

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	Otamme työskentelyssämme huomioon (mahdollisuuksien mukaan) koko lähiyhteisön ja sen tarjoaman tuen mahdollisuudet. Rakennamme yhdessä asiakkaiden kanssa toimivaa suhdetta lähiyhteisöihin. Seniori-ikäisillä mahdollisuus osallistua lasten arkeen esim. kouluissa ja päiväkodeissa, mahdollistetaan sukupolvien välinen kohtaaminen ja edistetään yhteisöllisyyttä ja osallisuuden tunnetta.	Arviointia ja seuranta tehdään jatkuvasti. Tietoa kerätään perheiltä, yhteistyökumppaneilta, työntekijöiltä ja vapaaehtoisilta. - vaikutukset, asiakasmäärät, tyytyväisyyskyselyt, suorat palautteet ja muut seurannat.	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry.	
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Kaikkia toimintoja kehitellään tarpeiden mukaan kuunnellen kenttää. Arviointi ja seuranta on jatkuvaa. Palvelut pyritään järjestämään asiakkaan ehdoilla. Toimintamalleja ja palveluita kehitetään ja uusia luodaan saadun palautteen perusteella.	Kts. ed	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry.	

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	Varhainen tuki (kansalasijärjestötoiminta) tehdään verkostoyhteistyönä kiinnittyen aina toimintaympäristöön. Ammatillisissa perhepalveluissa työtä tehdään monitoimijaisena yhteistyönä silloin, kun se palvelee asiakasta.	Kts. ed	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry	
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Varhaisen tuen toiminnot räätälöidään aina toimintaympäristön tarpeet huomioiden. Ammatillisten palveluvalikon suunnittelussa otetaan huomioon yhteistyökumppaneiden ja tilaajien esittämät tarpeet ja kehitysehdotukset. Uusia toimintamuotoja kehitetään tarvittaessa ja olemassa olevien palvelujen toimivuutta arvioidaan säännöllisesti.	Kts. ed	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry	
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Työtä tehdään dialogisessa vuorovaikutuksessa, monitoimijaisena yhteistyönä. Palveluiden tavoitettavuudesta, oikea-aikaisuudesta ja tarvetta vastaavuudesta käydään avointa keskustelua palvelun tilaajien, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kesken. Kerromme saamamme palautteen ja havaitsemamme kehitystarpeet eteenpäin.	Kts. ed	Osa pysyvää, osa hanke/kunta-rahoituksella.	MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry	

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lasten ja nuorten arvostaminen	Ankkuripuhutukset, lähipoliisitoiminta – Poliisi panostaa nuorten asioihin näillä toimintatavoilla	Ankkuripuhutusten määrä, ankkuriasiakkaiden määrä, puhutusten vaikuttavuusarvio, pidettyjen luentojen määrä	Pysyvää toimintaa	EET-ryhmä, myös muut poliisit otona toisinaan	Pyrimme tekemään ankkuripuhutusten vaikuttavuusarviota, mutta sen laatiminen ei ole helppoa. Muutoin seuranta ohjaa toimintaa, ja näiden tulosten kautta toimintaa myös johdetaan.
2	Vanhemmuuden tukeminen	Ankkuripuhutuksien kautta ohjaaminen avun piiriin. Somepäivityksillä infoa.	Avun piiriin ohjaamisten määrä. Somepäivitysten määrä (joskaan niin yksityiskohtaista tilastoa, mistä aiheesta on viestitty, emme voi kerätä).	Pysyvää toimintaa	EET-ryhmä	Tärkeä lisätehtävä myös meidän EET-ryhmälle. Viime vuosi meni ydintehtävien omaksumisessa, ja nyt voimme laajentaa näkökulmaa myös siihen suuntaan, miten voisimme ohjata puhutettujen lasten vanhempia avun piiriin.
3	Lapsen oikeuksien toteutuminen erotilanteessa	-	-	-	-	Ei osu poliisin tehtäväkenttään, eikä ole sillä tavalla merkittävä huomioitava asia meidän työssämme.
4	Lasten ja nuorten terveyden edistäminen	Päihdevalistus sekä puuttuminen päihteiden käyttöön, mikäli sellaista havaitaan.	Onnistumisen mittaaminen vaikeaa, toimenpiteiden hieman helpompaa, joskaan emme EET-ryhmän osalta tilastoi sitä, mihin aiheeseen liittyen somevalistusta tehdään.	Pysyvää toimintaa	EET:llä päävastuu valistuksessa, mutta myös yleisesti poliisi valistaa. Puuttuminen koko poliisilaitos.	En näe tarkoituksenmukaisena seurata suoritteiden (esim. somevalistus) määrää näin yksityiskohtaisen aihepiirin osalta. Poliisi tekee lastensuojeluilmoituksia varmasti, mikäli tapaa lapsia/nuoria päihteenkäyttäjiä.

PÄÄTAVOITE I:

Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus	Ankkuripuhutukset kuuluvat kaikille koko poliisilaitoksen alueella. Harva-alueiden nuoria huomioimaan EET:n valvontavuoroilla.	Poliisi hoitaa tehtävät yhdenvertaisesti joka tapauksessa. Harva-aluevalvonnassa mitataan tehtävämääriä.	Pysyvää toimintaa	EET-ryhmä, mutta myös poliisi ylipäätään asioidessaan nuorten kanssa.	Järjestyspoliisin resurssit vaikuttavat tässä, koska mikäli poistumia on siinä yksikössä (esim. loma-ajat), paikkaa EET silloin, ja se on harva-aluevalvonnasta mahdollisesti pois.
6	Haasteellisessa asemassa olevien erityisryhmien tuen turvaaminen	Ankkuritoiminta perustuu nuorten rikoskierteen ehkäisyyn, joten haasteellisessa asemassa olevat erityisryhmät kuuluvat kohderyhmään.	Ankkuripuhutusten ja –asiakkaiden määrä ylipäätään indikoi tätä, mutta emme tilastoi erikseen erityisryhmien puhutuksia/asiakkuuksia.	Pysyvää toimintaa	EET-ryhmä, mutta myös muut yksiköt omalla tahollaan tukevat toimintaa.	-
7	Turvallinen elinympäristö	Poliisi pyrkii osaltaan tekemään parhaansa ihmisten turvallisuuden edistämiseksi	Koko poliisilaitoksen alueella katuturvallisuusindeksi.	Pysyvää toimintaa	Koko poliisiorganisaatio	Katuturvallisuusindeksi ei ole ongelmaton poliisin toimien mittari, koska rattijuopumusvalvonnan lisääminen nostaa rattijuopumustapausten määrää, joka taas laskee turvallisuusindeksiä.

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa	Poliisi ei jää oman talon sisälle, vaan jalkautuu nuorison pariin itsenäisesti. Myös somessa ollaan aktiivisesti läsnä.	Emme tilastoi vain nuoriin kohdistuvia valvontatehtäviä, mutta toki yleisesti ottaen valvontatehtävien määrästä pystyy päättelemään nuorten kohtaamisten määrää.	Pysyvää toimintaa	Pääsääntöisesti EET, mutta myös muut yksiköt tukevat.	EET-ryhmä suorittaa valvontavuoroillaan (3/kolmeviikkoisjakso) pääsääntöisesti nuorisovalvontaa. Somessa palvelut keskittyvät nuorten suosimiin palveluihin, joten heidät huomioidaan myös siellä.
2	Lapsilla ja nuorilla on tiloja joissa heitä kohdataan yksilöinä ja yhteisön jäseninä	-	-	-	-	Poliisi ei voi vaikuttaa tähän.
3	Hyvin saavutettavat fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömät palvelut ja toiminnot	Tavoitettavuus paranee sosiaalisen median palveluiden avulla.	Sosiaalisen media seuraajien määrä sekä vastattujen viestien määrä indikoivat tavoitettavuutta.	Pysyvää toimintaa	EET, sähköisten palveluiden osalta lupasektori.	EET voi vaikuttaa vain sosiaalisten palveluiden lisäämiseen – muut asiat ovat laitostason asioita
4	Uusia, yhteisesti suunniteltuja kuulemis- ja palautekäytäntöjä otetaan käyttöön	Poliisin toiminta on niin säädeltyä, ettei sitä voi nuorten palautteen kautta juuri muuttaa, mutta tietysti joihinkin asioihin voimme ottaa palautetta vastaan.	Ei mitata	Pysyvää	Koko poliisilaitos/-organisaatio	Hyviä käytäntöideoita voidaan ottaa vastaan, mutta kovin vähäisiä muutoksia poliisin toimintaan on käytännössä mahdollisuus saada.

PÄÄTAVOITE II:

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
5	Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa	Ei kuulu poliisin tehtäväkenttään.	-	-	-	-
6	Palveluiden kehittäminen kuuntelemalla ja perehtymällä asiakkaiden kokemuksiin	Poliisin toiminta on niin säädeltyä, ettei sitä voi nuorten palautteen kautta juuri muuttaa, mutta tietysti joihinkin asioihin voimme ottaa palautetta vastaan.	Ei mitata	Pysyvää palautteen käsittelyä	Koko poliisilaitos/-organisaatio	Hyviä ideoita saa esittää. Käytännössä muutoksia on vaikea toteuttaa.

PÄÄTAVOITE III:

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

	välitavoite	toimenpide	mittari / toteutuminen	aikataulu	toimija(t) / toteuttaja(t)	seuranta / arviointi / ohjaus
	Missä on onnistuttava?	Mitä ja miten se tehdään?	Miten mitataan onnistuminen?	Milloin? Lyhyt kokeilu? Pysyvä toiminta?	Kuka / ketkä?	Esim. Resurssin käyttö, muita huomioita?
1	Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työote yli sektorirajojen	Ankkuritoiminta – sopimukset allekirjoitettu eri tahojen kanssa ja toiminta on käynnissä.	Ei mitattavissa.	Pysyvää	EET-ryhmä, sosiaalitoimi + muut yhteistyötahot	Tämän päivän poliisitoiminnassa arkipäivää.
2	Monialaiset ja monitoimijaiset joustavasti tuotetut palvelut	Ankkuritoiminta – sopimukset allekirjoitettu eri tahojen kanssa ja toiminta on käynnissä.	Ei mitattavissa.	Pysyvää	EET-ryhmä, sosiaalitoimi + muut yhteistyötahot	Tämän päivän poliisitoiminnassa arkipäivää.
3	Perheiden kokonaisvaltaisen elämäntilanteen parempi huomioituminen eri asiantuntijoiden työkäytänteitä kehittämällä	Kun poliisi on hoitanut oman osuutensa nuoren rikosasiasta, voidaan hänet sekä hänen perheensä ohjata avun pariin tehokkaammin, kun on selvillä ne keinot ja tahot, jotka nuorta ja perhettä voivat auttaa.	Avun piiriin ohjaamisten määrän mittaaminen.	Pysyvää	EET-ryhmä, sosiaalitoimi + muut yhteistyötahot	Pyritään lisäämään kolmannelle sektorille ohjaamista erityisesti tämän LaNuPe-yhteistyöryhmän kontaktien avulla.

D/248/00.02.03/2024

8 § Kielihäiriöisten lasten pidennetty oppivelvollisuus - kyselytulokset

Kasko 24.1.2024 § 8

Valmistelija: vs. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala, puh. 040 643 3207
varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen, puh.0400 556 296

Tiivistelmä: Kotkan kaupungin opetustoimi ja varhaiskasvatus ovat yhdessä laatineet ja toteuttaneet marraskuussa 2023 kyselyn koskien kielihäiriöisten lasten pidennettyä oppivelvollisuutta. Kyselyn tuloksia on analysoitu opetustoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä. Tulokset toimivat osaltaan pohjana opetustoimen ja varhaiskasvatuksen toimintaa suunniteltaessa.

Talousvaikutukset ym.

Ei talousvaikutuksia

Esittelyteksti:

Kotkan kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle kesäkuussa 2023 (14.06.2023, D/2973/12.00.01/2023) annetun tiedonannon mukaisesti varhaiskasvatus ja opetustoimi tarkastelevat kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämistä. Tarkastelun keskiössä ovat rakenteet, menettelyt ja toimintamallit sekä niiden lainmukaisuus. Tarkastelun tuloksien perusteella laaditaan toimintaohje, jonka avulla varmennetaan lainmukaiset ja yhtenäiset menettelyt.

Taustalla on syksyllä 2022 Kotkan opetustoimen ja varhaiskasvatuksen hallinnossa tavanomaisen kehittämistyön kautta tehdyt havainnot mahdollisista kehittämistarpeista tukea tarvitsevien lasten ja oppilaiden varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisessä.

Kotkan kaupungin opetustoimen kielihäiriöisten lasten ja oppilaiden opetuksen järjestämistä kartoittava kysely toteutettiin kohderyhmän huoltajille, vammaisneuvostolle, asiantuntijalausuntojen kirjoittajille sekä opetushenkilöstölle sähköisenä kyselynä ajanjaksolla 23.11.-1.12.2023 osana edellä mainittua tarkastelua. Kyselyn kohderyhmään kuuluivat lukuvuonna 2023-2024 esi- ja alkuopetuksessa (vuosiluokat 1-2) opiskelevien kielihäiriöisten lasten pidennettyä oppivelvollisuutta opiskelevien lasten ja oppilaiden huoltajat, vammaisneuvoston jäsenet, asiantuntijalausuntoja pidennetystä oppivelvollisuudesta kirjoittavat Kymenlaakson hyvinvointialueen lääkärit ja psykologit, esiopetuksesta ja perusopetuksesta vastaavat päiväkotien johtajat ja alakoulujen rehtorit, esiopetusta antavat varhaiskasvatuksen erityisopettajat sekä alkuopetusta antavat luokanopettajat, erityisluokanopettajat ja laaja-alaiset erityisopettajat.

Kysely lähetettiin varhaiskasvatuksessa neljälle (4) ja opetustoimessa 35:lle huoltajalle, joista kyselyyn vastasi viisi (5) huoltajaa, vastausprosentti on 13. Vammaisneuvostossa jäseniä on 11, vastauksia saatiin yksi (1), vastausprosentti on 9.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Asiantuntijalausuntoja kirjoittavista kukaan ei vastannut kyselyyn, vastausprosentti on 0. Esi- ja alkuopetuksen henkilöstöä, mukaan lukien toimiyksiköiden esihenkilöt (päiväkodin johtajat 14 ja rehtorit 13), opettajat (varhaiskasvatuksen erityisopettajat 9, luokanopettajat 44, erityisluokanopettajat 11, laaja-alaiset erityisopettajat 22) on yhteensä 86, joista kyselyyn vastasi 33, vastausprosentti on 38. Vastausprosentit ovat alhaisia, minkä perusteella kyselyn tulokset ovat suuntaa antavia.

Kyselylomakkeen teemat olivat:

- pidennetyn oppivelvollisuuden kolme eri järjestämistapaa
- oppivelvollisuuden aloittamisen siirtäminen
- opetuksen järjestämispaikka, osallistava opetus
- esiopetuksen tehtävä ja opetussuunnitelma
- malli- ja vertaisoppiminen kasvatuksessa ja opetuksessa
- lapsen kokonaisvaltainen kasvu, kehitys ja oppiminen
- opetuksen järjestäminen lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti
- yhteistyö, tuen jatkumo ja tiedonsiirto.

Kyselylomake sisälsi kohderyhmittäin kohdennettuja kysymyksiä. Kysymykset koostuivat pääosin avoimista kysymyksistä, lisäksi joissakin lomakkeissa oli muutama strukturoitu kysymys. Kysymyskohtaista raportointia ei ole tehty johtuen paikoittain verrattain pienestä vastaajamäärästä. Kyselyn avointen kysymysten vastauksista on laadittu erillinen tiivistelmä.

Tulosten käsittely ja hyödyntäminen

Tämän kyselyn pohjalta tehtävää analyysia ja tulkintaa kohdennetaan niihin vastauksiin, jotka koskevat kyselyn teemaa eli kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämistä, ja joissa vastaukset kohdistuvat esitettyihin kysymyksiin. Kyselyä ja sen tuloksia käsitellään kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnassa 24.01.2024, varhaiskasvatuksen ja opetustoimen sisäisissä tapaamisissa sekä yhteistyötapaamisissa keskeisten toimijoiden kanssa. Tuloksista laadittava lopullinen yhteenveto-raportti jaetaan sen valmistuttua kyselyn kohderyhmälle.

Kyselyn tuloksia hyödynnetään varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämisessä.

Tiivistelmä tuloksista

Kokonaisuutena katsoen vastauksissa korostui riittävä henkilöstöresurssi, pienet opetusryhmät, joustavat rakenteet ja toimintatavat opetuksen järjestämisessä, henkilöstön täydennyskoulutuksen tarve sekä lapsen etu. Kotkan opetustoimessa on verrokkikunta Lempäälään nähden (marraskuu 2022) enemmän erityisopetuksen ja avustajapalveluiden henkilöstöresursseja oppilasmäärään suhteutettuna.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

YT-neuvottelu 10.1.2024

Yhteistoimintalain mukainen kuulemis- ja neuvottelutilaisuus järjestettiin 10.1.2024 opetustoimenjohtajan ja varhaiskasvatusjohtajan kutsumana. Neuvottelussa esiin nostetut asiat otetaan huomioon kielihäiriöisten lasten varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämistä suunniteltaessa.

Pääluottamusmiehet olivat koonneet yhteisen koonnin keskeisistä asioista, jotka heidän mielestään tulee huomioida esiteltäessä toimintaohjetta Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle

1. Oikeus pienryhmäopetukseen oltava edelleen (Oikeusasiamies on kanteluratkaisussaan (EOAK/3927/2021) viime syksyltä ottanut selkeästi kantaa tähän. ”Mikäli yksittäisen oppilaan oikeus opiskella opetussuunnitelman mukaisesti edellyttää erityisen tuen pienryhmässä opiskelua, on mahdollonta katsoa, että koulutuspoliittinen tavoite inklusiosta voisi mennä lapsen oikeuksien toteutumisen edelle.”)
2. Henkilöstön täydennyskoulutus (lisäkoulutus ja jatkokoulutus) vaativat rahaa. Siihen toivotaan panostusta ja tietoa myös päättäjille, kun lautakunnalle vietävässä esityksessä nostetaan esille henkilöstön koulutuksen tarve
3. Henkilöstön lisäkoulutus ei kuitenkaan korvaa lain edellyttämää erityisopettajan antamaa opetusta; erityisopettajia tarvitaan riittävä määrä
4. On katsottava kaikkien lasten etua; erityisesti varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa huomioitava, mitä saavat ei tukea tarvitsevat lapset, jos ryhmässä on tukea tarvitsevia lapsia. Turvallinen, laadukas lasta tukeva kasvatus ja opetus tarvitaan kaikille lapsille. Kaikkien lasten etu on huomioitava toiminnassa.
5. Huomioitava, että erityisopetuksen antaminen vaatii osaamista ja tämä nostaa työn vaativuutta; huomioitava palkkauksessa.

Kyselyn tulosten pohjalta tehdyt johtopäätökset

Kyselyn pohjalta on tunnistettu mm. seuraavat kehittämisen suunnat

1. Henkilöstön koulutus

Keskeistä on tietoisuuden lisääminen erilaisten oppijoiden tarpeista ja niihin liittyvä erityispedagoginen ja menetelmäosaaminen. Henkilöstön tietoisuus kielihäiriöisten lasten esiopetuksen järjestämisen vaihtoehtoista on tärkeää. Lisäksi tieto siitä, mitä käytännössä tarkoittaa pidennetyn oppivelvollisuuden toteutuminen 5-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuksen aikana. Nämä edellyttävät pitkäjänteistä koulutuksen suunnittelua ja toteuttamista.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

2. Lapsen kokonainen esiopetuspäivä

Lapsella pitää olla mahdollisuus tuttuun ja turvalliseen oppimisympäristöön koko päivän ajan riippumatta siitä, missä lapsen esiopetus toteutuu, lähikoulun esiopetuksessa tai pienryhmässä. Pysyvät ja turvalliset vuorovaikutussuhteet sekä mahdollisuus myös lepo hetkeen pitkän päivän aikana rakentavat lapsen oppimisen edellytyksiä.

3. Yhteistyö neuvolan kanssa

Yhteistä keskustelua, tiedottamista ja mahdollisesti myös yhteisiä koulutuksia tarvitaan, jotta lasten erityistarpeet tulevat havaituiksi riittävän ajoissa. Tietoisuus kielihäiriöisten lasten esiopetuksen järjestämisen vaihtoehdoista on tärkeää, ja eri tahojen yhteistyöllä löydetään kullekin lapselle hänen yksilölliset tarpeensa huomioon ottava esiopetus.

4. Positiivinen asenne moninaisuutta kohtaan ja erilaisuuden hyväksyminen

Tarvitsemme puhetta ja tekoja, joista välittyy se, että jokainen oppija on arvokas sellaisena kuin on. Lapset oppivat nämä taidot aikuisilta ja oppimisen turvaavat tiedostavat aikuiset, joiden työyhteisöissä käydään arvokeskustelua säännöllisesti.

5. Pidemmän aikavälin tavoitteena kehittäminen joustavan esi- ja alkuopetuksen suuntaan

Joustavassa alkuopetuksessa esiopetuksen ja ensimmäisten luokkien opetuksen raja ei ole tarkka. Perinteisten vuosiluokkien sijaan oppilaat muodostavat oppimisen kokonaisuuden, jossa ikää enemmän merkitsee lapsen kehitystaso ja taidot. Tavoitteena on lapsen oman kasvun ja kehityksen mukainen eteneminen oppimispolulla. Lapsen oppimistaitoja ja -valmiuksia vahvistetaan ja edistetään yhteistyöllä, jossa kaikkien ammattiryhmien osaamista hyödynnetään. Koko yksikön toiminta on kehittynyt ja yhtenäistynyt eri kaupungeissa joustavasta esi- ja alkuopetuksesta saatujen kokemusten perusteella.

Huomioitavia asioita jatkossa toteutettavassa kehittämistoiminnassa

Kielihäiriöt ovat eri asteisia ja ne ilmenevät lapsen kasvussa ja kehityksessä eri tavoin arjen toiminnassa. On myös huomattava, että lapsen saadessa kielihäiriödiagnoosin yleisimmin 5- tai 6-vuotiaana, diagnoosi kuvastaa sen hetkistä tilannetta eikä haitta ole välttämättä kestoiltaan pysyvä eikä vaikea-asteinen koko kouluaajan. Kielihäiriöisten lasten ja oppilaiden opetuksen järjestämisessä onkin huomioitava säännöllinen arviointi, yksilökohtaiset ratkaisut ja joustavat järjestelyt.

Opetuksen järjestämisessä nousevat esiin vallitsevat rakenteet ja käytännöt sekä tarvittavien seikkojen huomiointi. Edellä mainittuja ovat muun muassa lasten ja oppilaiden tasavertainen kohtelu, lapsen ensisijaisen edun monitulkintaisuus, esiopetuksen opetussuunnitelman noudattaminen opetuksen järjestämispaikasta riippumatta (menetelmät, sisällöt, oppimateriaali, päivä rakenne ym.), oppivelvollisuuden aloittamisen siirtämiseen liittyvä toimintatapa, esiopetuksen järjestäminen vastuualuemäärittelyn mukaisesti, pitkät historialliset perinteet opetuksen järjestämisessä, keskitetty pienryhmäopetus, joustavat rakenteet ja toimintatavat, asiantuntijalausuntojen suuri määrä lapsen vaikeasta vammasta kielihäiriöisillä lapsilla, varhaiskasvatuksen lisääntyneet esitykset lasten pidennetystä oppivelvollisuudesta ja erityisryhmätarpeesta, erityisen tuen esitysten laadullinen ja määrällinen epätasaisuus, henkilöstön asenteet ja arvot, täydennyskoulutus sekä henkilöstön yhdenvertainen kohtelu.

Oikeusvaltion perustana on Suomen perustuslain 2 §, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tämä velvoite koskee kunnan kaikkea toimintaa mukaan lukien tosiasiallisen hallintotoiminnan, kuten opetuksen antamisen. Perusopetuslaki määrää pidennetyn oppivelvollisuuden järjestämisestä. Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee toiminnassaan huomioida perustuslain ja yhdenvertaisuuslain sekä Suomen ratifioimat kansainväliset sopimukset, jotka on lailla hyväksytty Suomea sitovaksi. Opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ovat lakisääteisiä, joita opetuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa niistä. Mikäli jokin menettely havaitaan lainvastaiseksi, kunnalla on korjaamisvelvollisuus menettelyn muuttamiseksi lainmukaiseksi.

Liitteet:

1. Kysely lausunnon kirjoittajille
2. Kysely opetushenkilöstölle
3. Kysely huoltajille
4. Kysely vammaisneuvostolle

Esittelijä: vs. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päättää merkitä tiedoksi kielihäiriöisten lasten pidennettyyn oppivelvollisuuteen liittyvän kyselyn.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Kysely lausunnon kirjoittajille kielihäiriöisten lasten pidennetystä oppivelvollisuudesta

Oikeusvaltion perustana on Suomen perustuslain 2 §, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tämä velvoite koskee kunnan kaikkea toimintaa mukaan lukien tosiasiallisen hallintotoiminnan, kuten opetuksen antamisen.

Perusopetuslaki määrää pidennetyn oppivelvollisuuden järjestämisestä. Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee toiminnassaan huomioida perustuslain ja yhdenvertaisuuslain sekä Suomen ratifioimat kansainväliset sopimukset, jotka on lailla hyväksytty Suomea sitovaksi. Opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ovat lakisääteisiä, joita opetuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa niistä.

Kotkan kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle kesäkuussa 2023 (14.06.2023, D/2973/12.00.01/2023) annetun tiedonannon mukaisesti varhaiskasvatus ja opetustoimi tarkastelevat kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämistä. Tarkastelun keskiössä ovat rakenteet, menettelyt ja toimintamallit sekä niiden lainmukaisuus. Tarkastelun tuloksien perusteella laaditaan toimintaohje, jonka avulla varmennetaan lainmukaiset ja yhtenäiset menettelyt.

Tämä kysely on osa edellä mainittua tarkastelua. Haluamme kuulla näkemyksiäsi kielihäiriöisten lasten opetuksen järjestämiseen liittyvästä prosessista. **Vastausaikaa on 23.11.-1.12.2023.**

Kiitos yhteistyöstä!

Kotkan kaupungin varhaiskasvatus ja opetustoimi

1. Vastaajan ammattinimike *

☐ lääkäri

☐ psykologi

2. Tieto pidennetyn oppivelvollisuuden tarpeesta tulisi olla riittävän ajoissa siitä päättävällä opetustoimen viranhaltijalla, jotta huoltajalla olisi aito valinnan mahdollisuus ja lapsi ohjautuisi tuen piiriin. Lainsäädäntö edellyttää asiantuntijalausuntoa vaikeasta vammasta tai vaikeasta sairaudesta pidennetyn oppivelvollisuuden tarpeen arvioimiseksi.

Miten tutkimukset mahdollistuvat aikataulullisesti niin, että lapsi voi aloittaa pidennetyn oppivelvollisuuden ensimmäisen esiopetusvuoden 5-vuotiaana, jos huoltaja niin valitsee? *

3. Mikäli lapsi aloittaa pidennetyn oppivelvollisuuden 6-vuotiaana, oppivelvollisuus ei voi enää pidentyä kuin poikkeustapauksessa. Tällöin tarve toiseen esiopetusvuoteen ja oppivelvollisuuden aloittaminen vuotta myöhemmin tulee Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan osoittaa asiantuntijalausunnolla, jossa on perustelut ratkaisulle. Esiopetuksen aloittaminen ja kesto sekä perusopetuksen aloittaminen tulee suunnitella lapsen kokonaistilanteen, edistymisen ja tuen tarpeen perusteella esiopetusvuoden keväällä.

Miten aikaisemmin kirjoitettujen tutkimustulosten voimassaolo ja lausunto tukevat aidon arvioinnin tekemistä kyseisessä vaiheessa? Miten voidaan edistää eri toimijoiden (huoltajat, lausunnonkirjoittajat, esiopetus ja opetustoimi) yhteistyötä? *

4. Mikä on malli- ja vertaisoppimisen merkitys kielihäiriöisten lasten opetuksessa? *

5. Millä tavalla lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista tulee huomioida opetuksen ja tuen järjestämisessä?

*

Tämä ei ole Microsoftin luomaa tai suosittelemaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle.

Microsoft Forms

Kysely opetushenkilöstölle kielihäiriöisten lasten pidennetystä oppivelvollisuudesta

Oikeusvaltion perustana on Suomen perustuslain 2 §, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tämä velvoite koskee kunnan kaikkea toimintaa mukaan lukien tosiasiallisen hallintotoiminnan, kuten opetuksen antamisen.

Perusopetuslaki määrää pidennetyn oppivelvollisuuden järjestämisestä. Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee toiminnassaan huomioida perustuslain ja yhdenvertaisuuslain sekä Suomen ratifioimat kansainväliset sopimukset, jotka on lailla hyväksytty Suomea sitovaksi. Opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ovat lakisääteisiä, joita opetuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa niistä.

Kotkan kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle kesäkuussa 2023 (14.06.2023, D/2973/12.00.01/2023) annetun tiedonannon mukaisesti varhaiskasvatus ja opetustoimi tarkastelevat kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämistä. Tarkastelun keskiössä ovat rakenteet, menettelyt ja toimintamallit sekä niiden lainmukaisuus. Tarkastelun tuloksien perusteella laaditaan toimintaohje, jonka avulla varmennetaan lainmukaiset ja yhtenäiset menettelyt.

Tämä kysely on osa edellä mainittua tarkastelua. Haluamme kuulla näkemyksiäsi kielihäiriöisten lasten opetuksen järjestämiseen liittyvästä prosessista. **Vastausaikaa on 23.11.-1.12.2023.**

Kiitos yhteistyöstä!

Kotkan kaupungin varhaiskasvatus ja opetustoimi

1. Vastaajan ammattinimike *

- ☐ esiopettaja
- ☐ varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- ☐ päiväkodin johtaja
- ☐ luokanopettaja
- ☐ erityisluokanopettaja
- ☐ laaja-alainen erityisopettaja
- ☐ rehtori
- ☐ Muu

2. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetus voidaan järjestää vaihtoehtoisesti kolmella eri tavalla. Opetuksen järjestäjä ei voi päättää, että käytössä on vain yksi kolmesta toteuttamistavasta, vaan ratkaisu toteuttamistavasta tehdään jokaisen lapsen osalta yksilöllisin perustein. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tulee tehdä pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkua, jo 5-vuotiaana. Silloin oikeus oppivelvollisuutta edeltävään, maksuttomaan esiopetukseen voi toteutua sen vuoden syksystä, jolloin lapsi täyttää 5 vuotta eli vuotta ennen hänen oppivelvollisuutensa alkua.

A. Mitä varhaiskasvatuksessa ja neuvolatoiminnassa tulee huomioida, että lapsi voi aloittaa oppivelvollisuutta edeltävässä esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää 5-vuotta, jos huoltaja niin valitsee?

B. Millaista yhteistyötä sinun tulee tehdä ja miten edistää asiaa, että huoltajalla on riittävästi tietoa ja aito valinnan mahdollisuus lapsensa pidennetyn oppivelvollisuuden järjestämiseksi?

C. (Vain esiopetuksen henkilöstölle) Millaista tukea ja osaamisen vahvistamista varhaiskasvatuksessa tarvitaan 5-vuotiaiden vapaaehtoisen esiopetusvuoden opetuksen toteuttamiseksi? *

3. Mikäli lapsi aloittaa pidennetyn oppivelvollisuuden 6-vuotiaana, oppivelvollisuus ei voi enää pidentyä kuin poikkeustapauksessa. Tällöin tarve toiseen esiopetusvuoteen ja oppivelvollisuuden aloittaminen vuotta myöhemmin tulee Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan osoittaa asiantuntijalausunnolla, jossa on perustelut kyseiselle ratkaisulle. Esiopetuksen aloittaminen ja kesto sekä perusopetuksen aloittaminen tulee suunnitella lapsen kokonaistilanteen, edistymisen ja tuen tarpeen perusteella esiopetusvuoden keväällä. Oppivelvollisuuden siirtämisen tulee siis aina perustua tapauskohtaiseen harkintaan, eikä opetuksen järjestäjä voi kategorisesti päättää, että kaikkien 6-vuotiaana pidennetyssä oppivelvollisuudessa aloittaneiden oppilaiden esiopetus kestää kaksi vuotta ja perusopetuksen aloittamista siirretään automaattisesti vuodella, jolloin se alkaa sinä vuonna, kun oppilas täyttää kahdeksan vuotta.

A. Millaista yhteistyötä sinun tulee tehdä ja edistää asiaa, että lapsen tilanteen aito arviointi toteutuu koskien toisen esiopetusvuoden tarvetta ja oppivelvollisuuden siirtämistä vuodella eteenpäin?

B. Miten voidaan edistää eri toimijoiden (huoltajat, lausunnonkirjoittajat, esiopetus ja opetustoimi) välistä yhteistyötä? *

4. Lähtökohtaisesti oppilaalla on oikeus opiskella siinä koulussa ja ryhmässä, jossa hän opiskelisi ilman vammaa, sairautta tai tukea vaativaa ominaisuutta. Opetuksen järjestäjä ei voi kategorisesti päättää, että jonkin diagnoosin saaneiden oppilaiden tai ominaispiirteen perusteella, opetus järjestetään aina yksilöidyssä koulussa, luokassa tai tietyssä esiopetusryhmässä. Opetuksen järjestäjän velvollisuus on tulkita kaikkea sääntelyä perus- ja ihmisoikeusmyönteisesti ja sen on päätöksenteossaan valittava eri ratkaisuvaihtoehdoista kussakin tapauksessa oppilaan ihmisoikeuksia parhaiten toteuttava ratkaisu, johon myös perustuslaki velvoittaa. Mikäli jokin menettely havaitaan lainvastaiseksi, kunnalla on korjaamisvelvollisuus menettelyn muuttamiseksi lainmukaiseksi.

A. Mikä on tärkein tekijä, joka vaikuttaa lainsäädännön mukaiseen opetuksen järjestämiseen?

B. Mitä muutoksia toimintaympäristössä tarvitaan perusopetuslain määräämään lähikouluperiaatteen mukaiseen opetukseen?

C. Miten varmistetaan oppilaiden yhdenvertainen kohtelu päätöksenteossa?

D. Millaisilla toimenpiteillä/rakenteilla turvataan lapsen/oppilaan tarvitsema tuki lähikoulussa?

E. Millä tavalla sinä voit edistää opetuksen järjestämistä lainsäädännön mukaisesti? Millaista tukea ja osaamisen vahvistamista tarvitset voidaksesi opettaa pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita?

F. Missä tapauksessa on mielestäsi perusteltua järjestää pidennetyn oppivelvollisuuden lapsen/oppilaan opetus erityisryhmässä? *

5. Esiopetus toteutetaan aina esiopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti riippumatta siitä, missä sitä annetaan. Esiopetuksessa toteutuu varhaiskasvatukseen soveltuva pedagogiikka, jossa korostuu vuorovaikutuksellisuus, toiminnallisuus ja leikin kautta oppiminen. Esiopetuksessa ei ole oppiaineita vaan opetus toteutetaan oppimiskokonaisuuksina, joiden suunnittelun tärkeänä lähtökohtana ovat lasten mielenkiinnon kohteet.

Mikä rooli ja vastuu sinulla on siitä, että esioppilaiden opetuksessa noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa sekä varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja esiopetuspäivän rakennetta?

*

6. Mikä on mielestäsi malli- ja vertaisoppimisen merkitys kasvatuksessa ja opetuksessa? *

7. Millä tavalla lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista tulee huomioida ja edistää sitä opetuksen ja tuen järjestämisessä? *

8. Mainitse kolme asiaa, joita opetuksen järjestäjän tulee tehdä, jotta opetus toteutuu lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti? *

Tämä ei ole Microsoftin luomaa tai suosittelemaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle.

Kysely huoltajille kielihäiriöisten lasten pidennetystä oppivelvollisuudesta

Oikeusvaltion perustana on Suomen perustuslain 2 §, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tämä velvoite koskee kunnan kaikkea toimintaa mukaan lukien tosiasiallisen hallintotoiminnan, kuten opetuksen antamisen.

Perusopetuslaki määrää pidennetyn oppivelvollisuuden järjestämisestä. Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee toiminnassaan huomioida perustuslain ja yhdenvertaisuuslain sekä Suomen ratifioimat kansainväliset sopimukset, jotka on lailla hyväksytty Suomea sitovaksi. Opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ovat lakisääteisiä, joita opetuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa niistä.

Kotkan kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle kesäkuussa 2023 (14.06.2023, D/2973/12.00.01/2023) annetun tiedonannon mukaisesti varhaiskasvatus ja opetustoimi tarkastelevat kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämistä. Tarkastelun keskiössä ovat rakenteet, menettelyt ja toimintamallit sekä niiden lainmukaisuus. Tarkastelun tuloksien perusteella laaditaan toimintaohje, jonka avulla varmennetaan lainmukaiset ja yhtenäiset menettelyt.

Tämä kysely on osa edellä mainittua tarkastelua. Haluamme kuulla näkemyksiäsi kielihäiriöisten lasten opetuksen järjestämiseen liittyvästä prosessista. **Vastausaikaa on 23.11.-1.12.2023.**

Kiitos yhteistyöstä!

Kotkan kaupungin varhaiskasvatus ja opetustoimi

1. Lapseni opiskelee/on opiskellut *

- ☐ koulun esiopetusryhmässä
- ☐ koulun erityisopetuksen ryhmässä (Langinkoski tai Otsola)

2. Lapsen huoltajalle tulee antaa ajoissa tietoa pidennetyn oppivelvollisuuden eri vaihtoehtoista ja valinnan vaikutuksista, koska huoltaja päättää, osallistuuko lapsi oppivelvollisuutta edeltävään esiopetukseen.

Huoltajalle on tärkeää kertoa, että jos hän valitsee oppivelvollisuutta edeltävän esiopetuksen lapselleen 5-vuotiaana, lapsi aloittaa perusopetuksen 7-vuotiaana.

Perusopetuksen aloittamista vuotta säädettyä myöhemmin ei voi suunnitella tai päättää etukäteen, esim. esiopetuksen alkaessa tai pidennettyä oppivelvollisuutta suunniteltaessa.

Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tulee tehdä pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkua, jo 5-vuotiaana. Silloin oikeus oppivelvollisuutta edeltävään, maksuttomaan esiopetukseen voi toteutua sen vuoden syksystä, jolloin lapsi täyttää 5 vuotta eli vuotta ennen hänen oppivelvollisuutensa alkua.

Miten koet tulleet kuulluksi huoltajana siinä vaiheessa, kun lapsesi pidennetyn oppivelvollisuuden aloittamisesta/ perusopetuksen aloittamisesta on

3. Koetko, että sinulla on ollut valinnan mahdollisuuksia tilanteessa? *

☐ Kyllä

☐ Ei

4. Jos vastaus kysymykseen nro 2 on ei, vastaa tähän kysymykseen.
Millaista tietoa olisit kaivannut lisää oman päätöksentekosi tueksi? *

5. Millainen on sinun kokemuksesi yhteistyöstä ja tiedonsiirrosta siirtymävaiheissa lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen? *

6. Miten koet, että lapsen tarvitseman tuen jatkumo on toteutunut siirryttäessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen? *

7. A. Mikä on parasta oman lapsesi opetuksessa? Mihin asioihin olet tyytyväinen?

B. Kerro myös lapsesi näkökulma asiasta.

*

8. Onko lapsesi opetuksessa jotain, minkä olisit halunnut toteutuvan toisin? *

Tämä ei ole Microsoftin luomaa tai suosittelemaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle.

Microsoft Forms

Kysely vammaisneuvostolle kielihäiriöisten lasten pidennetystä oppivelvollisuudesta

Oikeusvaltion perustana on Suomen perustuslain 2 §, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Tämä velvoite koskee kunnan kaikkea toimintaa mukaan lukien tosiasiallisen hallintotoiminnan, kuten opetuksen antamisen.

Perusopetuslaki määrää pidennetyn oppivelvollisuuden järjestämisestä. Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee toiminnassaan huomioida perustuslain ja yhdenvertaisuuslain sekä Suomen ratifioimat kansainväliset sopimukset, jotka on lailla hyväksytty Suomea sitovaksi. Opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ovat lakisääteisiä, joita opetuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa niistä.

Kotkan kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle kesäkuussa 2023 (14.06.2023, D/2973/12.00.01/2023) annetun tiedonannon mukaisesti varhaiskasvatus ja opetustoimi tarkastelevat kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämistä. Tarkastelun keskiössä ovat rakenteet, menettelyt ja toimintamallit sekä niiden lainmukaisuus. Tarkastelun tuloksien perusteella laaditaan toimintaohje, jonka avulla varmennetaan lainmukaiset ja yhtenäiset menettelyt.

Tämä kysely on osa edellä mainittua tarkastelua. Haluamme kuulla näkemyksiäsi kielihäiriöisten lasten opetuksen järjestämiseen liittyvästä prosessista. **Vastausaikaa on 23.11.-1.12.2023.**

Kiitos yhteistyöstä!

Kotkan kaupungin varhaiskasvatus ja opetustoimi

1. Vammaisella oppilaalla on oikeus saada opetusta yleisessä koulutusjärjestelmässä yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Mitä yhdenvertainen koulutusjärjestelmä mielestäsi tarkoittaa? *

2. Segregaatio on ihmisten erottelua, joka perustuu johonkin yksilön ominaisuuteen kuten vammaan.

A. Milloin segregaatio on kiellettyä?

B. Milloin segregaatio on sallittua? *

3. Vammaisten oppilaiden opetuksen järjestäminen lapsen oikeuksien ja osallisuuden näkökulmasta korostaa oppilaan oikeutta saada opetusta ja tukea riippumatta järjestämispaikasta tai opetusryhmästä.

A. Millaisia esteitä on osallistavalle koulutusjärjestelmälle?

B. Miten rakennetaan osallistava opetus? *

4. Inklusiiossa on kyse koulutuksellisesta tasa-arvosta, samojen mahdollisuuksien tarjoamisesta kaikille lapsille, ei opetuksen paikasta. Inklusiivinen koulu ja kasvatusympäristö on avoin ja tukee kaikkien oppijoiden moninaisuutta. Inklusiivisessa toimintakulttuurissa edistetään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Tämä edellyttää osallisuutta edistävien toimintatapojen sekä rakenteiden tietoista kehittämistä. Yhteiskuntaamme ei ole jaettu "yleistyöelämään ja erityistyöelämään".

Mikä on mielestäsi kouluinklusion merkitys lapsen kasvu-
kehitykselle ja oppimiselle?

*

5. Lähtökohtaisesti oppilaalla on oikeus opiskella siinä koulussa ja ryhmässä, jossa hän opiskelisi ilman vammaa, sairautta tai tukea vaativaa ominaisuutta. Opetuksen järjestäjä ei voi kategorisesti päättää, että jonkin diagnoosin saaneiden oppilaiden tai ominaispiirteen perusteella, opetus järjestetään aina yksilöidyssä koulussa, luokassa tai tietyssä esiopetusryhmässä. Opetuksen järjestäjän velvollisuus on tulkita kaikkea sääntelyä perus- ja ihmisoikeusmyönteisesti ja sen on päätöksenteossaan valittava eri ratkaisuvaihtoehtoista kussakin tapauksessa oppilaan ihmisoikeuksia parhaiten toteuttava ratkaisu, johon myös perustuslaki velvoittaa. Vammaisella lapsella on oikeus tukeen osallisuuttaan menettämättä.

A. Mikä on tärkein tekijä, joka vaikuttaa lainsäädännön mukaiseen opetuksen järjestämiseen?

B. Mitä muutoksia toimintaympäristössä tarvitaan perusopetuslain määräämään lähikouluperiaatteen mukaiseen opetukseen?

C. Miten varmistetaan oppilaiden yhdenvertainen kohtelu päätöksenteossa?

D. Millaisilla toimenpiteillä ja rakenteilla turvataan lapsen/oppilaan tarvitsema oikeus tukeen lähikoulussa?

E. Missä tapauksessa on mielestäsi perusteltua järjestää pidennetyn oppivelvollisuuden lapsen/oppilaan opetus erityisryhmässä?

F. Miten sinä vammaisneuvoston jäsenenä tuet kaikkien lasten/oppilaiden osallisuuden vahvistamista ja opetuksen järjestämistä perus- ja ihmisoikeuksien mukaisesti? *

6. Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestä oppijana. Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä. Leikki eri muodoissaan on vahvasti läsnä esiopetuksen toiminnassa. Esiopetuksessa oppimisympäristöllä on tärkeä merkitys oppimisessa. Oppimisympäristö on rakennettava siten, että se ohjaa lapsen uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota sekä tukee monipuolisesti lapsen kasvua, oppimista ja oman työn arviointia. Sen tulee tarjota lapselle tilaisuuksia leikkiin, muuhun toimintaan ja rauhaan.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on Opetushallituksen antama määräys, jonka mukaan kunnat laativat paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman ja toteuttavat esiopetusta. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on laadukkaan ja yhtenäisen esiopetuksen yhdenvertainen toteutuminen koko maassa. Kunta vastaa siitä, että esiopetus toteutetaan säädösten ja määräysten mukaisesti. Keskeisenä tavoitteena on edistää lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Päävastuu esiopetuksen toteuttamisesta kuuluu opettajille, joilla on pääsääntöisesti luokanopettajan tai varhaiskasvatuksen opettajan koulutus.

7. Mikä on mielestäsi kielihäiriöisiä lapsia parhaiten tukeva oppimisympäristö, varhaiskasvatuksen järjestämä? *

- ☐ Päiväkotiryhmä
- ☐ Koulun esiopetusryhmä
- ☐ Perusopetuksen erityisluokka

8. Mikä koulutus antaa mielestäsi riittävät valmiudet opettaa kielihäiriöisiä lapsia? *

☐ Varhaiskasvatuksen opettaja

☐ Luokanopettaja

☐ Muu

9. Mitä mielestäsi tarkoittaa vertaisoppiminen kielihäiriöisten lasten opetuksessa? *

10. Mikä on mielestäsi malli- ja vertaisoppimisen merkitys kasvatuksessa ja opetuksessa? *

11. Tulisiko koulujärjestelmän ottaa hoidettavakseen lasten/oppilaiden tarvitsemia kuntouttavia interventioita (esim. puheterapia), jotka kuuluvat hyvinvointialueen palveluihin, mutta joita se ei esim. henkilöstöresurssipulan vuoksi pysty riittävässä määrin tarjoamaan? *

☐ Kyllä

☐ Ei

12. Millä tavalla lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista tulee huomioida ja edistää sitä opetuksen ja tuen järjestämisessä?

Mainitse kolme mielestäsi tärkeintä esimerkkiä. *

Tämä ei ole Microsoftin luomaa tai suosittelemaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle.

Microsoft Forms

9 § Muut asiat

Kasko 24.1.2024 § 9

Kokouksen alussa pidettiin hiljainen hetki jäsen Pentti Välipakan muistolle.

Vs. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala totesi, että Etelä-Kymenlaakson Urheiluakatemia on osa opetustoimen toimintaa. Urheiluakatemian raportointia ja toiminnan esittelyä voidaan tuoda lautakunnalle tiedoksi.

Oksala kertoi myös, että toimintasääntöä ollaan päivittämässä ja sitä käsitellään seuraavassa lautakunnan kokouksessa.

14.2.2024 lautakunnan kokouksen alkuun saadaan Kymenlaakson kesäyliopiston rehtori Elina Ivakko kertomaan kesäyliopiston toiminnasta.

Maaliskuun kokous pidetään Hovinpuiston päiväkodin tiloissa Karhulassa.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (Kuntal 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä		
-------------------------------	--	--

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Muutoksenhakukielto**

Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: § 1 – 4, 7 - 9

Seuraavista päätöksistä ei julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 146 §:n nojalla saa hakea muutosta kuntalain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla, koska kyse on markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista asioista

Pykälät: -

Koska seuraavista päätöksistä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan oikaisuvaatimus, niistä ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät: § 6

Seuraaviin päätöksiin ei hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin tai muun lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet

Oikaisuvaatimusohjeet

Asiat § 6

Oikaisuvaatimusviranomainen ja oikaisuvaatimus-oikeus Yllä mainittuihin päätöksiin voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksena **kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle**.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen maksu Oikaisuvaatimuksen käsittely on maksutonta.

Oikaisuvaatimusaika Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa, katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon. Pöytäkirja on asetettu nähtäväksi **30.1.2024**.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto, sisältö ja liitteet

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- muutosvaatimuksen perusteet.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin sen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, ellei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikaisuvaatimus on sen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittaja, myös allekirjoittajan nimi, asuin- tai postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa. Jos oikaisuvaatimusta koskevia ilmoituksia tai päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava kaupunginhallitukselle virka-aikana ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse.

Sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus lähetetään aina omalla vastuulla.

Oikaisuvaatimusviranomaisen yhteystiedot

Kotkan kaupunki
Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta
Kustaankatu 2, 48100 Kotka
(PL 205, 48101 Kotka)
Puhelin: 05 234 50 (kirjaamo)
Sähköposti: kirjaamo@kotka.fi
Virka-aika: ma—pe klo 8.00—12.00 ja 13.00 - 16.00
Erikseen ilmoitettavana kesäaikana:
ma—pe klo 8.00—12.00 ja 13.00 - 15.00

VALITUSOSOITUS

Asiat

§

Valitusviranomainen ja valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Itä-Suomen hallinto-oikeuteen**.

Valituksen saa tehdä

- asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy Tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

[Oikeudenkäyntimaksut hallinto-oikeudessa - Tuomioistuinlaitos \(oikeus.fi\)](https://www.oikeus.fi/fi/ajantasainen-tieto-oikeudenkayntimaksuista)

Lain 9 §:n mukaan maksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.

Valitusperusteet

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusaika

Valitus on jätettävä hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lueta määrääikaan.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon. Pöytäkirja on asetettu nähtäväksi **xx.xx.xxxx**.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksen muoto, sisältö ja liitteet

Valitus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on **ilmoitettava**:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan;
- valittajan nimi ja kotikunta;
- postiosoite, puhelinnumero tai sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valitukseen on **liitettävä**:

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Valituksen toimittaminen

Valitus on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet> .

Sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus lähetetään aina omalla vastuulla.

Valitusviranomaisen yhteystiedot

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin Katu 64
70100 KUOPIO

(PL 1744, 70101 KUOPIO)

Puh. 029 564 2500

Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 564 2501

Virka-aika: arkisin klo 8.00—16.15